



เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม



วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์

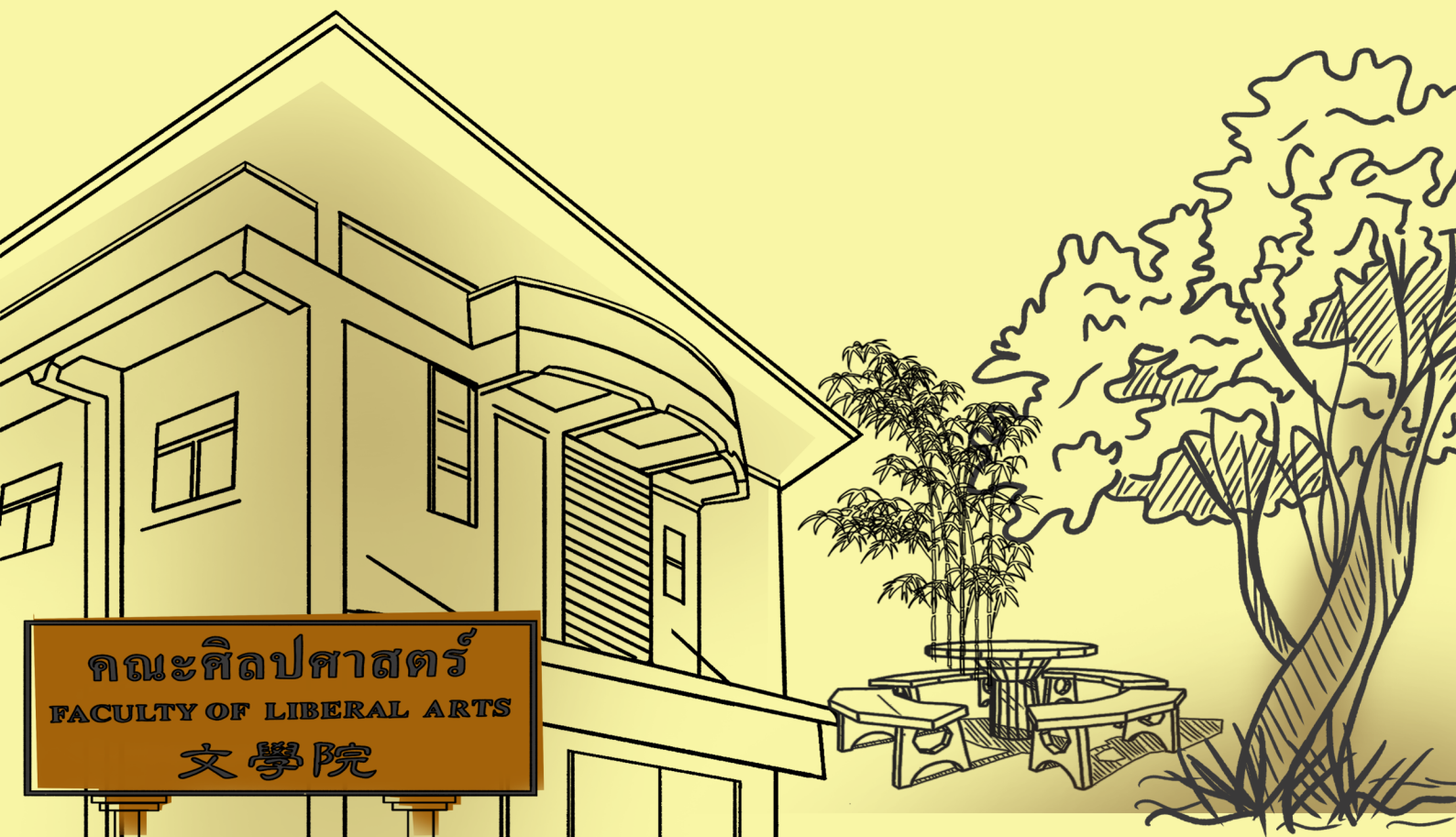
Liberal Arts Review

文學院

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN 1905 - 2863

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยการศึกษาและสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชน : กรณีศึกษาวัดบัวโรย อ.บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
- การสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความ โดยใช้นิทานสำหรับนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- การใช้แนวคิดคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
- การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2
- การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พื้นที่ศึกษา ชุมชนบ้านสระวัง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา
- เจาะลึกการยกระดับและการไม่ยกระดับ การตีความเชิงอรรถศาสตร์และด้านวัฒนธรรมของคำกริยา "Seem" ในนวนิยายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการประกวดการเขียนเรียงความ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย:บูรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564
- ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการนำอะคิเตโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ
- "ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ" กับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สำหรับผู้เรียนชาวจีน
- มองพินิจการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน



วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

ISSN 1905-2863 (Print) ISSN 2730-2296 (Online)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานด้านศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นสื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวิชาการด้านศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขตเนื้อหา

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขารัฐศาสตร์และภาษาศาสตร์ วรรณคดี รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา ศาสนา ปรัชญา การท่องเที่ยว และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กำหนดเวลาการเผยแพร่

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์กำหนดเวลาการออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 ตีพิมพ์เผยแพร่ เดือน มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 ตีพิมพ์เผยแพร่ เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

ข้อกำหนดของบทความที่ตีพิมพ์

บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review

ที่ปรึกษา

อธิการบดี : รองศาสตราจารย์ ดร.อุไรพรณ เจนวาณิชยานนท์

รักษาราชการคณบดีคณะศิลปศาสตร์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย

ลิขสิทธิ์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 18/18 ถนนเทพรัตน (บางนา-ตราด) ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10541 โทร. 0-2312-6300 ต่อ 1155, 1178, โทรสาร. 0-2312-6417
Website: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/larhcu/index>

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พัชรา กวินกุลเศรษฐ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ กุลวดี มกราภิรมย์

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ตั้งยีนยง

รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม

รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ตั้งยีนยง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา รุ่งเรือง

รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ผลดี

รองศาสตราจารย์ ดร.อธิปัตย์ บุญเหมาะ

รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาต พุกสวัสดิ์

รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร

รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ลิ้มถาวรานันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิต พรอำไพสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล พรหมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสุตา อัมอรุณรักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณพร บุญญาสถิตย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์รัตน์ กาญจนบุญช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อธิปัตย์ บุญเหมาะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ลิ้มถาวรานันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิดา เลอเลิศยุติธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดี กมลสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ เวศร์ภาดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล วิบูลยศรีน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศรา สุขเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คำแหง วิสุทธางกูร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ ทองก้อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐา คำชู

อาจารย์ ดร.นพวรรณ นิมรอลาภ

อาจารย์ ดร.เด่นชัย ปราบจันดี

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะดุริยางค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ม.เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.มรกต กำแพงเพชร
 อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์
 อาจารย์ ดร.สุธิดา สุนทรวิภาต
 อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
 อาจารย์ ดร.วริยา ภัทรภิญโญพงศ์
 อาจารย์ ดร.ขวัญชนก สืบสุข
 อาจารย์ ดร.กวรรณ ภูิกาวงค์
 อาจารย์ ดร.จันทนา ยิ้มน้อย
 อาจารย์ ดร.พันธุ์วี ณ ลำปาง
 อาจารย์ ดร.อมิตรา อ่อนคำ
 อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
 อาจารย์ ดร.นัฐธิดา บุญอาพัทธ์เจริญ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำฉบับ (peer review)

ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ ดร.ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร
 ศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตัญค์มณี
 รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม
 รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล วิบูลยศรีน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธอร พรอำไพสกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิดา เลอเลิศยุติธรรม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนบุญชู
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ มีไธสง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดี กมลสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ ทองก้อน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา แสนสระ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไล ธรรมมาจา
 อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคเสนีย์
 อาจารย์ ดร.มนรัตน์ ใจเอื้อ
 อาจารย์ ดร.สุชาดา สกลกิจรุ่งโรจน์
 อาจารย์ ดร.วุฒินันท์ สีเตชะ

อาจารย์ ดร.สุธิดา สุนทรวิภาต
 อาจารย์ ดร.นัฐธิดา บุญอาพัทธ์เจริญ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง
 คณะการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะผู้จัดทำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พัชรา กวินกุลเศรษฐ์

รองศาสตราจารย์ ดร. อีร์โชติ เกิดแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนีพร ศรีรักษา

อาจารย์พรพรรณนต์ เลิศเฉลิมทิพากุล

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ

อาจารย์ ดร.จันทนา ยี่มน้อย

อาจารย์ Peter Snashall

อาจารย์อุจฉริต์ อาจารย์ศรีกุล

อาจารย์วชิรา เจริญจิตร

อาจารย์สุดารัตน์ จันทรเพิ่มพูนผล

อาจารย์ ดร.ขวัญชนก สืบสุข

อาจารย์ ดร.วริยา ภัทรภิญโญพงศ์

อาจารย์อรรถสิทธิ์ สุนาโท

อาจารย์ ดร.อิมธิรา อ่อนคำ

อาจารย์จิรตรี เรืองเขียน

อาจารย์ Derey Nanquil Panes

อาจารย์ Lamarca Chiara Ayn Joven

อาจารย์ ดร.จิตติณฐ์ลี บุญช่วย

อาจารย์สมนึก ใจกล้า

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมเผยแพร่ และเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวิชาการด้านศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ช่วงเดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน และฉบับที่ 2 ช่วงเดือนกรกฎาคม – เดือนธันวาคมของทุกปี

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 นี้ มีบทความตีพิมพ์ทั้งหมด จำนวน 10 เรื่อง แยกเป็นบทความวิจัยและบทความวิชาการภายใน จำนวน 2 เรื่อง และบทความวิจัยและบทความวิชาการภายนอก จำนวน 8 เรื่อง โดยมีเนื้อหาทั้งด้านภาษาศาสตร์ การท่องเที่ยว วรรณกรรม วรรณคดี และศิลปวัฒนธรรมที่มีสาระสำคัญน่าศึกษา

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาและสาระของบทความทั้งหมดในฉบับนี้ จะให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งในด้านองค์ความรู้และโลกทัศน์ที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ ตามที่ผู้เขียนแต่ละท่านได้ศึกษาค้นพบไม่มากนักน้อย และหากท่านประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกหรือเขียนบทความส่งมาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ ก็สามารถติดต่อได้ตามรายละเอียดที่อยู่ท้ายเล่มของวารสาร ท้ายที่สุดนี้ กองบรรณาธิการต้องขอขอบคุณสมาชิกวารสารทุกท่านที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีเสมอมาไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พัชรา กวินกุลเศรษฐ์)

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัยภายใน

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยการศึกษาและสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชน.....1-14
กรณีศึกษาวัดบัวโรย อ.บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
Community Tourism Development by Identity Study and Publicizing:
a Case Study of Bua-roi Temple, Bangsaothong District, Samutprakan Province
จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล
- การสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความ โดยใช้นิทาน.....15-28
สำหรับนักศึกษาชาวจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
Using Thai folktales to improve Chinese students' reading and writing skills
พัชรินทร์ บุรณะกร

บทความวิจัยภายนอก

- การใช้แนวคิดคิดค้นสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์.....29-46
A Community-Based Tourism in the Community around Pa-sak Jolasid Dam:
the Creativity Use of Folklore
ชนิดตา โชติช่วง
- การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์.....47-61
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2
The Development of Instructional Model Using Task-Based Learning and Social Media
for Enhancing Essay Writing Skills for Secondary School Students in Grade 8
ธวัชวิน ยศเฉลิมวงศ์, ณิชชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์, วณิสา สัมภาวะผล, กฤติกา ชูผล, สุธมนา เขียนนิล,
ชุติมา ขุนแสง
- การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พื้นที่ศึกษา.....62-76
ชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
Community Participation towards the Development of the Community
as an Agricultural Tourist Attraction at Ban Sawang Community, Lopburi Province
สุภารัตน์ โยสุใจ, กนกกานต์ แก้วนุช
- เงื่อนไขการยกระดับและการไม่ยกระดับ การตีความเชิงอรรถศาสตร์และด้านวจน.....77-99
ปฏิบัติศาสตร์ของคำกริยา “Seem” ในนวนิยายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
Raised and Unraised Conditions, Semantic Interpretations and Pragmatic Aspects
of the Verb “Seem” in English Novels
อภิรักษ์ วงศ์กิตติพร

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

- กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....100-110
โครงการประกวดการเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย:
บุรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564
The Content Presentation Strategies in the Essays of High School Students
Competing in the 1st Burapha Pasa Thai, 2021
จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา , ชนิกันต์ กู้เกียรติ, กันต์พี สมจิตร, ศรีญา ขวัญทอง,
กานต์รวี เอลอ์ปิยาด, จุฑามาศ ศรีระชา
- ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการนำอะคิตะโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ.....111-122
Leadership of School Administrators Towards Effective Implementation of the Akita Model
จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์
- “ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ” กับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับ.....123-137
ผู้เรียนชาวจีน
“angkok’s Landmarks” for learning Thai as a foreign language for Chinese Learners
DAN PENG, นิธิอร พรอำไพสกุล

บทความวิชาการ

- มองพินิจการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน.....138-151
Scrutinize the bullying in Schools and Workplaces
สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์, เชียง เกาซิด, นักรบ หมั่นแสน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยการศึกษาและสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชน:
กรณีศึกษาวัดบัวโรย อ.บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
Community Tourism Development by Identity Study and Publicizing:
a Case Study of Bua-roi Temple, Bangsaothong District,
Samutprakan Province

จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล¹ (Jariyarwat Lohapoontrakool, Asst.Prof.)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Liberal Arts: Huachiew Chalermprakiet University

Received: January 21, 2022, Revised: March 02, 2022, Accepted: April 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนวัดบัวโรย เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ให้แก่บุคคลในพื้นที่และบุคคลทั่วไปรับรู้ ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลและช่องทางต่างๆ พื้นที่ศึกษาคือวัดบัวโรยและชุมชนโดยรอบ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ประกอบด้วยเจ้าอาวาสและพระสงฆ์วัดบัวโรย ประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธงและเจ้าหน้าที่ ครูและนักเรียนโรงเรียนวัดบัวโรยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประชาชนที่มาทำบุญที่วัดประมาณ 100 คน ศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม การประชุมเพื่อระดมสมองและวิเคราะห์ชุมชน แบบสอบถามและการจดบันทึก ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนได้รับทราบข้อมูลด้านอัตลักษณ์สำคัญของพื้นที่ที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยอัตลักษณ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ 2) อัตลักษณ์ด้านคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์หรือความงาม 3) อัตลักษณ์ด้านคุณค่าทางสังคม 4) อัตลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และมีการสร้างรูปแบบการสื่อสารทั้งสื่อวิทัศน์ แผ่นป้ายไว้นิล พัฒนาสื่อบุคคลด้วยการอบรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่ครูและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ให้นักเรียน เพื่อให้เกิดการรับรู้อัตลักษณ์และสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยวได้

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อัตลักษณ์ การสื่อสาร

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

Abstract

This research aimed to and publicize the community identity of Bua-roi Temple and its neighborhood for developing the area to be a tourist attraction. The distinguished identities were publicized to both local and general people through various channels. The area studied were the Bua-roi Temple and its surrounding communities. The sampling population was composed of 50 informants, including the abbot and monks of Bua-roi Temple, community sages and leaders; the Chief Executive and officials of Bang-sao-thong Subdistrict Administrative Organization; the director, teachers, and M5 students of Wat Bua-roi School; and 100 local people who usually attended the temple services. Data gathering tools included interviewing, group discussion, brainstorming, analyzing meetings relating to the community, questionnaire, and note-taking. Research findings show that the community gained important information on four aspects of identities beneficial for promoting their tourist attraction, which were 1) historical identity; 2) aesthetic identity; 3) social values identity; and 4) environmental identity. For publicizing, videos and vinyl banners were created; also tourism personnel, including teachers and officials of Bang-sao-thong Subdistrict Administrative Organization were trained in English usage. Moreover, students were also trained on Thai language usage being youth tour-guides publicizing accurate identities of their tourist attraction.

Key word: developing of community tourist attraction, identity, publicizing

บทนำ

ประเทศไทยจัดให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่ทำรายได้เข้าประเทศ และเป็นส่วนที่กระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจไทยควบคู่กับการส่งเสริมการส่งออก จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2555-2559 พบว่าผลการพัฒนาที่ผ่านมาพบว่ามีข้อจำกัดหลายเรื่อง เช่น การกระจายรายได้และการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะและองค์ความรู้ ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกด้านภาษา ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558, น. 1-2) ต่อมาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดเป้าประสงค์ที่คือ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย ทั้งในเชิงสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

ชุดโครงการวิจัยนี้อยู่บนพื้นฐานการพัฒนาโดยใช้ประเด็นเรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาการขาดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556) เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะและองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนให้สามารถแข่งขันได้ทั้งด้านภาษาและการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนไปพร้อมกัน เนื่องจากท่านเจ้าอาวาสวัดบัวโรยรูปปัจจุบัน มีความประสงค์ในการพัฒนาวัดและจัดการเรื่องวัตถุโบราณทั้งที่เป็นตำราโบราณและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงศาสนาสถานที่สำคัญๆ ในวัด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ ตามมา ควบคู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ด้วยเหตุนี้ทีมวิจัยจึงมีความเห็นตรงกันว่าพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรจะเริ่มต้นจากการศึกษาลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและสื่อสารลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยเริ่มจากวัดบัวโรย ควบคู่กับการสร้างบุคลากรของพื้นที่ให้สามารถสื่อสารลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการจัดทำสื่อช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างการรับรู้และสื่อสารถึงอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยว จึงนำไปสู่การส่งเสริมให้บุคลากรในพื้นที่ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดบัวโรยและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบางเสาธง ให้เกิดความเข้าใจอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของตน และมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเกี่ยวกับอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ ที่จำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษร่วมกันทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง (Listening) การพูด (Speaking) การอ่าน (Reading) และการเขียน (Writing) (พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, 2559, น. 290) โดยทฤษฎีการสอนพูดเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย 1) การสอนทักษะที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ได้แก่ การสอนทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การผันกริยาที่เหมาะสมกับกาลเวลา (Tense) และการพูดประโยคให้ถูกต้อง ตามหลักการใช้ภาษาและไวยากรณ์เพื่อสื่อความหมาย 2) การเพิ่มทักษะการปฏิสัมพันธ์คือ การสอนโดยให้สถานการณ์ที่คล้ายกับเหตุการณ์ในชีวิต

จริง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดแสดงความรู้สึกของตนเองว่าในสถานการณ์ที่เผชิญอยู่นั้นควรพูดอะไร พูดอย่างไรจึงจะตรงกับจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการจะสื่อสาร (อ้างถึงใน บรรจบ ปิยมาตย์, 2563) ซึ่งแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมเป็นผู้สื่อสารอัตลักษณ์ด้วยทักษะภาษาอังกฤษ เป็นไปตามแนวทางที่รัฐได้ถ่ายทอดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจ “ส่งเสริมการท่องเที่ยว” ในระดับท้องถิ่น โดยมีหน้าที่วางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรา 16 (8) มาตรา 16 (13) มาตรา 17 (14) มาตรา 23 (19) และมาตรา 24 (12) พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้มีผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกระดับ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, น. 76-84) รวมถึงเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดบัวโรย ที่จะได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยในการสื่อสารเพื่อเป็นมัคคุเทศก์น้อย ให้มีความเข้าใจอัตลักษณ์ที่สำคัญของวัดบัวโรยที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่ และสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เป็นผู้ที่มีโอกาสได้ทำงานใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากกว่าบุคคลอื่นในท้องถิ่น จึงมีโอกาส ในการสร้างความประทับใจ หรือความไม่พอใจแก่นักท่องเที่ยวได้โดยง่าย (ชำนาญ ม่วงทิม, 2541, น. 7-8)

จากประเด็นสำคัญข้างต้น คณะผู้วิจัยได้พัฒนาชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยการศึกษาและสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชน : กรณีศึกษาวัดบัวโรย อ.บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ” โดย “อัตลักษณ์” หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งบางชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคลสังคมชุมชนหรือประเทศนั้น ๆ อาจรวมถึงเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่น ๆ หรือเป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ (อภิญา เพื่องฟูสกุล, 2546, น.16) การรับรู้ ตามความหมายในพจนานุกรมเว็บสเตอร์ (The Webster’s new world dictionary, 1985, p. 799 อ้างถึงใน ณัฏชา เจริญไชย, 2562, น. 3) คือ ความเข้าใจ จดจำ และการทราบ รู้ได้โดยผ่านการมองเห็น การได้ยินข้อมูลที่เป็นอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และการสื่อสาร การถ่ายทอดข้อมูลความรู้หรือความรู้สึกเพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่วัดบัวโรย

การศึกษาวิจัยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) ที่ดำเนินการโดยนักวิจัยภายนอก (outside) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหให้แก่สังคมหรือชุมชน (สุวิมล ว่องวานิช, 2555, น. 34-35) ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 3 เรื่องภายใต้ชุดโครงการวิจัยนี้ ได้แก่ 1) เรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดบัวโรย โดยทีมวิจัยประกอบด้วย ดร.พันธุ์วี ญ ลำพูน, ดร.วริยา ภัทรภิญโญพงศ์, อาจารย์อัญชลี สมใจ และอาจารย์สรिता ศรีสุวรรณ์ 2) เรื่องการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสามเณรในวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดบัวโรย วิจัยโดยอาจารย์บรรจบ ปิยมาตย์ 3) เรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบัวโรย วิจัยโดยอาจารย์นริศรา เกตุวัลส์ โดยมีมุ่งหวังว่าผลจากการดำเนินงานชุดโครงการวิจัยดังกล่าวนี้ จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนวัดบัวโรยตามที่ชุมชนต้องการ โดยการท่องเที่ยวที่ทำโดยชุมชนในแบบใดแบบหนึ่ง เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการใชการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม

วัฒนธรรม การเมือง และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามสภาพของท้องถิ่น (พจนานวนศรี, 2546, น. 12-21) ควบคู่ไปกับการเผยแพร่ความรู้และคุณค่าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เป็นมรดกของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของชุมชน ซึ่งเป็นความมั่นคงภายในด้านจิตใจ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในมิติต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนวัดบัวโรย เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่จะพัฒนาพื้นที่ที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ให้แก่บุคคลในพื้นที่และบุคคลทั่วไปรับรู้ ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลและช่องทางต่างๆ พื้นที่ศึกษาคือวัดบัวโรยและชุมชนโดยรอบ

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) ที่ดำเนินการโดยนักวิจัยภายนอก (outside) พื้นที่ศึกษาคือวัดบัวโรยและชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดบัวโรย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 50 คน ประกอบด้วยเจ้าอาวาสและพระสงฆ์วัดบัวโรย ประชาชนชุมชน ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บางเสาธงและเจ้าหน้าที่ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการ ครูและนักเรียนโรงเรียนวัดบัวโรยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และจัดเวทีคืบข้อมูลให้แก่กลุ่มตัวอย่างและประชาชนที่มาทำบุญที่วัดประจำประมาณ 100 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างคำถาม แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ แบบบันทึกข้อมูล การรวบรวมข้อมูลได้จากข้อมูลเอกสาร จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลบริบทของพื้นที่ก่อนการวิจัย จากบุคลากรและองค์กรที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม การสังเกตและการติดตามการทำงานของโครงการวิจัยย่อยในชุดโครงการต่อเนื่อง การจัดเวทีประชุมเพื่อระดมสมองและวิเคราะห์ชุมชน (Brain Storming) ร่วมกับชุมชน โดยนักวิจัยได้ออกแบบกระบวนการวิจัย การใช้เทคนิคและเครื่องมือที่สอดคล้องกับแต่ละขั้นตอนของการวิจัย เพื่อควบคุมสถานการณ์ที่ต้องไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ให้เหมาะสม (วรรณดี สุทธิวรกร, 2556, น. 106) แล้วนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในภาพรวม และการจัดเวทีประชุมเพื่อคืบข้อมูลผลการวิจัยให้แก่ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนในพื้นที่ที่มาร่วมทำบุญเป็นประจำที่วัดบัวโรย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการทางด้านมานุษยวิทยา คือ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) ด้วยการดูความสัมพันธ์ของข้อมูลจากการศึกษาวิจัยร่วมใหญ่และวิจัยย่อยในชุดโครงการ ทั้งจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ กับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณของวิจัยย่อยและข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากวิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้

การตรวจสอบข้อมูล ประกอบด้วยการตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า ได้แก่ 1) การใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่งในการวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน ได้แก่ ผู้นำหรือแกนนำสำคัญในพื้นที่ และทีมงานใน

พื้นที่รวมถึงข้อมูลจากทีมงานวิจัยย่อยในโครงการ 3 โครงการ 2) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน คือ จากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลและกลุ่มย่อย การสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การจัดเวทีประชุมและจากทีมงานวิจัยย่อย และ 3) เก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน คือ ในช่วงที่ทำเวทีการประชุม ช่วงการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ที่ดำเนินการต่อเนื่อง ช่วงการลงพื้นที่ร่วมกับทีมวิจัยย่อยที่ดำเนินกิจกรรมการวิจัยในเวลาที่แตกต่างกันไป และการประชุมร่วมกับทีมวิจัยเป็นระยะๆ

ผลการวิจัย

แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การศึกษาตามวัตถุประสงค์นี้ ได้มีการดำเนินการในหลายด้านควบคู่กัน ทั้งการชี้แจงแก่นักจัดการบริหาร ส่วนตำบลบางเสาธงผ่านนายกอบต. และเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ มีการเปิดเวทีชี้แจงแก่ชุมชน ผู้นำชุมชน โรงเรียน และอบต. ให้ได้รับทราบอย่างเป็นทางการร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น ตามแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547, น. 1-2) โดยมีการวิเคราะห์ชุมชน (SWOT) ทิศทางสังคมในพื้นที่ในมิติต่างๆ เช่น ทิศทางภูมิปัญญา ทิศทางทรัพยากรมนุษย์ เป็นทุนที่อยู่ในตัวคน ทั้งทักษะความสามารถ ทิศทางทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น (เอนก นาคะบุตร, 2545, น. 16-19 อ้างถึงใน อาทิตย์ บุตดาตวง, 2554, น. 19-27) เพื่อหาจุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน โดยผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นตรงกันว่าสภาพแวดล้อมรอบวัดยังคงเป็นธรรมชาติ อากาศดี เป็นพื้นที่ที่ยังคงมีการทำนาเป็นพื้นที่สุดท้ายในจังหวัด และมีภูมิปัญญาต่างๆ ที่หลากหลายในพื้นที่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น กรณีที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ ส่งผลให้ชุมชนมีการรับรู้เรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น และเห็นว่าควรมีแนวทางการศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นระบบและชัดเจน

ผลการศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่วัดบัวโรยพบว่า มีอัตลักษณ์หรือลักษณะสำคัญหลายๆ ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านประวัติความเป็นมาของวัดบัวโรย เดิมทีชาวบ้านเรียกว่า “วัดขุดบัว” ซึ่งคาดว่าเพี้ยนมาจากคำว่า “โชติบัว” ตามชื่อของนายโชติ นางคล้อย โชติช่วง ผู้สร้างวัด หรืออีกนัยหนึ่งอาจเรียกชื่อตามคลองขุดบัวที่ไหลผ่านด้านข้างวัด ซึ่งเป็นคลองที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยบัวนานาพันธุ์ และการนำดอกบัวไปนึ่งสกรหลวพ้อโด

วัดบางพลีใหญ่ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดสมุทรปราการ แต่ด้วยระยะทางที่ไกลทำให้บัวที่จะนำไปบูชาวัดบัวโรย

1.2 ด้านปูชนียสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญของวัดบัวโรย ประกอบด้วยสถานที่สำคัญและงดงาม ดังนี้

1.2.1 พระอุโบสถเก่าแก่ เป็นศิลปะรัตนโกสินทร์ที่นิยมกันในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างมานานกว่า 133 ปี มีหลวงพ่อเพชรที่มีพุทธลักษณะเป็นปางจงกรมจีวรลายดอกพิกุลและเป็นปางที่ไม่ปรากฏในพื้นที่อื่น เชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีเพียงองค์เดียวในประเทศ

1.2.2 มหาเจดีย์ศรีบัวโรย เป็นมหาเจดีย์ที่ทำด้วยสีทองเหลืองอร่าม สร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2557 ภายในเจดีย์ได้ประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์พระนามว่า “หลวงพ่อเพชร” ซึ่งมีพุทธลักษณะเป็นปางจงกรม

จิวรลายดอกพิกุลและเป็นปางที่ไม่ปรากฏในพื้นที่อื่น

1.2.3 พิพิธภัณฑสถาน ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2552 เป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัตถุของวัดและของชุมชน อาทิ เช่น คัมภีร์ใบลาน ตู้พระธรรมเก่า อุปกรณ์เครื่องใช้ในการดำรงชีวิต เช่น เครื่องบดยา โมหิน เมล็ดพันธุ์ข้าว ฯลฯ

1.2.4 ประวัติเจ้าอาวาสวัดบัวโรย ที่ผ่านมามีทั้งหมด 7 รูป ล้วนเป็นพระเกจิอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันไป โดยรูปแรกดำรงตำแหน่งในสมัยรัชกาลที่ 5 มีความเชี่ยวชาญด้านอักขระบาลีและอักษรขอม ท่านเจ้าอาวาสลำดับที่ 2 มีความเชี่ยวชาญเรื่องวัตถุมงคลทางคงกระพันชาตรี โดยเฉพาะตะกรุดและเป็นผู้ ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา ท่านเจ้าอาวาสลำดับที่ 3 เชี่ยวชาญทางการแพทย์ ท่านเจ้าอาวาสลำดับที่ 4 ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระนักพัฒนา ได้สร้างโรงเรียนประชาบาล โรงเรียนพระปริยัติ ศาลาพักร้อน เชื้อนหน้าวัด เป็นต้น ท่านเจ้าอาวาสลำดับที่ 5 ท่านปรุ้งยาหอมตามสูตรโบราณและเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า “ยาหอมอาจารย์หล่อ” ท่านเจ้าอาวาสลำดับที่ 6 มีความถนัดในงานด้านสถาปัตยกรรมและวิจิตรศิลป์ และได้ชื่อว่ามี ความกตัญญูกตเวทีเป็นอย่างมาก และสุดท้ายเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน พระครูปลัดวิสุทธ์ นริสโร ดร. เป็นพระสงฆ์ที่เด่นในด้านการพัฒนา จึงมีแนวคิดในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อจะได้เป็นศูนย์

การเรียนรู้และเผยแพร่พุทธศาสนาและการพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

1.3 ด้านคุณค่าทางสังคม (Social Significance) ของวัดบัวโรยมีการ ดำเนินการเกี่ยวเนื่องกับ

พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องทุกปี เช่น งานประจำปีวัดบัวโรย กิจกรรมสักการะหลวงพ่อเพชร และงานฉลองพระมหาเจดีย์ศรีบัวโรยแล้ว รวมถึงการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชนควบคู่กันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแบ่งกิจกรรมได้เป็น 3 ลักษณะ

1.3.1 กิจกรรมจิตอาสา โดยเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ได้มีการแจกจ่ายสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ผ่านกิจกรรมต่างๆ การออกเยี่ยมเยียนและมอบสิ่งของให้กับคนเฒ่าคนแก่ ผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถเดินทางมาทำบุญที่วัดได้ พร้อมกับแสดงธรรมแก่ญาติโยมไปพร้อมกัน

1.3.2 กิจกรรมการอบรมทางพระพุทธศาสนาและการใช้ชีวิต ได้แก่ กิจกรรมค่ายคุณธรรม ที่จัดอบรมให้กับนักเรียนหรือคณะบุคคลที่สนใจ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนคำสอนทางพระพุทธศาสนาและป้องกันภัยยาเสพติด กิจกรรมปฏิบัติธรรมบวชชีพรามณ์ กิจกรรมเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานวัดบัวโรยซึ่งจัดแสดงความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนชาวบางเสาธงและวัตถุโบราณมากมาย

1.3.3 กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมต่างๆที่เป็นศูนย์รวมของชุมชน เช่น งานแห่เทียนจำพรรษา กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี งานประจำปี การฉลองพระมหาเจดีย์ศรีบัวโรย และอื่นๆ อีกมากมาย รวมถึงงานประเพณีบุญกลางนา

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Significance) ที่อยู่โดยรอบวัดบัวโรย เป็นพื้นที่ราบลุ่มรายล้อมด้วยต้นมะพร้าว ถั่วลิสง ต้นมะม่วง และบึงบัว รวมถึงการทำบ่อเลี้ยงปลาจำนวนมาก ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งเป็นพื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการที่ยังคงพบว่ามีการทำนาอยู่เป็นพื้นที่สุดท้ายของจังหวัด และในพื้นที่วัดยังมีต้นไม้เก่าแก่คู่วัดบัวโรย ที่ปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพืชหายากของ

ประเทศไทย คือ ต้นเสตือ ซึ่งมีอายุกว่า 100 ปี โดยต้นเสตือมีคุณสมบัติทางสมุนไพรรักษาโรค เช่น ใบใช้ต้มอาบแก้ อีสุกอีใส โรคหัด เปลือกต้นใช้ปรุงเป็นยาแก้ท้องร่วง

2. การสื่อสารอัตลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ให้แก่พื้นที่และบุคคลทั่วไป ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลและช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจและความภาคภูมิใจให้แก่คนในพื้นที่ มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดทำสื่อในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว มี 3 รูปแบบ ได้แก่

2.1.1 การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ (Video) เสนอผ่านช่องทางออนไลน์ ประกอบด้วยเนื้อหาด้านประวัติ ความเป็นมา สิ่งปลูกสร้างสำคัญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัดบวรโรย รวมไปถึงสภาพแวดล้อมภายในบริเวณวัดและโดยรอบ โดยได้อัพโหลดสู่สื่อสาธารณะ

2.1.2 จัดทำสื่อแผ่นป้ายไว้นิลสื่อความหมาย เพื่อแนะนำความสำคัญของสถานที่ต่างๆ ในวัด พร้อมกับมี รหัส QR Code ในแผ่นไว้นิล เพื่อใช้ในการสื่อสารข้อมูลเพิ่มเติมให้กับประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ โดยสื่อแผ่นป้ายต่างๆ ได้ ติดตั้งไว้บริเวณจุดสำคัญๆ ภายในวัดบวรโรย

2.1.3 การนำชม เป็นการสาธิตการสื่อสารอัตลักษณ์ที่ศึกษา ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดบวรโรย เพื่อให้รับรู้อัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยววัดบวรโรยของตน เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของวัดบวรโรยและกิจกรรมของวัดบวรโรย บริเวณมหาเจดีย์ศรีบวรโรย เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเจดีย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ ประดิษฐานภายในพระเจดีย์ บริเวณพระอุโบสถ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระอุโบสถ จิตรกรรมฝาผนัง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ ประดิษฐานภายในพระอุโบสถและข้อมูลเกี่ยวกับต้นเสตือที่อยู่หน้าพระอุโบสถ พิพิธภัณฑ์วัดบวรโรย เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์และสิ่งของภายในพิพิธภัณฑ์ และสุดท้ายบริเวณท่าเรือของวัดบวรโรย เพื่อให้ข้อมูล เกี่ยวกับทัศนียภาพโดยรอบทั้งภายในและภายนอกของวัดบวรโรย

2.2 การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคคลในพื้นที่ ให้แก่ครูและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน ตำบลบางเสาธง ด้วยเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับวัดมากที่สุดและมีศักยภาพในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้ จึงได้ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวทั้งหมดจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบวรโรย และครูโรงเรียนวัดบวรโรย จำนวน 6 คน หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และพนักงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง จำนวน 4 คน ผลการสำรวจก่อนรับการอบรมพัฒนาทักษะพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้า อบรมมีความเห็นว่าการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ทักษะด้านไวยากรณ์ (Grammar) มีระดับความยากมากที่สุด รองลงมาคือทักษะการเขียน (Writing) และทักษะการอ่าน (Reading) ตามลำดับ ขณะที่ทักษะการฟัง (Listening) และ ทักษะการพูด (Speaking) มีระดับความยากในระดับต่ำสุด กลุ่มเป้าหมายจึงมีความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะด้าน ไวยากรณ์ (Grammar) ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือทักษะการเขียน (Writing) และทักษะการพูด (Speaking) ขณะที่ ทักษะการฟัง (Listening) และทักษะ การอ่าน (Reading) ตามลำดับ

หลังจากสำรวจปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษแล้ว ได้สร้างและพัฒนาคู่มือหลักสูตรภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนและวัดบัวโรย โดยมีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจนได้รูปแบบเนื้อหา กิจกรรมและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญอันนำไปสู่การจัดการอบรมหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน โดยการบูรณาการศาสตร์จากหลากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน ทั้งด้านการท่องเที่ยว มนุษยศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยรวมทั้งความรู้ด้านภูมิประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ด้วย จนได้คู่มือการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างจากคู่มือฝึกอบรมภาษาอังกฤษประเภทอื่น ๆ เพราะมีเนื้อหาเน้นที่การเรียนรู้คุณค่าอัตลักษณ์ชุมชนวัดบัวโรยทั้ง 4 ด้านได้แก่ ได้แก่ อัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์วัดบัวโรย (Historical Significance) อัตลักษณ์ด้านกิจกรรมและประเพณี (Aesthetic Significance) อัตลักษณ์ด้านคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ของวัดบัวโรย (Social Significance) อัตลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อมวัดบัวโรย (Environmental Significance) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาผ่านอัตลักษณ์ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการวัดผลของหลักสูตรพบว่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและมีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ระหว่างก่อนและหลังการใช้คู่มือหลักสูตรนี้

ผลสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชนวัดบัวโรยของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบก่อนและหลังการเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชนวัดบัวโรย ของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.50$ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. 1.35 และคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 13.10$ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.74 แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนผ่านการอบรมด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอัตลักษณ์แล้ว มีความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมที่ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังจากฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.54$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 2.57 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมที่ระดับมากที่สุด

2.3 การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด บัวโรย มีการกำหนดหลักสูตรเชิงปฏิบัติทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ยุวมัคคุเทศก์ได้เพิ่มความรู้ความสามารถ และความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้ และได้รู้จักทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเอง และมีทักษะในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวได้

โดยหลักสูตรสำหรับฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยให้แก่มัคคุเทศก์ ในการสื่อสารอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่มัคคุเทศก์ ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ
- 2) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัคคุเทศก์
- 3) ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ของวัดบัวโรย (ข้อมูลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว)

รูปแบบการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีรูปแบบที่ดำเนินการดังนี้

- 1) จัดเสวนาเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย
- 2) ฝึกอบรมด้านทักษะการใช้ภาษาไทยหลักมัคคุเทศก์เบื้องต้น และข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัด

บัวโรย

- 3) ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ ผลัดกันเป็นผู้นำเที่ยวและนักท่องเที่ยว
- 4) สอบปฏิบัติรายบุคคลในสถานที่จริง มีนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาเยี่ยมชมสถานที่

และให้ยุวมัคคุเทศก์นำเที่ยว

เมื่อนักเรียนผ่านการอบรมแล้วได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 หัวข้อ หลังจากผ่านการอบรมแล้วพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมทักษะการใช้ภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาโดยรวม เพื่อสื่อสารลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ให้แก่พื้นที่และบุคคลทั่วไป ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ และผ่านสื่อบุคคลเพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจและความภาคภูมิใจให้แก่คนในพื้นที่และสังคมภายนอก มีแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินการในภาพรวม ดังภาพที่ 1.1 แนวทางการดำเนินการหรือรูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยว

แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วงท้ายของโครงการวิจัย จึงไม่สามารถติดตามผลที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินงานในแต่ละประเด็นได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องผลการจัดทำสื่อในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคคลในพื้นที่และการอบรมมัคคุเทศก์น้อยในพื้นที่ว่าผลการดำเนินการหลังการอบรมและจัดทำสื่อเพื่อนำเสนอในพื้นที่มีผลเป็นอย่างไร



ภาพที่ 1.1 แนวทางการดำเนินการหรือรูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยว

บทสรุป (Conclusion)

การศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยการศึกษาและสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชน กรณีศึกษาวัดบัวโรย อ. บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถทำให้ชุมชนซึ่งประกอบด้วยผู้นำและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูและนักเรียนของโรงเรียนในพื้นที่ ผู้นำและชุมชน เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ของวัดบัวโรยและพื้นที่โดยรอบ ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตนเองประกอบด้วยอัตลักษณ์ที่สำคัญๆ ในหลายเรื่อง ทั้งด้านประวัติความเป็นมาของวัดบัวโรยที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของพื้นที่ ด้านปูชนียสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญของวัดบัวโรยที่ประกอบด้วยมหาเจดีย์ศรีบัวโรย พิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัตถุของวัดและของชุมชน ด้านคุณค่าทางสังคม (Social Significance) ที่จัดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ (Environmental Significance) มีแม่น้ำล้อมรอบและยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตเกษตรในชนบท มีการ

พัฒนาสื่อในรูปแบบ ไลน์ติดตามจุดสำคัญในวัดบัวโรย การจัดทำสื่อวีดิทัศน์นำเสนอพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ และการอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและครูของโรงเรียนวัดบัวโรย ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์ชุมชนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 รวมถึงการฝึกภาคคุเทศน์น้อยให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดบัวโรย เพื่อรับรู้และเข้าใจอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยววัดบัวโรยได้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้ง 2 กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมที่ระดับมากที่สุด และสุดท้ายมีการจัดทำเวทียินยอมให้แกผู้เกี่ยวข้องและชุมชนได้รับรู้อัตลักษณ์สำคัญของแหล่งท่องเที่ยววัดบัวโรย

ทั้งนี้ การศึกษาอัตลักษณ์ด้านต่างๆ ของวัดบัวโรย สอดคล้องกับแนวคิด อภิญา เพ็ญพสุกุล (2546, น. 16) ที่กล่าวว่า “อัตลักษณ์” หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ อาจรวมถึง เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ เป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ โดยที่สังคมแต่ละสังคมย่อมที่จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง และ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์นั้นไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นลอย ๆ ตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรมในช่วงเวลาหนึ่ง และวัฒนธรรมก็เป็นสิ่งก่อสร้างทางสังคม (Social construct) มีผลการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัดที่สอดคล้องกับงานศึกษาของ จุฑาภรณ์ หินขุย และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2557) ที่ระบุว่า วัดมีรูปแบบการปกครองภายในวัด และวัดขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน องค์กรเอกชนและหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ในการวางแผนการตัดสินใจ และการดำเนินการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้น รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รู้จักมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นข้อจำกัดที่พบในการศึกษาวิจัยนี้ด้วยเช่นกัน และส่วนการสื่อสารอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารของพิชญาพร ประคองใจ (2558, น. 14-21) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของการสื่อสารคือ ผู้ส่งสาร (Sender) คือ ผู้เริ่มต้นการสื่อสาร ที่เริ่มต้นสร้างและส่งสารไปยังผู้อื่น ซึ่งตรงกับการวิจัยนี้ที่ต้องสร้างให้บุคคลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเข้าใจอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของตนซึ่งเป็นการเริ่มต้นสร้างสารก่อนที่จะสื่อสารออกไป และช่องทางการสื่อสารดังที่พิชญาพร กล่าวคือ การสื่อสารสำหรับคนที่อยู่ห่างไกลกัน มนุษย์ต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารหรือสื่อที่มีศักยภาพในการกระจายสาร จึงต้องสร้างและพัฒนาสื่อขึ้นมาเป็นเครื่องมือช่วยให้การติดต่อระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีความเป็นไปได้ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้มีการจัดทำสื่อวีดิทัศน์นำเสนออัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. การที่พื้นที่ขาดกลไกความร่วมมือเพื่อดำเนินเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการมาจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานระยะยาว โดยทางเจ้าอาวาสวัดบัวโรย ได้มีข้อเสนอเบื้องต้นว่าคณะกรรมการควรมาจากตัวแทนภาคส่วนต่างๆ ทั้งจาก อบต.บางเสาธง ผอ.โรงเรียนวัดบัวโรย ผู้ใหญ่บ้าน ครูที่เกษียณอายุที่มาช่วยกิจกรรมทางวัดอยู่เป็นประจำ แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่

ระบาดของโควิด-19 ในช่วงท้ายของโครงการวิจัย ทำให้การจัดตั้งหรือคัดเลือกคณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการเสร็จได้ทันในช่วงการศึกษาวิจัย

2. ควรประสานการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสื่อบุคคลที่เป็นผู้นำชมในพื้นที่ คือ บุคลากร อบต. และครูจากโรงเรียนวัดบัวโรยที่เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และนักเรียนวัดบัวโรยที่เข้ารับการอบรมยุวมัคคุเทศก์ ให้มีการดำเนินการฝึกฝนการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสบการณ์และความมั่นใจในการเป็นผู้นำชมเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยวได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560*. ค้นคืนจาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114 (15 เมษายน 2564).
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2562). *แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. ค้นคืนจาก www.tourism-dan1.blogspot.com (9 พฤษภาคม 2564).
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2565*. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา. ค้นคืนจาก <https://nantourism.go.th/newsdetail.php?>
- จุฑาภรณ์ หินซุย และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2557). แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยว เชียงพุด กรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. 10(1), 50 – 58.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (ม.ป.ป.). *อัตลักษณ์วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ค้นคืนจาก https://wsc.soc.cmu.ac.th/womancenter/report_upload/0.21523100-1533827130.pdf.
- ชำนาญ ม่วงทิม. (2541). *คู่มือมัคคุเทศก์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัชชา เจริญไชย. (2562). *การรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อพระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562*. ค้นคืนจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/mmm24-2/6014133103.pdf>.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นริศรา เกตุวัลล์. (2563). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยของยุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบัวโรย*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- บรรจบ ปิยมาตย์. (2563). *แนวทางการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษา วัดบวร อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พจนา สอนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร. (2559). ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (English for Cultural Tour). *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*. 7(2), 290.
- พันธุ์วี ณ ลำพูน, วริยา ภัทรภิญโญพงศ์, อัญชลี สมใจ และ สรिता ศรีสุวรรณ. (2563). *การศึกษาอัตลักษณ์และการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดบวร*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พิชญาพร ประครองใจ. (2558). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณดี สุทธิธารกร. (2556). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: การวิจัยเพื่อเสริมภาพและการสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2555). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2546). *อัตลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อาทิตย์ บุตดาตวง. (2554). *ความสามารถในการนำทุนทางสังคมออกมาใช้ของชุมชนบ้านบางไพร*. อำเภอบางคนทีจังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Bygate, M. O. (2005). Second language abilities as expertise. In K.Johnson (ed.) *Expertise in second Language teaching*, London, Palgrave, pp.33-34.

การสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความ โดยใช้นิทาน สำหรับนักศึกษาชาวจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Using Thai folktales to improve Chinese students' reading and writing skills

พัชรินทร์ บุรณะกร (Patcharin Buranakorn)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University

Received: March 21, 2022, Revised: April 27, 2022, Accepted: May 23, 2022

บทคัดย่อ

การฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะสำหรับการเรียนในระดับเริ่มต้นสำหรับนักศึกษาจีนเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต แต่การจะสอนทักษะการสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ นักศึกษาควรมีความรัก ความสนุกสนานในการเรียน ไม่เบื่อและเกลียดการอ่าน อาจารย์จึงต้องหาวัสดุการอ่านที่น่าสนใจและเหมาะสมกับความสนใจของนักศึกษา วิธีสอนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความโดยใช้นิทานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาใช้ ผู้วิจัยจึงคิดสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ โดยใช้นิทาน สำหรับนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความของนักศึกษาชาวจีนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักศึกษาเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ โดยใช้นิทาน จำนวน 10 แบบฝึก นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความที่มีประสิทธิภาพขึ้นด้วย เหตุที่ผลวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก “นิทาน” เป็นสื่อที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความรื่นรมย์ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็จะชอบฟังหรืออ่านนิทานทั้งสิ้น นอกจากผู้แต่งจะมุ่งให้ความเพลิดเพลินกับผู้อ่านแล้วยังมุ่งให้ได้รับประโยชน์ด้านอื่นด้วย เช่น คุณค่าทางภาษาซึ่งพิจารณาจากการใช้ถ้อยคำ สำนวนสุภาพ และข้อคิดต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้นิทานจึงมีบทบาทสำคัญต่อการที่อาจารย์จะนำมาใช้พัฒนาคุณภาพทางภาษาแก่นักศึกษาชาวจีนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่เริ่มต้นเรียนภาษาไทยซึ่งเป็นชั้นวางรากฐานทางภาษาไทยที่มั่นคงให้กับนักศึกษา ส่งเสริมให้รักภาษาไทย สนใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

คำสำคัญ: แบบฝึก การอ่านจับใจความ การเขียนสรุปความ นิทาน

Abstract

This research project looks at the use of Thai folktales to improve Chinese students' reading and writing skills in Thai language at Huachiew Chalermprakiat University. The research shows that when students learn from 10 drill patterns that improve reading and writing skills, their learning achievements are greater. For example, it helps students learn how to read for main ideas and how to write summaries. The research shows that students become more efficient at these skills. Moreover, Thai folktales make reading enjoyable. Both children and adults love reading and listening to tales. Apart from readers' pleasure, Thai folktales offer other advantages, such as improving language skills by focusing on the use of words, proverbs, and thoughts. Thus, Thai folktales are a very useful tool for developing Chinese students' Thai language skills, particularly for beginners. At all levels, the study of Thai fairy tales increases students' endurance, loyalty, passion, interest, and good attitudes when learning the Thai language.

Keyword: Drill patterns, Reading for main ideas, Writing summary, Folktales

Introduction

Huachiew Chalermprakiat University recognizes the importance of learning Thai language as a Thai identity, the national language, and the language of daily communication. Thus, the Faculty of Arts has launched a Master of Arts in Communicative Thai as a Second Language degree for Chinese students, which aims to encourage foreign students to use Thai language as a tool for communication, knowledge acquisition, and experience gain from various information sources in order to improve their knowledge and understanding, build good relationships, and foster professional development for social and economic stability. Using correct and appropriate Thai language requires interrelated primary skills in listening, seeing, speaking, reading, and writing. (Ministry of Education, 2001, p. 3)

According to the key objectives of the Communicative Thai as a Second Language program, basic knowledge of Thai usage can be applied to communication; hence instructors must create efficient learning processes through which students can correctly use the four skills, namely listening, speaking, reading, and writing. Listening and speaking skills can be naturally practiced once a language has been acquired; while reading and writing skills are more difficult and require practices to become proficient and be able to use them as tools for broadening knowledge and expressing themselves,

especially for foreign students. Thus, practicing reading and writing skills is significant for the Chinese students.

Reading for main idea skill is expertise or proficiency in reading with which readers are able to fully comprehend reading materials. Reading for main idea skill is not automatically acquired, but practices are needed (Mansethawit, 2002, p. 83); as readers having such skill must be able to understand and remember gists and authors' recorded thoughts. Reading for main ideas is literally comprehensive reading. (Sathornsamritphon, 2006, p. 34)

Summary writing is a skill necessary in everyday life, especially for those from academia in the age of globalization during which communication is fast-paced and widespread. Students and scholars learn in class and read a great number of books and textbooks; but they cannot record or remember all content. Therefore, summarizing techniques are essential for learning. (Na Chiangmai, 2004, p. 4) Summary writing is a basic skill which helps people to understand content through reading and direct experiences. Summarizing skills are a practical method of acquiring knowledge which beginners need to practice in order to enhance learning efficiency and apply in daily life. (Thiplai, 2002, p. 2)

Although reading for main ideas and summary writing skills are important and the instructors are interested in teaching these two skills; Chinese students often have difficulty in writing summaries. The reason for this problem, i.e., inability to write summaries, is that they cannot pinpoint the main ideas of texts and write summaries using secondary ideas, missing main points, or using incorrect and inappropriate words and expressions. Some even excerpt original texts as summaries. (Na Chiangmai, 2004, p. 4)

Practicing reading for main idea and summary writing skills is necessary especially for Chinese beginners as important basics of knowledge development in the future. Teaching communication skills will be successful if students love and enjoy learning and do not hate or are not bored of reading. Therefore, instructors should provide them with interesting materials which effectively stimulate students.

Teaching reading for main ideas by telling folktales is a common method. When it comes to "folktales", it commonly refers to a story invented by an author for reader's enjoyment. Both children and adults enjoy reading and listening to folktales. Apart from enjoyment, folktales also offer other benefits such as language values that derived from the use of words, expressions, proverbs, and

pensées. Hence, folktales play a vital role in carrying out language quality improvement for Chinese students, particularly beginners during whose level the fundamentals of Thai language are entirely mastered, and they are encouraged to appreciate the language and to have interest in and positive attitudes towards learning the language. (Mansethawit, 2002, p. 122)

According to the above-mentioned reasons, the instructors responsible for teaching Thai language to Chinese students should improve the efficiency of the Chinese students' communication skills, namely reading and writing skills so that they are able to accurately and clearly obtain information and communicate in accordance with the program's objectives. Hence, drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales for Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University are developed.

Objectives of the research

Objectives of the research are as follows:

1. To develop drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales for Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University in order that its efficiency meets standards.
2. To compare achievements of reading for main idea and summary writing skills of Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University before using the drill patterns to those of the skills after using the drill patterns.

Significance of the research

The drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills developed by using Thai folktales would help boost the efficiency of these skills of Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University. These patterns also included morals, values, and Thai society in the past.

Scope of the research

The scope of the research is defined as follows:

1. **Population:** 172 Chinese freshmen at Huachiew Chalermprakiat University in the 2009 academic year.

2. Sample: 72 Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University who enrolled in the TC 3082 Writing Literature for Children course in the 2nd semester, the 2009 academic year. Purposive sampling techniques were employed amongst the Chinese students who enrolled in the courses taught by the researcher.

3. Content: the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills were developed by using 10 types of Thai folktales as detailed below:

3.1 1 Thai fables

3.2 2 Parables

3.3 2 Explanation tales

3.4 1 International tales

3.5 1 Thai eastern folktales

3.6 1 Thai central folktales

3.7 1 Thai north-eastern folktales

3.8 1 Literature tales

4. Related variables

4.1 The independent variable included the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales.

4.2 The dependent variable included achievements of reading for main idea and summary writing skills of Chinese students at Huachiew Chalermprakiat University.

Research methodology

1. Research tools are shown below:

1.1 20 item-pre- and post-tests in reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales.

1.2 Two sets of learning management plans: set 1 which included pre- and post-tests and set 2 which was 10 drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales.

1.3 Ten drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills using Thai folktales

2. Data collection

Data was collected going through the following processes:

2.1 Preparations for teaching practices were made in order to give the sample group an understanding about learning; and the pre-test on reading for main idea and summary writing skills would be given to the sampling group before the teaching practices.

2.2 Ten teaching practices were given to the sampling group in the 2nd semester of the 2009 academic year.

2.3 Post-tests were given once the sample group completed all drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales.

3. Data analysis

3.1 Measuring the efficiency of drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales.

3.2 Comparing achievements of reading for main idea and summary writing skills before using drill patterns with those of the skills after using the drill patterns.

Research Findings

The findings reported in this research article focused on processes of adapting folktales to drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills for non-native Thai students. Effects on students/learners were also reported. It is expected that this report would be beneficial to lecturers in Thai language for non-native Thai students adopting folktales as teaching materials for their foreign students.

1. Processes of adopting folktales as drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills

1.1 Selection of Folktale Types

Appropriate folktales for Chinese students who were beginners learning Thai language as their second language were selected from six types of tales with which the students had been familiar since their primary and secondary schools in China. The six types of folktales were Aesop's tales; moral tales; pourquoi tales; tales from around the world; local folktales; and literary tales.

One or two tales of each type were selected considering that they are amusing stories, have plain plots, present clear morals, and reflect Thai local communities and cultures. The total ten

folktales were selected as follows:

1.1.1 Aesop's tales: *The Father, the Son and their Donkey*

1.1.2 Moral tales: *The Chameleon that Received Gold*, and *The Squirrel that Drilled a Hole on a Coconut*

1.1.3 Pourquoi tales: *Why Turtles Have Shells*, and *Why Zebras Have Stripes*

1.1.4 Tales from around the world: *Grandma's Sunshine*

1.1.5 Local Folktales – from three regions:

1) The eastern region: *Grandpa Mong Lai*

2) The central region: *Grandma and Grandpa*

3) The north-eastern region: *Fields of the Crying Kula*

1.1.6 Literary tales: *Khawi*

1.2 Rewriting the selected folktales in simple and appropriate Thai for foreign learners

An example of rewritten of a pourquoi tale called *How Zebras Have Stripes* is shown below:

Zebras in the past were different from those in the present. They were only a type of horses. They were small and white without stripes. One day, a zebra learned of a beauty contest; and it became worried. It then walked to a riverbank and looked at its shadow in the water. It talked to herself sighing, “How ugly I am! There is a beauty contest; and I won't get any prizes. Maybe, I would be awarded the Ugliest-of-Them-All Prize!”

1.3 Adopting the folktales as drill patterns for increasing reading for main idea and summary writing skills

Factors and processes of adopting the ten selected folktales as drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills emphasized asking questions to initiate students' critical thinking skills, as well as developing their reading for main idea and summary writing skills. The processes were as follows.

1.3.1 Exploring the TQF2 of the Bachelor of Arts degree, majoring in Communicative Thai as the Second Language at Huachiew Chalermprakiet University.

1.3.2 Reviewing content and styles of folktales, focusing on plots and language usage (words and sentences) which were suitable for Chinese students. The obtained data was adopted as

drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills.

1.3.3 Creating ten exercises which contained critical questions and honing students' analytical skills: as well as reading for main idea and summary writing skills by adopting the ten selected folktales. Illustrations were added to the exercises in order to attract students' interest in the drill patterns.

An example of the exercises adopting a pourquoi tale called *Why Turtles Have Shells* was shown below:

- 1) Why did all animals go to see God Jupiter?
- 2) How different were turtles in the past to those in the present?
- 3) Why was the turtle the last animal going to see God Jupiter?
- 4) Why did God Jupiter cast a spell of having a hard shell on the turtle's back?
- 5) What is the moral of this folktale?
- 6) Write a summary of this pourquoi tale.

1.3.4 Submitting the rewritten folktales and designed exercises to three academic experts for assessment in terms of the appropriateness of language usage for foreign learners.

1.3.5 Reviewing the folktales and exercises as suggested by the three academic experts.

1.3.6 Pilot testing the rewritten folktales and designed exercises on other ten non-target Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University. Length of the exercises and the appropriateness of language usage were revised again.

1.3.7 Making complete drill patterns, rewritten folktales and exercises and using with the sample group of 37 Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University who enrolled in the course TC3083 Children Literature.

1.4 Making guides to using the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by adopting Thai folktales

Processes of making the guides to adopting folktales as drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills for Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University were based on the TQF2 of the curriculum of Bachelor of Arts degree majoring in Communicative Thai as the Second Language. The six steps were as follows.

1.4.1 Making an outline of the guides on the following topics:

- 1) Learning outcomes
- 2) Course objectives
- 3) Content
- 4) Activities / Processes of learning
 - 4.1) Introduction
 - 4.2) Presentation of new knowledge
 - 4.3) Skill drills
 - 4.4) Discussions
 - 4.5) Summaries
- 5) Teaching materials / sources of knowledge
- 6) Evaluation and assessment

1.4.2 Writing the guides to using the drill patterns by arranging activities according to teaching steps of the *Reading Comprehension and Writing Summaries from folktales* course. The course aimed to train students to have reading comprehension and summary writing skills, and to apply gained knowledge to improve themselves and work. Teaching materials and evaluation and assessment forms were also prepared in accordance with the objectives. Twelve guides of the drill patterns were designed, including one pre-test guide; ten guides for teaching units 1 – 10; and one post-test guide.

1.4.3 Submitting the guides of the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by adopting folktales to three academic experts for suggestions on course objectives; language usage; content of each unit; learning activities; teaching materials; and evaluation and assessment.

1.4.4 Revising course objectives, learning activities, and evaluation and assessment of the guides of drill patterns according to suggestions of the three academic experts.

1.4.5 Pilot testing the guides of the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using folktales on other ten non-target group of Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University to find the most likely duration of the activities; language usage; and teaching materials. It was found that the activities were excessive; too many questions about the folktales and content of the tasks overscheduled the classes. The inappropriateness was improved in the revised guides.

1.4.6 Making complete copies of the revised guides to using the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by adopting folktales. The guides aimed to be used for teaching the sample group of 37 Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University who enrolled in the course TC3083 Children Literature.

2. Efficiency of the drill patterns and effects on the learners

After applying the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using folktales on the target Chinese students at Huachiew Chalermprakiet University, it was found that

1. Drill Patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales are efficient at 85.90 / 87.76 in line with the hypothesis 1.

2. The students' achievements in reading for main idea and summary writing skills after practicing the patterns to drill for reading main idea and summary writing skills by using Thai folktales are more efficient than the students' achievements before practicing the drill patterns, with statistical significance at .05 in accordance with the hypothesis 2.

Result Explanation

Chapter 1: The efficiency of drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales

In this research, a hypothesis was proposed that Chinese students' reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales achieve the efficiency according to a standard of 80/80. After the sample group of 72 students practiced the drill patterns to improve reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales, it was found that while instruction was being provided, the students were able to read for comprehension and write summaries doing the exercises with the accuracy of 85.90%. After practicing reading for main idea and summary writing skills, the students had the reading for main idea and summary writing skills as they got 87.76% on the test on average. Thus, this shows that the drill patterns are more efficient than the set standard at 85.90 / 87.76. It is probably because using Thai folktales as the tool in teaching foreign students enable the students to easily understand the stories. The instructors are able to broaden learning skills during the class, which contributes to the students' higher learning efficiency according to the study of Kensakoo

(2005), entitled “Development of learning program in analysis reading by folktales ‘Pha Deang Nang Ai’ for students in Secondary school Year 3” (Matthayomsuksa 3), which found that at the beginning of leaning by using drill patterns, students had difficulty in reading and did not understand the story. After practicing in reading, students were able to read faster and enjoy reading in old E-sarn dialect. Moreover, students showed great improvement. The evaluate point from the presentation was 84.32% and points from post-subtests was 76.48 which is higher than the target standard.

It can be observed that before practicing with the drill patterns, the foreign students are not interested in learning and are bored with the traditional style of teaching. After the practices, it is apparent that the students are becoming more interested in the new learning style. This is considered as a good start in boosting learning efficiency according to the study of Saengphakdee (1997), entitled “Use of drill pattern in writing summary of prose with students in secondary school year 1” (Mathayomsuksa 1). Baan Moh “Pattananukul” School, Saraburi, which found that drill patterns of writing summaries of prose enabled the students to achieve capability ahead of the target standard. It was because the pattern offered amusement and was new to the students. The result of the study matched the effectiveness in using folktales to increase reading for main idea and summary writing skills according to the objectives of instructional management of the Ministry of Education (2002), which state that lessons must be meaningful and beneficial to learners, learning activities must be various, the learners must be able to practice by themselves, and learning tools need to be interesting and suitable for their abilities. So, the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folktales created by the researcher are efficient; as they contain appropriate content and correct word and sentence usage which the foreign students need to read, write and learn in the first year of the Thai language as a second language program. These components enable them to easily understand the stories, enjoy learning, and be able to dramatically improve their reading for main idea and summary writing skills.

Chapter 2: Comparison of achievements of reading for main idea and summary writing skills before and after using the drill patterns

According to the comparison of achievements of reading for main idea and summary writing skills of foreign students before and after using the drills pattern, it is found that the achievement of reading for main idea and summary writing skills after using the drill patterns is higher than before practicing with statistical significance at .05 which confirms the hypothesis. This shows that the

application of the drill patterns to improve reading for main idea and summary writing skills by using the Thai folktales is able to solve the problem because the students learned through their interesting materials. In addition, reading for main idea and summary writing skills were honed along with the drill patterns. The achievement of learning is higher with statistical significance at .05 which matches the study of Choocheun (2005), entitled “Activities to develop writing summary skill from reading Thai learning group by using mind map of Primary education year 5” (Prathomsuksa 5). The study found that the achievement in writing summaries after the experiment was higher than before the experiment and higher than the control group learning by ordinary styles with statistical significance at .01 which is similar to the results of the studies of Suriyakarn (2001) and Karnsaard (2004).

The above-mentioned research results are comparable because the researcher selected folktales and revised word and sentence usage according to what foreign students need to read, write, and learn throughout the “Communicative Thai as Second Language” program; and the researcher used these components as basic principles of the drill patterns to improve reading for main idea and summary writing skills.

In conclusion, the drill patterns for improving reading for main idea and summary writing skills by using Thai folk tales can be considered as efficient learning activities for increasing skills in reading for main ideas and writing summaries.

Suggestions

It can be concluded that the exercises can improve reading comprehension and summary writing skills. The storytelling is a learning activity that can be used for sharpening students’ reading comprehension and summary writing skills effectively. Therefore, further research on development of Thai literacy skills for foreign students should be carried out as follows:

1. According to the results of this research, it can be seen that fairy tales are teaching media which enable learners to become more interested and enthusiastic. Storytelling is also a method that helps broaden reading comprehension and effective summary writing skills. Hence, lecturers who teach Thai language to foreigners should adopt fairy tales to create lessons to practice skills of reading comprehension and writing continual summaries.

2. This research should study further on the development of reading comprehension skills and writing a summary using storybooks in various multimedia formats for online teaching.

Knowledge gained from the research

Tales, words, groups of words and sentences in stories must be selected in order to be consistent with those that foreign student must read, write and learn throughout the Thai Communication as a Second Language Course and these selected tales and words must be used while creating exercises for improving skills of reading comprehension and writing appropriate summaries. Practicing reading comprehension skills and writing summaries by adopting storytelling become effective learning activities for students as well.

References

- Choocheun, D. (2005). *Activities to develop writing summary skill from reading Thai learning group by using mind map of Primary Education year 5 (Prathomsuksa 5)*. (Thesis for Master of Education). Graduate School Ratchabhat Phuket University, Phuket.
- Karnsaard, C. (2004). *Drill Pattern of analysis reading for Students in Secondary school Year 4 (Matthayomsuksa 4) Mahasarakham University Laboratory School*. (Thesis for Master of Arts). Graduate School Mahasarakham University, Mahasarakham.
- Kensakoo, C. (2005). *Development of learning program in analysis reading by folk tales "Pha Deang Nang Ai" for students in Secondary school Year 3 (Matthayomsuksa 3)*. (Thesis for Master of Arts). Graduate School Mahasarakham University, Mahasarakham.
- Mansethawit, S. (2002). *Reading Thai Teaching Principle and Methods*. Bangkok: Thaiwattanapanit.
- Ministry of Education. (2001). *Learning Substance and Standards of Thai Learning Group*. Bangkok: Karn Sasana printing.
- Ministry of Education. (2002). *Learning Substance and Standard of Thai Learning Group Manual*. Bangkok: Suksaphan and printing.
- Na Chiangmai, C. (2004). *Use of Mind Map to enhance the capability in English reading and writing summary of Students Secondary school Year 4 (Matthayomsuksa 4)*. (Thesis for Master of Arts). Graduate School Chiangmai University, Chiangmai.
- Saengphakdee, K. (1997). *Use of drill pattern in writing summary of prose with students in secondary school year 1 (Matthayomsuksa 1) Baan Moh "Pattananukul" School, Saraburi*. (Thesis for Master of Arts). Graduate School Khonkaen University, Khonkaen.
- Sathornsamritphon, S. (2006). *Thai for Career 1*. Bangkok: Art Ley Press.

- Suriyakarn, P. (2001). *Use of Thai Fables as tools in Developing Diphthong Lound-Reading for Students Primary Education year 2 (Prathomsuksa 5) in Schools under Office of Primary Education Commission, Amphur Bangrachan, Sukhothai.* (Thesis for Master of Arts). Graduate School Sukhothai Thammathirat University, Nonthaburi.
- Thiplai, K. (2002). *Drill Pattern of Writing Summary from Prose in Students Prathomsuksa 5 by using mind map.* (Thesis for Master of Education). Graduate School Taksin University, Songkhla.

การใช้แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

A Community-Based Tourism in the Community around

Pa-sak Jolasid Dam: the Creativity Use of Folklore

ชนิตตา โชติช่วง (Chanitta Chotchuang)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajphat University

Received: September 30, 2021, Revised: December 13, 2021, Accepted: January 25, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลคติชนและจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ โดยมีพื้นที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 ชุมชน ได้แก่ 1) ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 2) ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 3) ตำบลพัฒนานิคม (เขาพระยาเดินธง) อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 4) ตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 5) ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 6) ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 7) ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า จากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 7 ชุมชนพบแหล่งข้อมูลคติชนที่สามารถนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนได้จำนวน 4 เส้นทาง ได้แก่ 1. เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยเบิ้ง 2. เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมปลาและอาหารท้องถิ่น 3. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าท้องถิ่น 4. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาไหว้พระขอพร 9 วัด ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวโดยใช้คติชนเป็นแกนหลักในการจัดการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยวในพื้นที่ และทำให้เกิดการให้คุณค่าและสร้างความหมายใหม่ให้แก่คติชนที่มีอยู่ในชุมชนเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ อนุรักษ์ภูมิปัญญาในชุมชน และเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมนำไปสู่การสร้างงานและรายได้ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: คติชนสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวชุมชน เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

Abstract

This research intends to study, and collect the information of the local folklores, and to employ the information proposing the creative folklore-based tourism-routes in the communities around Pa-sak Jolasid Dam area. The seven communities used as the sample areas were: 1) Khok-Salung, Phatthana-Nikhom district, Lop Buri; 2) Nong-Bua, Phatthana-Nikhom district, Lop Buri; 3) Phatthana-Nikhom (Phraya-Dernthong Mount.), Phatthana-Nikhom district, Lop Buri; 4) Dee-Lung, Phatthana-Nikhom district, Lop Buri; 5) Huai-Khunram, Phatthana-Nikhom district, Lop Buri; 6) Bua-Chum, Chai-Badan district, Lop Buri and 7) Wang-Muang, Wang-Muang district, Sara Buri. The results of the study suggested four community-based tourism routes including: 1. a community-based tourism of Thai-Beng's ways of life; 2. a fishery culture and local foods; 3. a history and local fables and 4. a religion route: paying respect to Buddha and make a wish in the nine temples. The researcher proposes the four folklore-based tourist routes using the knowledge of folklore as the core, with the hope to increase the value on the local tourism. This could help in establishing the new value and meaning for the local folklore, and could also help it to rebirth as the new form of the local tourist attractions. With the proposed tourist routes, it is believed that the local knowledge could be preserved. Moreover, there would be the connections among the old tourist attractions, so those old tourist places would gain more profits, and more chances for the working labors. This could help enhance the quality of life of the local people living around the dam.

Keywords: Creative Folklore, Community-Based Tourism, Pa-sak Jolasid Dam

บทนำ

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เป็นเขื่อนดินกักเก็บน้ำยาวที่สุดในประเทศไทย เป็นโครงการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (รัชกาลที่ 9) ที่ทรงพระราชดำริให้กรมชลประทานศึกษาความเหมาะสมของโครงการเขื่อนกักเก็บน้ำแม่น้ำป่าสักอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่เพาะปลูก และบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นประจำในลุ่มน้ำป่าสัก อันเป็นผลสืบเนื่องมายังเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑลด้วย ซึ่งนำความเดือดร้อนมาให้ราษฎรเกือบทุกปี ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรัส เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานว่า หากเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปัจจุบันก็สามารถแก้ปัญหา น้ำท่วม ภัยแล้ง และขาดแคลนน้ำให้กับประชาชนได้ จะต้องก่อสร้างเขื่อนในลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ดำเนินการ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 โครงการนี้ใช้เวลาก่อสร้าง 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2537 – 2542 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานนามเขื่อนนี้ว่า “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” อันหมายถึง เขื่อนแม่น้ำป่าสักที่เก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เขื่อนแห่งนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองบัว อำเภอ

พัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีและสระบุรี (กรมชลประทาน, 2541, น. 6; ภูธร ภูมะธน, 2548, น. 8)

ในการดำเนินการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์พบว่าบริเวณที่ใช้เป็นพื้นที่อ่างเก็บน้ำนั้นเป็นแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำกินทางเกษตรกรรม เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเดิมเป็นแหล่งดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีหมู่บ้านตั้งเรียงราย สองฟากฝั่งแม่น้ำป่าสัก หมู่บ้านเหล่านี้เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีการตั้งถิ่นฐานกันมายาวนาน เช่น หมู่บ้านตำบลหนองบัว ตำบลมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ตำบลชัยบาดาล ตำบลมะกอกหวาน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี พื้นที่ภายในหมู่บ้านที่ประกอบด้วยวัดเป็นศูนย์กลางชุมชน บ้านเรือนตั้งอยู่รอบ ๆ วัด มีตลาดร้านค้าและยังใช้แม่น้ำป่าสักเป็นแนวขอบหมู่บ้านด้านใดด้านหนึ่ง ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านดังกล่าว เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น ไทยเบ็ง หรือไทยโคราช ลาวแก้ว ไทยลาว ไทยยวน มอญ ไทยอีสาน และจีน (ภูธร ภูมะธน, 2548, น. 10)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาในพื้นที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ไม่มากนักแต่เป็น ข้อมูลพื้นฐานสำคัญให้แก่ผู้วิจัย ได้แก่ รายงานการศึกษาเรื่องมรดกวัฒนธรรมไทยเบ็ง ลุ่มแม่น้ำป่าสัก ในเขตที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนป่าสัก (2542) ของภูธร ภูมะธน แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุมชนใหม่ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2544) ของกาญจนา วิเศษ ความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่รอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2545) ของพัชรพรรณ ภูคาพิน ป่าสักชลสิทธิ์ มรดกชีวิตและสายน้ำ (2548) ของ ภูธร ภูมะธน การจัดการประมงที่เหมาะสมสำหรับอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ กรณีศึกษา: อำเภอท่าหลวง อำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี (2548) ของสรินทร โมฬีพันธ์ การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (2548) ของอรรณฤฤต สัตตสุริยะเดช พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (2549) ของศศิภัค คำนิล ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี (2551) ของนพรัตน์ อาจเอี่ยม การบริหารจัดการผู้อพยพจากการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ กรณีศึกษา เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี (2553) ของชาติตม มธุรวาทิน

จากผลการทบทวนเอกสารพบช่องว่างอันนำมาสู่ประเด็นในการวิจัย เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีงานวิจัยใดที่ ศึกษาการใช้แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มาก่อน เนื่องจาก การศึกษาทางคติชนวิทยาจะเป็นกุญแจนำไปสู่ความเข้าใจวัฒนธรรมทั้งระบบของชุมชน (ศิริพร ณ ถลาง, 2537, น. 4-5) อีกทั้งพื้นที่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับแนวคิดคติชน กล่าวคือคติชนหมายถึงข้อมูลที่เป็นศิลปวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชาวบ้าน (ศิริพร ณ ถลาง, 2537, น. 6) และคติชนสร้างสรรค์คือคติชนที่มีการสร้างใหม่หรือผลิตซ้ำในบริบททางสังคมไทยปัจจุบันในลักษณะของการสืบทอดคติชนในบริบทใหม่, การประยุกต์คติชน, การ “ต่อยอด” คติชน, การตีความใหม่และสร้างความหมายใหม่, หรือการนำคติชนไปใช้เพื่อ “สร้างมูลค่าเพิ่ม” หรือเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ (ศิริพร ณ ถลาง, 2562, น. 25) ตามแนวคิดที่มีการนิยามไว้ก่อนหน้านี้ และสอดคล้องกับคุณสมบัติเชิงพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลเอกสารและลงพื้นที่ภาคสนามพบว่า ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีอัตลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชนและชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารวบรวมคติชนในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เช่น ตำนาน เรื่องเล่า พิธีกรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญา หรือเพลงพื้นบ้าน ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ทราบถึงความเป็นมาของชุมชนในการทำความเข้าใจในวิถีชีวิต การดำรงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ขณะเดียวกันข้อมูลคติชนดังกล่าวจะช่วยต่อยอดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยเป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิ

ทัศน์วัฒนธรรม (Culture Landscape) ซึ่งเป็นสิ่งแรกที่ผู้มาท่องเที่ยวได้สัมผัสเมื่อครั้งมาเยือนชุมชน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตและสถานที่มากยิ่งขึ้น อีกทั้งจะทำให้ชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้คติชนมาเป็นปัจจัยหลักในการจัดการท่องเที่ยวและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารวบรวมและการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางคติชนในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
2. เพื่อจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการใช้แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการทำวิจัยภาคสนามและศึกษาเอกสาร ทั้งการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research: PR) มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม (Ecological Mapping) และลงพื้นที่ภาคสนามร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมและเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดทำฐานข้อมูลทางคติชนวิทยา โดยใช้แบบสำรวจชุมชนและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และอย่างไม่มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแหล่งข้อมูลในชุมชน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้สูงอายุ ผู้ประกอบการ
2. รวบรวมข้อมูลศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้จากแบบสำรวจชุมชน ค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสำรวจสภาพแวดล้อมภายในชุมชน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
3. จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อร่วมวิเคราะห์ข้อมูลศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้จากการรวบรวมแบบสำรวจชุมชน เพื่อคัดเลือกและตรวจสอบแหล่งข้อมูลในชุมชน
4. ประมวลผล จำแนกประเภทและจัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
5. สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ด้วยข้อมูลทางคติชนวิทยาและแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ และนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อข้างต้น แบ่งเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) คติชนสร้างสรรค์ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ 2) เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ดังนี้

1. คติชนสร้างสรรค์ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

คติชนสร้างสรรค์ คือคติชนที่มีการสร้างใหม่หรือผลิตซ้ำในบริบททางสังคมไทยปัจจุบันในลักษณะของการสืบทอดคติชนในบริบทใหม่ การประยุกต์คติชน การต่อยอดคติชน การตีความใหม่และสร้างความหมายใหม่ หรือการนำคติชนไปใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ (ศิริพร ณ ถลาง, 2562, น. 25) ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ตามขอบเขตการวิจัย 7 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 2) ชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 3) ชุมชนตำบลพัฒนานิคมน (เขาพระยาเดินธง) อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 4) ชุมชนตำบลดง อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 5) ชุมชนตำบลห้วยขุนราม อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 6) ชุมชนตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 7) ชุมชนตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี พบคติชนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยผู้วิจัยขอสรุปแหล่งข้อมูลคติชนในรูปแบบตารางดังนี้

ชุมชน	แหล่งข้อมูลคติชน
1. ชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดโคกสำราญ 2.2 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยเบ็ญโคกสูง 2.3 พังงันน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ กรมชลประทานได้สร้างพังงันน้ำเพื่อไม่ให้น้ำท่วมตำบลโคกสูง เป็นคันดินยาว 4 - 5 กิโลเมตร บนพังงันเป็นจุดชมทิวทัศน์อ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์และมองเห็นหมู่บ้านตำบลโคกสูงอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำในอ่างเก็บกักน้ำในเขื่อน 2.4 ทางรถไฟลอยน้ำ 2.5 การทำประมงพื้นบ้าน 3. นิทานและเรื่องเล่าพื้นถิ่น 3.1 ประเภทชุดผี ปศาจ และความเชื่อ - เรื่องพระธุดงค์ - เรื่องเสือสมิงพระธุดงค์ 3.2 ประเภทกฎแห่งกรรม - เรื่องกรรมทันตา - เรื่องกรรมตามสนอง 3.3 นิทานสอนใจ - เรื่องสองเกลอ - เรื่องคนปากเสีย 4. สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น – เรือนผาค้อ เรือนผาปาก เรือนบันหย้า 5. อาหารพื้นถิ่น

ชุมชน	แหล่งข้อมูลศิขณ
	5.1 อาหารที่ได้จากการทำประมงพื้นบ้าน เช่น ปลาแร้า ปลาจ่อม ปลาส้ม ปลาตากเกลือ (ปลาแดดเดียว) ปลาปิ้ง ปลาย่าง ปลาป่น 5.2 อาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น เช่น เครื่องด้า พริกกับเกลือกำจัด ต้มยำอึ่ง แกงบอนปลาอย่าง แกงไข่น้ำ แกงแยใส่เปราะใส่ข้าวคั่ว 5.3 อาหารหวาน เช่น ขนมกระดักงา ขนมเบ้้ง ขนมกรวย ขนมลูกโคนโยนเข้าป่าไผ่ (ขนมต้ม) ขนมลอดช่อง 6. หมอพื้นบ้าน - 1) หมอเป่า 2) หมอพ่น 3) หมอกระดูก 4) หมอสมุนไพร 7. หัตถกรรม 7.1 การทอผ้า - ผ้าขาวม้า ถูย้อมจากผ้าทอของชุมชน 7.2 การแกะสลัก - แกะสลักกะลามะพร้าวตาเดียว ไม้ขนุน 7.3 งานจักสาน - ไม้ไผ่ ใบลานและใบตาล 7.4 การตัดกระดาศ - พวงมะโหด ต้นดอกไม้ 7.5 การตีเหล็ก 8. ความเชื่อ - ศาลหลวงพ่อเพชร เรืองผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ ลางสังหรณ์ ความฝัน อาหารการกิน และการขอฝน 9. เพลงพื้นถิ่น - เพลงรำโทน ช่วงดอกไม้ เพลงหอมดอกมะไฟ เพลงโนเน เพลงพิชฐาน เพลงโคราช เพลงข้าเจ้าหงส์ เพลงระบำบ้านไร่ เพลงประกอบการละเล่น เช่น การเล่นเข้าผี เพลงเซ่นผี 10. การละเล่นพื้นถิ่น - เล่นเข้านางเชือก นางสุม นางช้าง นางปลา ซักกะยัด วังชิงธง แม่กระซิบ ลิงชิงหลัก ลูกช่วง ม้าส่งเมือง จิ้งโป๊ะ ตาตาราง ดัดเม็ดมะขาม งูกินหางแข่งว่าว มอญซ่อนผ้า ตีจับ เตย 11. ประเพณีพื้นถิ่น - ตักบาตรลูกอม แห่ดอกไม้ เลี้ยงเจ้าบ้าน ทำบุญกลางบ้าน สารทรับท้องข้าว รับขวัญข้าว 12. พิธีกรรม - การบูนไข่ คือ การเสี่ยงทาย หรือดูดวง
2. ชุมชนตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน - บัวชุม บ้านขับเค้าแมว บ้านเตาขนมจีน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดเขาสมโภชน์ 2.2 วัดวังอ่าง 2.3 วัดสิงหาราม 3. หัตถกรรม - เครื่องจักสาน 4. ภาษา - ไทยเบ้้ง 5. ประเพณี - ก่อเจดีย์ข้าวเปลือก

ชุมชน	แหล่งข้อมูลศิขณ
	6. พิธีกรรม – ทำบุญลานข้าวและนวดข้าวแบบดั้งเดิม 7. การแสดงพื้นบ้าน - รำโทน
3. ชุมชนตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัด สระบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดหลังเขา 2.2 แหล่งโบราณคดีบ้านโป่งตะขบ 2.3 พระพุทธรูปนาคพินิตชลสิทธิ์มิ่งคลชัย หรือหลวงปู่ใหญ่ป่าสัก 3. หัตถกรรม – การจักใบลานบ้านท่าฤทธิ์ ดอกไม้จากเกล็ดปลา ผ้าทอ 4. ความเชื่อพื้นถิ่น - มีความเชื่อเรื่องการถือโชคลาง โหราศาสตร์ ฤกษ์พิศาง ไสยศาสตร์และความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ และยังมีความเชื่อเรื่องผี เช่น ผี ปู่ย่าตายาย ผีปอบ ผีพราย ผีกระสือ ผีตายโหง ผีปะกำ ผีนางไม้ ผีตะมอยและผีโรง และความเชื่อที่ว่าเมื่อเสาบ้านมียางไม้ไหลออกมา จะเชื่อว่าผีสิงอยู่ภายในเสาดั้นนั้น ทำให้อยู่ไม่เป็นสุข เกิดอันตรายต่อผู้คนในบ้าน ต้องแก้เคล็ดด้วยการทำพิธีตอกตะปูสะกดผีปิดเป้าให้ผีออกจากเสานอกจากนี้มีความเชื่อเรื่องการเลี้ยงผีไว้โดยการปิดทอง คัดผ้าแดงและถวายพวงมาลัย ผีก็อาจให้คุณแก่ผู้อยู่อาศัยภายในบ้านได้ - ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิต เช่น เมื่อเด็กอายุ 13-14 ปี จะมีพิธีตัดจุก ตัดเกละ หรือตัดเปียโดยนิมนต์พระสงฆ์สวดขยันไตรตนน้ำพุทมนต์และเป็นผู้โกนผมให้ - ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการเกษตรกรรม เช่น ห้ามสวมรองเท้าเดินลุยผ่านลานข้าว เพราะเชื่อว่าลานข้าวเป็นที่อยู่ของแม่โพสพ การเลี้ยงสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ใช้งาน ไม่นิยมเลี้ยงวัว 5 ม้า 6 ตัว ถือว่าอัปมงคล 5. ประเพณีพื้นถิ่น - ประเพณีศาลเจ้า ในเดือนมิถุนายนของทุกปีจะมีกิจกรรมที่ทำเพื่อเป็นการบูชาบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีน และมีการประมูลสินค้า เพื่อนำเงินการกุศลดังกล่าวมาเป็นกองทุนของศาลเจ้าในการจัดงานประเพณีแต่ละครั้ง 6. อาหารพื้นถิ่น - กุนเชียงปลา
4. ชุมชนตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดดีลัง 2.2 วัดพรหมรังสี 2.3 วัดพนมวัน 3. ประเพณี – ไหว้ปู่แก้ว ปู่สังข์ ทำบุญกลางบ้าน เทศน์มหาชาติ ปิดทองประจำปี สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) การเตรียมนา แหน่งแมว รับท้องข้าว

ชุมชน	แหล่งข้อมูลศิขณ
5. ชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดเขาพระ 2.2 วัดถ้ำพระ 2.3 วัดศิริโสภณ 2.4 วัดเขาดิน 2.5 วัดโสมิตาราม 2.6 วัดปทุมसरาราม 2.7 วัดเขาสูง 2.8 วัดหนองบัว 2.9 วัดเจริญธรรม 2.10 ชุมชนหนองบัวในอดีต 3. ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อบุญลือ
6. ชุมชนตำบลพัฒนา นิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 วัดสามแสน 2.2 วัดราษฎร์นิมิต 2.3 วัดปลั่งเจตนาราชวร 2.4 วัดพัฒนาธรรมาราม 2.5 วัดมณีโสภณ 2.6 วัดเขาพญาธง 2.7 วัดสิริธรรมโสภณ 2.8 วัดหนองนา 2.9 วัดพุทธเทพศิริวนาราม 2.10 วัดห้วยบง 2.11 ศาลเจ้าพ่อขุนทอง 2.12 เขาพระยาเดินธง 2.13 เขารัก เขารู้
7. ชุมชนตำบลห้วยขุน ราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	1. ประวัติความเป็นมาและภูมินามของชุมชน 2. สถานที่สำคัญของชุมชน 2.1 แหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาว 2.2 วัดอุทุมพรวนาราม 2.3 ศาลเจ้าพ่อขุนด่าน เจ้าแม่ศรีไพร บ้านสวนมะเดื่อ

ชุมชน	แหล่งข้อมูลคติชน
	3. หัตถกรรมแม่บ้านสวนมะเดื่อ ถักตะกร้าจากเชือกมัดฟาง 4. พิธีกรรมไหว้เจ้าที่เจ้าทางเจ้าประจำคอกวัว พิธีไหว้เจ้าที่ไร่นาสวน 5. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน

จากแหล่งข้อมูลทางคติชนในพื้นที่ 7 ชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการลงสำรวจพื้นที่และเก็บข้อมูล พบว่าในแต่ละชุมชนมีข้อมูลทางคติชนที่โดดเด่นและมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองที่เอื้ออำนวยในการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ข้อมูลเหล่านี้เกิดจากเรื่องเล่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประเพณีวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการธำรงรักษาคุณค่าความหมายและวิถีชีวิตของคนในแต่ละชุมชนไว้ได้อีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ที่นำคติชนจากชุมชนมาเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างจุดขายของชุมชนด้วยการนำคติชนเป็นวัตถุดิบมาสร้างสรรค์ ประยุกต์เข้ากับบริบทใหม่เพื่อสร้างอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน นำไปสู่การสร้างสรรคเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์จากของดีประจำท้องถิ่น เรื่องเล่าของดีประจำถิ่นนี้ถือเป็นการสื่อความหมายไปยังนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาเยือนชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างและเสริมการรับรู้ของนักท่องเที่ยวให้เกิดความเข้าใจต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อันนำไปสู่ความเข้าใจในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นคุณค่าด้านความสำคัญทางวัฒนธรรม คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คุณค่าด้านสังคม คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม และความแท้ดั้งเดิม โดยเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวผ่านเรื่องเล่าที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งหมายรวมไปถึงการตระหนักในคุณค่าของคติชนในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ (ยุลดา ทรัพย์สมบูรณ์ และวริยา ภัทรภิญโญพงศ์, 2562, น. 4, 13)

2. เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ผู้วิจัยได้คัดสรรและสังเคราะห์แหล่งข้อมูลคติชนในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จำนวน 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยเบิ้ง 2) เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมปลาและอาหารท้องถิ่น 3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าท้องถิ่น 4) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาไหว้พระขอพร 9 วัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยเบิ้ง การนำคติชนสร้างสรรค์มาจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแล้วจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นการคำนึงถึงการถ่ายทอดวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนโดยเฉพาะพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งอาศัยอยู่ 3 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลโคกสูง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลดิลัง และกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลบัวชุม ชุมชนเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีชีวิตและประเพณี ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีชีวิตอยู่ในสังคมสมัยใหม่ซึ่งโหยหาหรือต้องการมี “ประสบการณ์ตรง” จากการสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิม (Authenticity) จึงเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนและร่วมกิจกรรมซึ่งต่างไปจากชีวิตจริงของนักท่องเที่ยว (ศิราพร ณ ถลาง, 2562, น. 33)

2) เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมปลาและอาหารท้องถิ่น กล่าวคือในชุมชนพื้นที่โดยรอบของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ถือเป็นแหล่งน้ำสำคัญของลุ่มน้ำป่าสักที่มีปลาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและยังสามารถหาได้ตลอดปี จึงทำให้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการประมงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน นอกจากนี้ยังมีอาหารที่ทำจากปลาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ดังกล่าวเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomic Tourism) เนื่องจากอาหารถือเป็นสื่อที่บ่งบอกถึงความเป็นสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นของพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอาหารจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสรสชาติและวัตถุดิบที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น รวมถึงสินค้าที่เกี่ยวกับอาหารของชุมชน ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์จะมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าจากปลาชนิดต่างๆ เช่น ปลาข้าว ปลาจ่อม ปลาส้ม ปลาแดดเดียว ปลาป่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่เป็นชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งมีการสืบทอดภูมิปัญญาทางด้านอาหารมาอย่างยาวนานและปัจจุบันก็ยังนิยมรับประทานอาหารเหล่านั้นกันอยู่ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์หาจากแหล่งอื่นไม่ได้ ได้แก่ เครื่องด้า เป็นเครื่องปรุงอาหารที่เมื่อนำไปประกอบอาหารกับส่วนประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเมนูประเภทแกงหรือน้ำพริกจะทำให้อาหารมีรสชาติที่มีความอร่อยและมีกลิ่นมีรสเฉพาะตัว ซึ่งอาหารที่มี "เครื่องด้า" เป็นส่วนประกอบคือ ต้มกระดูกหมูใบมะขามอ่อนใส่เครื่องด้า ให้ความหอมเหมือนเครื่องเทศรวมไปถึงรสชาติที่กลมกล่อม นอกจากนี้ยังมีพริกเกลือลูกก้างจัดที่ประกอบไปด้วย พริก เกลือ กระเทียม ใบมะกรูด ลูกก้างจัด ตำป่นกันให้ละเอียด ทานกับข้าวหรือผลไม้ รสชาติอร่อยเป็นเอกลักษณ์ที่ถือได้ว่าไม่สามารถหารับประทานได้จากแหล่งอื่น เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาเฉพาะในชุมชนตำบลโคกสูงเท่านั้น ซึ่งภูมิปัญญาด้านอาหารเหล่านั้นนอกจากจะทำรับประทานกันในครัวเรือนแล้ว ชาวบ้านยังได้ผลิออกมาจำหน่ายในชุมชนอีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอาหารเกิดประโยชน์ต่อชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวเชิงอาหารก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกกลุ่มคน

3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าท้องถิ่น การท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์หรือแหล่งโบราณคดี อารยธรรมโบราณ เพราะเป็นร่องรอยของวัฒนธรรมโบราณในอดีตซึ่งถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรม ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาว ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี แหล่งโบราณคดีบ้านโป่งตะขบ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี หรือเรื่องเล่าท้องถิ่นผ่านสถานที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ ทางรถไฟลอยน้ำบ้านโคกสูง และพังกันน้ำโคกสูง ตำบลโคกสูง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก และเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางรถไฟขบวนท้องถิ่นวิ่งระหว่างชุมทางบัวใหญ่ - ชุมทางแก่งคอย ตำบลโคกสูงอยู่ติดกับเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ทางทิศตะวันตก หลังจากสร้างเขื่อนแล้วสภาพพื้นที่อยู่ต่ำกว่าเขื่อน จึงต้องสร้างพังกันน้ำเพื่อป้องกันหมู่บ้าน พังกันน้ำดังกล่าวจึงกลายเป็นจุดท่องเที่ยวและจุดชมทางรถไฟลอยน้ำ ซึ่งเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เลาขานถึงทางรถไฟที่สร้างอยู่ในเขื่อน เมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำจะเต็มเขื่อนทางรถไฟดังกล่าวจึงมีทัศนียภาพเหมือนลอยอยู่เหนือน้ำ

นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจากเรื่องเล่าท้องถิ่นซึ่งเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักนั้นก็คือ เขาพระยาเดินธง ที่เป็นจุดชมทัศนียภาพเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ในมุมสูง ยอดเขาแห่งนี้มีเรื่องเล่าสืบทอดกันมาว่า หลวงปู่หิน เกจิอาจารย์ชื่อดังแห่งเมืองลพบุรี ได้ขึ้นไปปฏิบัติธรรมบนเขาพระยาเดินธงเพียงรูปเดียว จนชาวบ้านมีความเชื่อและเล่าต่อกันมาว่าท่านบำเพ็ญภาวนาสำเร็จจอร์หันต์ ต่อมาที่ยอดเขาแห่งนี้จึง

กลายเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่ได้รับความนิยมของเหล่าพุทธศาสนิกชนจำนวนมาก นอกจากนี้บนยอดภูเขาแห่งนี้ ครูบาสันยาสิ ภิกขุ ได้เล่าว่าท่านมีนิมิตถึง หลวงปู่หิน ที่ได้มาบอกกล่าวว่าด้านข้างสถานที่ปฏิบัติธรรมของท่าน มีรอยพระพุทธรูปขนาดใหญ่อยู่ด้านซ้าย มีรูปต้นโพธิ์อยู่บนก้อนหินด้านขวา และด้านล่างที่ท่านเคยนั่งสมาธิกรรมฐานก็มีรอยพระพุทธรูปขนาดใหญ่อีก 1 แห่ง คำบอกเล่าดังกล่าวทำให้ผู้คนในท้องถิ่นต่างนิยมมาบนยอดเขาพระยาเดินธงแห่งนี้เพื่อสักการะรอยพระพุทธรูป เขาพระยาเดินธงแห่งนี้มีลักษณะเป็นเทือกเขาที่ทอดยาวไปทำให้มียอดเขาอีกหลายแห่งที่มีเรื่องเล่าของท้องถิ่นได้กล่าวถึงคือ เขารัก เขารู้ คนในท้องถิ่นเชื่อกันว่าเป็นซากปรักหักพังของเมืองโบราณ โดยมีแผ่นหินขนาดใหญ่จำนวนมาก รวมถึงครกหิน สากหิน ลูกหินกลม หรือลูกนิมิต ตั้งอยู่บนพื้นดินมองเห็นได้ชัดเจน และยังมีหินก้อนขนาดใหญ่ตั้งอยู่หน้าทางเข้าถ้ำ ด้านหน้ามีการจำลองภาพปริศนาเหมือนประตูสองด้านให้เห็น เชื่อกันว่าเป็นหินปิดปากถ้ำไว้ไม่ให้ใครบุกรุกเข้าไปหาวัตถุโบราณ และยังมีเรื่องเล่าอีกว่า เขารัก เขารู้ เป็นเมืองบังบดลับแล ผู้ใดที่ขึ้นไปด้วยใจไม่บริสุทธิ์ หยิบ หรือขโมย วัตถุโบราณ หรือแม้แต่ก้อนหินที่เป็นรูปแกะสลัก หม้อ ไห ฯลฯ เพียงสิ่งเดียวก็จะพบกับความหายนะ เสียชีวิต ถ้าใครนำไปจะมีอาเพศ โดยจะมีเสียงร้องของผู้หญิง ชาย หรือเสียงเด็กมาเรียกของคืนทุกครั้ง จนต้องนำมาคืนวันรุ่งขึ้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงไม่กล้าขึ้นไปบนเขาทั้งสองลูกนี้ อีกทั้งมีการพบว่ามีงูจงอางตัวใหญ่คอยเฝ้าหน้าถ้ำ และชาวบ้านในพื้นที่ได้ช่วยกันอนุรักษ์ไม่เข้าไปทำลายป่าต้นน้ำของภูเขาแห่งนี้ซึ่งเป็นที่มรดกในท้องถิ่น (พระครูสุธรรมนิวิฐ, 2563; หยด หยั่งถึง, 2563)

4) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาไหว้พระขอพร 9 วัด เป็นการท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในด้านศาสนา สอดคล้องกับประเภทของการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวจาริกแสวงบุญ (Religious Tourism) การท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นการท่องเที่ยวเก่าแก่ดั้งเดิมที่สุด ด้วยเป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากพฤติกรรมของคนในสังคม ประเพณีไม่ว่าจะเป็นคนที่นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และไม่ว่าจะเป็นคนในประเทศใดก็มีอุดมคติที่จะท่องเที่ยวไปเพื่อ “ไหว้พระ” ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมความงามของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็นวัดพุทธ โบสถ์คริสต์ มัสยิดอิสลาม ศาลเจ้าจีน วิหาร สถูป เจดีย์ ปราสาท หรือแม้แต่ธรรมชาติที่เป็นที่ประดิษฐานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ถ้ำ ภูเขา ยอดเขา ต้นไม้ เป็นต้น (ศิริพร ณ ถลาง, 2562, น. 31) ในชุมชนพื้นที่รอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธทำให้มีวัดอยู่ในทุกชุมชน และในแต่ละวัดนั้นก็มียุติกรรมเป็นประเพณีวัฒนธรรม และภูมิทัศน์ที่น่าสนใจ ซึ่งจากการลงพื้นที่ภาคสนามและการศึกษาจากเอกสาร สรุปได้ดังนี้

1) วัดโคกสำราญ ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นวัดเก่าแก่ของหมู่บ้านโคกสูงที่มีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 - 14 จนถึงปัจจุบัน โดยวัดแห่งนี้เป็นแหล่งรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชน ลักษณะสถาปัตยกรรมของโบสถ์เก่าที่วัดแห่งนี้คาดว่าได้รับอิทธิพลจากรูปแบบสมัยศรีวิชัยจากฝีมือช่างญวนแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้มีประเพณีสำคัญของชุมชนคือ ตักบาตรเทโวโรหณะด้วยลูกอม หรือที่เรียกกันว่า “ตักบาตรลูกอม” ในช่วงวันออกพรรษา

2) พระพุทธรูปรัตนมณีมหาพิตรชลสิทธิ์มิ่งคลชัย หรือหลวงปู่ใหญ่ป่าสัก ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย มีหน้าตักขนาดกว้าง 9 เมตร ความสูง 14 เมตร มีวัตถุประสงคที่สำคัญในการสร้างเพื่อเป็นกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (รัชกาลที่ 9) ในวโรกาสที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษาใน พ.ศ. 2554

3) วัดหนองนา ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นที่ประดิษฐานตั้งบำเพ็ญกุศลสรีระสังขารหลวงปู่หินที่เมื่อก่อนภาพแล้วสรีระไม่เน่าเปื่อย หลวงปู่หิน เป็นเกจิอาจารย์ ที่มีชื่อเสียงโด่งดังในแถบภาคกลาง

และเป็นทีเ่การพนั้บถือของสารุชนทัวสารทศ มีชื่อเสียงทางด้านคาถาอาคม มีเมตตามหานิยม และมีจิตทางพระสูง มีวิชาเสกคาถาปิดเป่าให้สารุชนแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง

4) วัดเขาพระ ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นวัดที่มีเจ้าอาวาสคือพระอธิการสงกิตตสโร เป็นเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงทางด้านเครื่องรางของขลัง เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวบ้านเป็นอย่างมาก วัดนี้มีชื่อเสียงมากในด้านพิธีกรรมการปลุกเสกเครื่องรางของขลังต่าง ๆ ในบริเวณวัดเป็นที่ประดิษฐานพระคันธารราษฎร์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางหนึ่งที่ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นปางขอฝน สามารถเรียกกลมฝนแก้ภัยแล้งได้ รวมถึงมีความศักดิ์สิทธิ์ในการบนบานศาลกล่าวเพื่อขอให้ประสบผลสำเร็จตามที่หวังไว้ จึงทำให้มีผู้เข้ามาสักการะและทำพิธีแก้บนอยู่เสมอ นอกจากนี้ในช่วงปลายเดือนมกราคมของทุกปีจะมีการทำบุญบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด ซึ่งถือเป็นพิธีที่สำคัญของวัดและจะมีการทำโรงทานเลี้ยงแก่ผู้มีศรัทธา ที่ตั้งของวัดเขาพระตั้งอยู่บนเชิงเขาและมีเขตพื้นที่ติดกับเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ทำให้มองเห็นเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ได้ในบริเวณกว้าง

5) วัดเขาดิน ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญสิงห์ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์แห่งตำบลหนองบัว วัดแห่งนี้มีเอกลักษณ์แตกต่างจากวัดอื่นๆ ในตำบลหนองบัวคือ จะไม่มีการแสดงมหรสพ หรือการละเล่นรื่นเริงภายในวัด นอกจากนี้ยังมีความโดดเด่นเรื่องสถาปัตยกรรมที่สวยงามและแปลกตา มากกว่าทุกวัดในตำบลหนองบัว ได้แก่ พระอุโบสถที่วัดเขาดินเป็นพระอุโบสถที่สร้างขึ้นใหม่แทนที่พระอุโบสถเดิมใช้แบบการสร้างจากพระอุโบสถวัดพระรามเก้า กรุงเทพมหานคร คือ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้อง ทำด้วยแผ่นเหล็กสีขาว องค์กรประกอบเครื่องบนหลังคาเป็นปูนปั้นลายดอกพุดตาน ประดับหน้าบันด้วยลายปูนปั้นปิดทอง เฉพาะที่ตราพระราชลัญจกรประจำพระองค์รัชกาลที่ 9 ซ่อฟ้าใบรดลายปูนปั้นไม่ปิดทองประดับกระจกฉฉฉฉ และเสาก่ออิฐฉาบปูนเรียบทาสีขาว บานประตูหน้าต่างกรอบอะลูมิเนียม เพดานพระอุโบสถเป็นเพดานไม้แบบเรียบ ส่วนกำแพงแก้วล้อมรอบพระอุโบสถของวัดเขาดินปูด้วยหินทรายสีแดงน้ำตาล โดยกำแพงแก้วทางทิศเหนือและทิศใต้มีการสลักหินทรายเป็นรูปพระอัครสาวก 8 องค์ ไม่ใช่จำเพาะพระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะเท่านั้น แต่คำว่า "อัคร" มีความหมายถึง "ตุลา" แปลว่า ตราขู, ประมาณ, เกณฑ์วัด, มาตรฐาน, ตัวแบบ, แบบอย่างสาวกหรือสาวิกา ที่พระพุทธเจ้า ตรัสยกย่องว่าเป็นตราขู หรือเป็นแบบอย่าง ในพุทธบริษัณัั้นๆ อันสาวกและสาวิกาทั้งหลาย ควรไฝ่ปรารถนาจะดำเนินตามหรือจะเป็นให้ได้ให้เหมือน นอกจากนี้ภายในวัดยังมีปูนปั้นลอยตัวและภาพแกะสลักหินพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน

6) วัดดิลัง (วัดพนมวัน) ตำบลดิลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นวัดในสมัยอยุธยา พื้นที่ตั้งของชาวบ้านดิลัง ได้เคยเป็นที่เดินทัพของพระรามาธิบดีที่ 2 (พ.ศ. 2535 - 2552) โดยได้ยกทัพผ่านมายังหมู่บ้านแห่งนี้ บ้านดิลังเป็นชุมชนไทยเบ็งที่เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่จังหวัดลพบุรี บริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านดิลัง ได้พบแร่เหล็กและน้ำตาเหล็กไหลที่ได้หลอมจากบริเวณลานอุโบสถวัดเพื่อทำท่อประปาส่งน้ำจากอ่างซับเหล็กไปเลี้ยงในตัวเมืองลพบุรี หรือลพบุรี ภายในวัดมีวิหารเก่าของหลวงปู่มัน ฐิตัตโต ที่ยังคงร่องรอยของกำแพงวิหารเก่าให้เห็นเป็นอิฐศิลาแลง ซึ่งหลวงปู่มันนี้ได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (UNESCO) ประกาศยกย่องเชิดชูให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก สาขาสันติภาพ ในวาระปี พ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2564 นอกจากนี้ภายในวัดยังมีรอยพระพุทธรูปบาทและศาลปู่แก้วปู่สังข์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนที่ได้รับการบอกเล่าว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก

7) วัดพรหมรังษี ตำบลดีลัง อำเภอดงเจริญ จังหวัดลพบุรี เหตุที่วัดนี้มีชื่อว่าวัดพรหมรังษี สืบเนื่องมาจากในสมัยหนึ่ง สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังษี) ได้เดินธุดงค์และได้หยุดพักปักกลด ณ ที่แห่งนี้ต่อมาผู้ที่มีศรัทธาในพุทธศาสนาจึงได้ร่วมใจกันสร้างวัดและถวายนามนี้เป็นอนุสรณ์ วัดนี้มีพระอุโบสถทรงจัตุรมุข พระเจดีย์ทรงระฆังคล้ายพระบรมธาตุพนมศรีธรรมราชและสิ่งก่อสร้างอื่นที่มีความสวยงาม

8) วัดอุทุมพรพนาราม (วัดบ้านสวนมะเดื่อ) ตำบลห้วยขุนราม อำเภอดงเจริญ จังหวัดลพบุรี เดิมที่ตั้งวัดเป็นป่าสงวน ซึ่งป่าชัยบาดาลขึ้นกับตำบลมะนาวหวานเป็นเขตติดต่อระหว่างจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี บริเวณที่ตั้งวัดเคยชุดเจดีย์ทรงระฆังโบราณ เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาว ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ช่วงยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 3500 ปี วัดแห่งนี้เป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านสวนมะเดื่อ โดยบริเวณวัดมีทิวทัศน์สวยงามเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมและพักผ่อน

9) วัดเขาสมโภชน์ เป็นวัดในตำบลบัวชุม อำเภอย้ายบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่เรียกว่าธรรมะเปิดโลก และความเชื่อในเรื่องการปลดกรรม ภายในวัดมีถ้ำที่สำคัญ 2 แห่งคือ ถ้ำภาชีและถ้ำอรหันต์ โดยเฉพาะถ้ำอรหันต์นั้นมีตำนานเล่าว่า หลวงพ่อคง จตตมโล ได้เห็นถ้ำอรหันต์แห่งนี้ทางนิมิต ซึ่งขณะนั้นหลวงพ่อกำลังอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ได้เห็นนิมิตถ้ำว่ามีพระอรหันต์ได้สละชีพเพื่อเป็นอาหารให้เสือแม่ลูกอ่อนจนเหลือร่างเพียงครึ่งเดียวแล้วกลายเป็นหินอยู่ภายในถ้ำแห่งนี้ เมื่อท่านได้นิมิตเห็นญาณของพระรูปนี้จึงธุดงค์มาตามนิมิต เมื่อมาถึงยังถ้ำท่านได้เข้าทางช่องแสงด้านบนของถ้ำไม่ใช้การเข้าทางด้านหน้าถ้ำเหมือนปัจจุบัน และเมื่อเข้าไปในถ้ำก็ได้พบร่างท่านจริง โดยร่างที่พบนั้นต่อมาได้มีการขนานนามว่าหลวงพ่ทองดี ศรีสว่าง เป็นการตั้งตามเรื่องราวที่พระสงฆ์ปฏิบัติดี บรรลุอรหันต์และสละชีวิตเป็นทาน หลังจากนั้นหลวงพ่อกคง จตตมโลได้เจริญกรรมฐานบำเพ็ญเพียร อยู่ ณ ถ้ำแห่งนี้จนได้บรรลุธรรมในเวลาต่อมา ส่วนชื่อถ้ำอรหันต์นั้นเป็นการตั้งภายหลัง โดยตั้งจากเรื่องเล่าที่ว่า เป็นถ้ำที่มีพระมาบรรลุอรหันต์ที่นั่นเอง อีกตำนานหนึ่งเล่าว่าในสมัยของพ่ทองดี ศรีสว่าง มีพระภิกษุหนุ่มที่ท่านบรรลุธรรมในปากเสือ เสือได้ขึ้นมาลากพระภิกษุที่จำพรรษาในวัดป่าไปกินที่เลรูปรู ๑ มีอยู่องค์หนึ่ง ตอนที่ท่านถูกเสือจับไปท่านได้เจริญวิปัสสนา ขณะที่ท่านนอนอยู่ในปากเสือ ช่มเวทนาเจ็บปวด แล้วเจริญวิปัสสนา ตอนเสือกินถึงข้อเท้า ท่านบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ตอนกินไปถึงหัวเข่า ท่านบรรลุธรรมเป็นพระสกทาคามี ตอนเสือกินไปถึงท้อง ท่านบรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี ตอนเสือกินไปยังไม่ถึงหัวใจ ท่านก็บรรลุเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยปฏิสัมภิทา นอกจากนี้ชาวบ้านในพื้นที่มีความเชื่อบริเวณวัดแห่งนี้ว่าเป็นวังพญานาค สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่อยู่ของปญฺญาคราช จากความเชื่อเรื่องพญานาคดังกล่าวประชาชนผู้มีจิตศรัทธาร่วมกับวัดได้สร้างประติมากรรมพญานาคสีทองขดตัวแผ่พังพานเพื่อสักการบูชา

วัดทั้ง 9 แห่งนี้เป็นวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์และใช้เวลาในการเดินทางไม่มากนัก ซึ่งสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อแสวงหาความสบายใจของตนได้ จากเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนด้วยแนวคิดคิดค้นสร้างสรรค์ทั้ง 4 เส้นทางที่เกิดจากการคัดสรรและสังเคราะห์แหล่งข้อมูลคติชนในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์นั้น จะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายและโดดเด่นในด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน โดยแต่ละชุมชนมีมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดจากบรรพบุรุษและยังคงรักษาไว้จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวและมีคุณค่าต่อตัวชุมชนเอง กล่าวคือมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าวสามารถนำมาสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่สะท้อนตัวตนที่แท้จริงของคนในชุมชนซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภูมิปัญญา

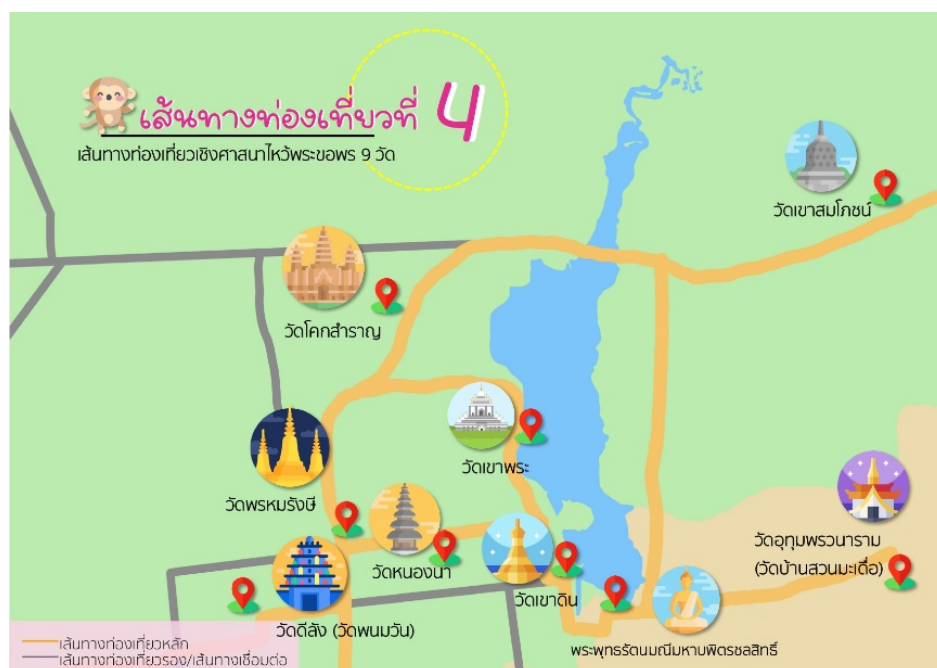
ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย การประกอบอาชีพ และลักษณะบ้านเรือนสิ่งก่อสร้าง ทำให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดลพบุรีได้เป็นอย่างดี



ภาพที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมชุมชนวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยเบิ้งและเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมปลาและอาหารถิ่น



ภาพที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าท้องถิ่น



ภาพที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาไหว้พระขอพร 9 วัด

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลคติชนในพื้นที่ชุมชนโดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีความหลากหลายและโดดเด่นด้านประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ อาหาร และศิลปหัตถกรรม ความโดดเด่นในด้านต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ได้เป็นอย่างดี ข้อมูลทางคติชนสามารถนำมาสร้างเป็น “จุดขาย” ทางการท่องเที่ยว ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นและสามารถรักษาวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชุมชนไว้ได้ การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้แนวคิด “คติชนสร้างสรรค์” ของศิริพร ณ ถลาง เป็นหลักโดยเป็นการปรับใช้คติชนอันเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยที่มีอยู่เดิมผนวกกับวิธีคิดในการผลิตซ้ำ ประยุกต์ ผสมผสาน สร้างใหม่ หรือสร้างความหมายใหม่ในบริบทใหม่ (ศิริพร ณ ถลาง, 2562, หน้า 47) ถือได้ว่าเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและอัตลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และเป็นเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทสังคมทุนนิยมที่เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้แก่สินค้านั้นก็คือแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ขณะเดียวกันคติชนได้มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในหลายด้าน ได้แก่ คนในชุมชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของคติชน ก่อให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตน ส่งผลให้คนในชุมชนสามารถสื่อความหมายเรื่องราววิถีชีวิตของตนในชุมชนได้อย่างชัดเจน ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงก่อให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จากการร่วมกันค้นหาของดีของชุมชนสู่กระบวนการการนำคติชนมาใช้ในการท่องเที่ยวและเกิดการทำให้เส้นทางท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชน จากบทบาทของคติชนที่มีต่อชุมชนจะเห็นได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการกำหนดและสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ชุมชนเป็นอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากการจัดการ

ท่องเที่ยวที่นำเสนอวัฒนธรรมชาติพันธุ์ สอดคล้องกับภควดี ทองชมพูและพัชรินทร์ ลาภานันท์ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์: อัตลักษณ์ชาติพันธุ์มอญและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ พบว่า ภาครัฐส่งเสริมหมู่บ้านวังกะให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางชาติพันธุ์ มีจุดเด่นคือวัฒนธรรมมอญ “แบบดั้งเดิม” ซึ่งได้สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชาวมอญ ในบริบทนี้คนวังกะนำเสนออัตลักษณ์มอญผ่านการประกอบสร้าง เพื่อตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวและการคงไว้ซึ่งประเพณีดั้งเดิม เพื่อรักษาความหมายและคุณค่าทางวัฒนธรรมได้กลายเป็นจุดขายที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว จากประสบการณ์ของชาววังกะ การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ได้สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจควบคู่กับการดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์นี้ได้นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยเบิ้งในพื้นที่ 3 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลโคกสูง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลดีลัง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้งตำบลบัวชุม ชุมชนเหล่านี้มีศักยภาพที่จะสามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจควบคู่กับการดำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากในพื้นที่ชุมชนดังกล่าวยังคงรักษาคติชนชุมชนของตนไว้อย่างเหนียวแน่น ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญที่สามารถนำสร้างสรรค์เป็นเรื่องราวใหม่ๆ หรือประเพณีใหม่ๆ อันก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ให้มาสัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชนและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวได้

2. ข้อมูลทางคติชนถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาสร้างคุณค่าและมูลค่าในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างรายได้ โดยการใช้หรือสร้างผลผลิตทางวัฒนธรรมเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงยศ สาโรจน์ (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนด้วยทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเรือนแพ ลุ่มน้ำสะแกกรังว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำมาปรับใช้กับสภาพของชุมชนเรือนแพได้ เนื่องจากชุมชนเรือนแพมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถนำความคิดสร้างสรรค์เพื่อผลิตสินค้าและการบริการที่มีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างงานสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวแพได้ ในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนที่สามารถนำคติชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้เช่นกัน โดยเป็นในลักษณะของคติชนประเภทวัตถุ อันได้แก่ เสื้อผ้าพื้นเมือง ผ้าทอ เครื่องจักสาน หัตถกรรม อาหาร นั่นคือ เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมปลาและอาหารท้องถิ่น ในชุมชนพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่เป็นพื้นที่แหล่งน้ำสำคัญของลุ่มน้ำป่าสักที่มีปลาจำนวนมากและหาได้ตลอดทั้งปี มีอาหารที่ทำจากปลาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นปลาแดดเดียว ปลาย่าง ปลาร้า หรือปลาจ่อม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นของดีประจำถิ่นได้ นอกจากนี้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ไทยเบิ้งเป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและมีอัตลักษณ์ของชุมชน คือการแต่งกายและของใช้จำเป็น โดยผู้หญิงจะนุ่งโจงกระเบน ใส่เสื้อกระโจมหรือเสื้ออ้าว ผ้าขาวม้าพาดบ่า กินหมาก สะพายย่ามสีแดง ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไทยเบิ้งบ้านโคกสูงที่ยังคงอนุรักษ์การทอผ้าขาวม้า ผ้าถุง และประดิษฐ์ถักย่ามขึ้นใช้เอง อันเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันผ่านของใช้คู่กายที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาสร้างเป็นจุดขายให้แก่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้

นอกจากนี้การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนตามแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ยังเป็นทุนทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงการนำข้อมูลที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์หรือเป็นต้นทุนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนซึ่งพัฒนากลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักได้ ซึ่งพื้นที่ในการศึกษาวิจัยทั้ง 7 ชุมชน ได้แก่ 1) ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 2) ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 3) ตำบล

พัฒนานิคมน (เขาพระยาเดินธง) อำเภอพัฒนานิคมน จังหวัดลพบุรี 4) ตำบลตีสั่ง อำเภอพัฒนานิคมน จังหวัดลพบุรี 5) ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคมน จังหวัดลพบุรี 6) ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 7) ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ที่ยังคงมีการสืบทอดและอนุรักษ์คติชนในชุมชนของตนให้คงอยู่ซึ่งแสดงให้เห็นความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนที่ได้ตระหนักถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ สอดคล้องกับชลดา บุญอยู่ (2556) ที่กล่าวว่า ทูทางสังคมเป็นสิ่งดั้งเดิมที่มีอยู่แล้วในแต่ละชุมชน ทูทางสังคมเป็นเรื่องของความคิด ความเชื่อ ความวางใจไว้วางใจ ค่านิยมที่ตีร่วมกันของชุมชนรวมไปถึงเรื่องของวัฒนธรรม จารีต ประเพณีของชุมชนนั้นๆ ที่มีอยู่ และทูทางสังคมยังเป็นวิธีการในการจัดการชุมชน โดยที่ชุมชนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกันเป็นพลังขับเคลื่อนให้ชุมชนนั้นพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้ บทบาทของคติชนที่มีต่อชุมชนและสังคมจะช่วยให้วัฒนธรรมสมบูรณ์และเข้มแข็ง โดยคติชนมีบทบาทสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมของชุมชนสมบูรณ์และเข้มแข็งผ่านกระบวนการจัดการท่องเที่ยวที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นการสืบสาน และส่งเสริมให้วัฒนธรรมคงอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่ พบว่า ชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทั้งหมด 7 ชุมชน มีแง่มุมที่ควรจะศึกษาอีกหลายประเด็น ดังเช่น ควรมีการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนด้วยคติชนควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงปริมาณ และควรมีการศึกษานำคติชนมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าในท้องถิ่น รวมถึงการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างคุณค่าให้กับคติชนของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมชลประทาน. (2541). *โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กาญจนา วิเศษ. (2544). *แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุมชนใหม่ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชลดา บุญอยู่. (2556). *ทูทางสังคมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาบ้านเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชาติตต์ มธูวาทีน. (2553). *การบริหารจัดการผู้อพยพจากการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ กรณีศึกษาเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคมน จังหวัดลพบุรี*. (ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ทรงยศ สาโรจน์. (2557). *การพัฒนาแบบการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนด้วยทุนทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนเรือนแพ ลุ่มน้ำสะแกกรัง*. (ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นพรัตน์ อาจเอี่ยม. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

พระครูสุธรรมนิวิฐ. (2563, มิถุนายน 26). เจ้าอาวาสวัดหนองนา รองเจ้าคณะอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. สัมภาษณ์.

พัชรพรรณ ภูคาพิน. (2545). *ความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่รอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ภควดี ทองชมพู และพัชรินทร์ ลาภานันท์. (2561, กันยายน - ธันวาคม). การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์: อัตลักษณ์ชาติพันธุ์มอญและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ. *วารสารลุ่มน้ำโขง*, 14(3), 102 - 124.

ภูธร ภูมะธน. (2542). *รายงานการศึกษาเรื่องมรดกวัฒนธรรมไทยเบิ้ง ลุ่มแม่น้ำป่าสัก ในเขตที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนป่าสัก*. ลพบุรี: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี.

ภูธร ภูมะธน. (2548). *ป่าสักชลสิทธิ์ มรดกชีวิตและสายน้ำ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.เอส.พี ดีไซน์ พรินติ้ง จำกัด.

ยุคลดา ทรัพย์สมบูรณ์ และวริยา ภัทรภิญโญพงศ์. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว.

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 14(2), 1 - 14.

ศศิภัค คำนิล. (2549). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ศิริพร ฐิตะฐาน ณ ถกลาง. (2537). *ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น...การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

ศิริพร ฐิตะฐาน ณ ถกลาง. (2562). *คติชนสร้างสรรค์ บทสังเคราะห์และทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

สรินทร์ โมฬีพันธ์. (2548). *การจัดการประมงที่เหมาะสมสำหรับอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ กรณีศึกษา: อ่างเอราวัณ อ่างเขยบาตล อ่างพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และอ่างวังม่วง จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

หยด หยั่งถึง. (2563, กรกฎาคม 25). *อดีตกำนันตำบลพัฒนานิคม อ่างพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*. สัมภาษณ์.

อรรถกฤต สัตตสุริยะเดช. (2548). *การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2

The Development of Instructional Model Using Task-Based Learning
and Social Media for Enhancing Essay Writing Skills
for Secondary School Students in Grade 8

ธัชวิน ยศเฉลิมวงศ์ (Touchwin Yoschalermwong)

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development

Faculty of Education, Kasetsart University

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (Nichaphat Chaisenbodin)

โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Department of Thai Language, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

วนิสา สัมภาวะผล (Wanisa Sumpavapol)

สาขาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Thai Language and Culture, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University

กฤติกา ชูผล (Krittika Choophol)

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University

สุมนา เขียนนิล (Sumana Kheannil)

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Thai Language, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

ชุตินา ขุนแสง (Chutima Khunsang)

สาขาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary Level)

Received: October 21, 2021, Revised: October 24, 2021, Accepted: November 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 2) เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 2.1 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลังใช้รูปแบบการสอน 2.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนแห่งสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติทดสอบค่าทีแบบ t-test dependent และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลการสังเกตการสอน ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการสอนที่พัฒนามีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กระบวนการสอน 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนและ 5) ปัจจัยสนับสนุนการสอน มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม 2) ขั้นเพิ่มความรู้ใหม่ 3) ขั้นสร้างความเข้าใจ 4) ขั้นปฏิบัติการงาน และ 5) ขั้นประเมินผลชิ้นงาน 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 2.1 นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การสอนแบบมุ่งปฏิบัติงาน สื่อสังคมออนไลน์ ความสามารถในการเขียนเรียงความ

Abstract

This research was aimed to 1) develop instructional model using task-based learning and social media, 2) study the effectiveness of instructional model 2.1 compare the essay writing skills before and after using the instructional method, and 2.2 study the student satisfaction towards the instructional method. The sample group of this study was 36 secondary school students in Grade 8 of Kasetsart University Laboratory School, Center for Educational Research and Development, by using cluster random sampling. The observational data on instruction was analyzed by using descriptive statistics; t-test dependent and content analysis. The findings revealed that; 1. The developed instructional method comprised of; 1) principles, 2) objectives, 3) teaching process, 4) measurement and evaluation of teaching, and 5) teaching support factors. The teaching process comprised of; 1) encouraging the knowledge, 2) enhancing the new knowledge, 3) building the understanding, 4) conducting the teaching, and 5) evaluating the teaching. 2. The effectiveness of the instructional model is reflected in the following: 2.1 After using the instructional method, the essay writing skills of students were higher than before at the 0.05 level of significance. 2.2 The student satisfaction towards the teaching method was at the highest level.

Keywords: Task-Based Learning, Social Media, Essay Writing Skills

บทนำ

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์จากผู้เขียนสู่ผู้อ่าน โดยใช้ตัวอักษรในการร้อยเรียงเรื่องราว มีการลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดได้ ทั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการบันทึกเรื่องราว หรือข้อมูลสำคัญเพื่อการบันทึกจัดเก็บไว้ให้บุคคลอื่นมาศึกษา หรือใช้ข้อมูลในการสร้างประโยชน์อีกมากมาย ดังที่ ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ (2553, น.7) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้ 1) เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เพราะเราต้องใช้การเขียนในการสื่อสาร 2) เป็นการสื่อความคิด ความรู้สึกของผู้เขียน 3) เป็นหลักฐานอ้างอิง หรือข้อกำหนดที่สามารถผูกพันให้บุคคลต้องปฏิบัติตามได้ 4) สามารถสร้างอาชีพได้ และ 5) เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลินแก่ทุกเพศทุกวัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพทางด้านการเขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพร โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 41) ซึ่งกลุ่มสาระภาษาไทยกำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ที่ 2 มาตรฐาน ท. 2.1 ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 น. 48)

สำหรับการเขียนเรียงความมีความสำคัญในฐานะที่เป็นพื้นฐานของงานเขียนประเภทร้อยแก้ว และต้องอาศัยการลำดับเรื่องราวอย่างเป็นลำดับขั้นตอน นับว่าเป็นศิลปะการเขียนอย่างหนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่งานเขียนอื่นได้สอดคล้องกับ นพดล จันทรเพ็ญ (2557, น. 146) กล่าวว่า การเขียนเรียงความเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการใช้ภาษา ผู้เขียนต้องศึกษากฎเกณฑ์และฝึกหัดเขียนเพื่อให้ภาษาของตนนั้นราบรื่นสละสลวย และถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านรู้เรื่องราวตามที่ต้องการได้ การเขียนเรียงความนั้นต้องบรรจุความรู้ความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่เรามีอยู่เสนอผู้อ่าน ดังนั้น การเขียนเรียงความจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนาและการฝึกฝนเพื่อให้ทักษะด้านการเขียนเรียงความมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

จากการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน (กรรณิการ์ ทรัพย์สมบูรณ์, ศุภชัย ฐปสุวรรณ, วรณพร พิษพรม, สัมภาษณ์, 2564) เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยนั้น ทักษะการเขียนเรียงความเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากนักเรียนขาดประสบการณ์การเขียนเรียงความ ตลอดจนไม่สามารถเรียบเรียงความคิดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้ไม่สามารถจัดระบบความคิดออกมาเป็นเรียงความที่ดี ดังนั้น จึงเห็นว่าควรจะพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดการใช้ภาษาและเสริมสร้างประสบการณ์การเขียนเรียงความอันเป็นพื้นฐานงานเขียนในระดับสูงต่อไป

การเขียนเรียงความให้ดีและเกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องหมั่นฝึกฝนการเขียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งผู้สอนควรพัฒนารูปแบบการสอนให้มีระบบและน่าสนใจ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงาน หรือ เน้นภาระงาน (Task Based Learning) อันเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อบรรลุผลที่แท้จริง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าผู้เรียนจะใช้ทรัพยากรของภาษาเป้าหมายอะไรก็ตามที่พวกเขามีอยู่เพื่อที่จะใช้แก้ปัญหา ไขปริศนา เล่นเกม หรือแบ่งปันและเปรียบเทียบประสบการณ์ การมุ่งปฏิบัติงานมีจุดเริ่มต้นที่หลากหลาย ซึ่งอาจจะมาจากข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ประสบการณ์ส่วนตัว ความรู้ทั่วไป (Willis, 1996, pp. 53 - 54) จะเห็นได้ว่าทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานมีแนวคิดและหลักการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาเรื่องการเขียนในส่วนของการใช้ภาษา โดยนักเรียนจะสามารถนำความรู้ที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาต่อยอดด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้น ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานจึงเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความ เพราะเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะภาษาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดย Willis (1996) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นการเรียนการสอนแบบมุ่งปฏิบัติงาน (Task Based Learning) เป็น 3 ขั้น คือ ขั้นก่อนปฏิบัติการงาน (Pre-task) ขั้นปฏิบัติงาน (Task cycle) และขั้นเน้นรูปแบบทางภาษา (Language focus) กล่าวได้ว่า เป็นขั้นตอนการเรียนการสอนที่ผู้สอนให้ความรู้ใหม่หรือทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่สอน จากนั้นมอบหมายงานที่แตกต่างกันออกไปหลายชิ้นงาน เพื่อให้กระตุ้นผู้เรียนให้ได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการเขียน ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ฝึกทักษะความคิด ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างปฏิบัติงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ อีกทั้งผู้เรียนสามารถฝึกซ้ำและประเมินการใช้ภาษาของตนเองตลอดเวลา

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องได้นำทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานหรือเน้นภาระงาน (Task Based Learning) มาใช้พัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร อาทิ งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเน้นภาระงานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ของ นิภาวรรณ นวรัตน์ (2562) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ของ ศศิณัฐ สรรคบุรณารักษ์ (2559) งานวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของ สิริณถ ธารา (2557) งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ของ อุษา มะหะหมัด (2557) และงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของ วิภาดา พูลศักดิ์วีรสาร (2555) โดยการวิจัยส่วนมากที่ใช้แนวคิดจากทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงาน นักเรียนจะได้แสดงออกทางภาษา (competence) ซึ่งในขณะเดียวกันนักเรียนจะได้ทราบถึงระดับความสามารถของตน (self-assessment) จากการปฏิบัติงานอันจะทำให้นักเรียนตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาทักษะทางภาษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้รูปแบบการสอนแบบมุ่งปฏิบัติงานล้วนมีประสิทธิผลในระดับสูง จากแนวคิดและผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาและใช้รูปแบบการสอนการเขียนเรียงความโดยทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นรูปแบบการสอนที่เปิดโอกาส

ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานด้วยตนเอง เหมาะกับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตาม เมื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 รูปแบบการเรียนรู้ในสังคมยุคปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน หรือการสอนแบบเผชิญหน้าเท่านั้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยในการจัดการศึกษาจะเป็นวิธีการที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบที่หลากหลาย ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา สร้างความเท่าเทียมทางสังคม และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ สามารถเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (พนิดา พุ่มเขียว และคณะ, 2560, น. 42) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพราะข้อมูลข่าวสารส่งต่ออย่างรวดเร็ว และการเข้าถึงทำได้สะดวก สอดคล้องกับ ภัชรวรรณ แก้วใจดี และ อุ่นเรือน เล็กน้อย (2562, น. 99) ที่กล่าวว่า สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมที่เทคโนโลยีและการใช้สื่อออนไลน์มีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของทุกคนในสังคม เนื่องจากความรวดเร็วของกระแสข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้สะดวก ทำให้ผู้คนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดงออกทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีอิสระ

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรูปแบบหนึ่ง ที่เข้ามามีบทบาทต่อคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นหนึ่งในทางเลือกของการสื่อสารข้อมูลในรูปแบบที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องที่มีรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่หลากหลาย เหมาะสำหรับผู้คนในโลกปัจจุบัน และโลกอนาคต (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, 2554, น. 99)

ข้อมูลจากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563 Thailand Internet user behavior 2020 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 11 ชั่วโมง 25 นาที เพิ่มขึ้นจากปี 2562 1 ชั่วโมง 3 นาที โดยกลุ่ม Gen Y ครองแชมป์ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดติดต่อกันมาเป็นปีที่ 6 โดยกิจกรรมได้รับความนิยม 3 อันดับแรก คือ ใช้ Social Media 95.3% อันดับสอง คือ ดูหนัง ฟังเพลงออนไลน์ 85.0% และอันดับที่ 3 คือ ค้นหาข้อมูลออนไลน์ 82.2% โดยแนวโน้มกิจกรรมในปี 2563 คือ เรียนออนไลน์ (e-learning) เพิ่มขึ้น 33.1% (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักยุทธศาสตร์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2563)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนักศึกษาซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Gen Y นั้นเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ในอัตราสูง และมีแนวโน้มที่จะใช้ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยเสริมการทากิจกรรมประกอบการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการเรียนรู้ อีกทั้งมีอิทธิพลและแรงจูงใจทางบวกต่อผู้เรียนสูง สามารถเห็นภาพจริง และนำไปปฏิบัติใช้ต่อยอดการเรียนรู้ได้ ส่งผลให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ประยุกต์กับการเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือที่น่าสนใจที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในด้านการเขียนเรียงความได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีภูมิปัญญาปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

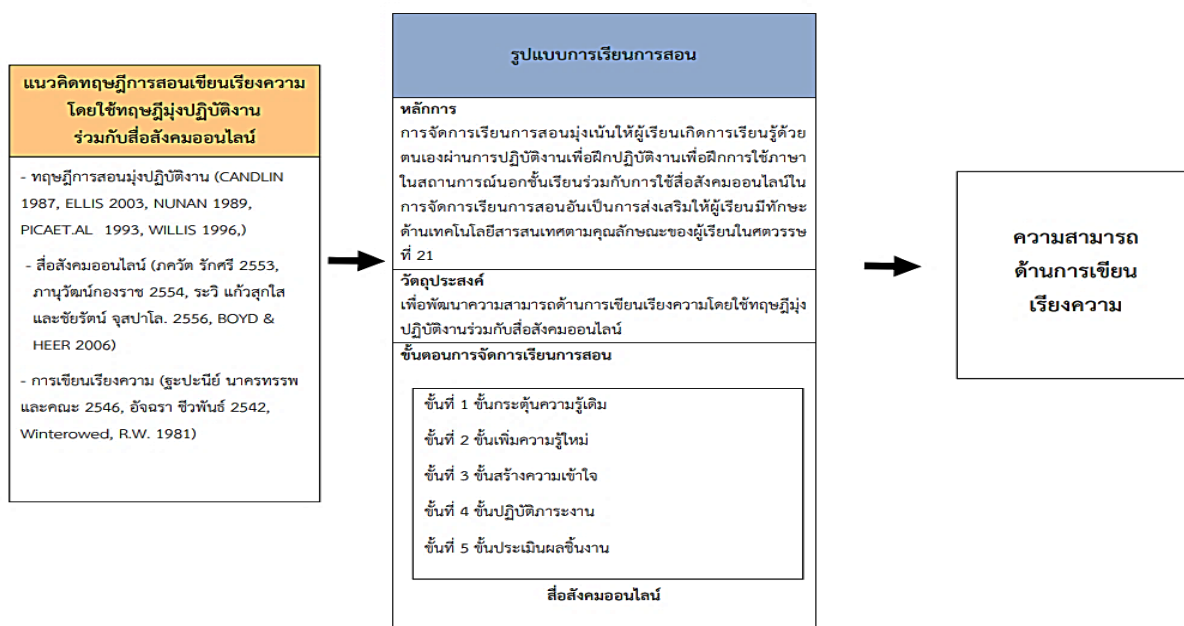
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
2. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลังใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

กรอบแนวคิด



วิธีดำเนินงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 250 คน ซึ่งกำลังศึกษาภาคต้น ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา

การศึกษา จำนวน 36 คนที่กำลังศึกษาภาคต้น ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เป็นการสุ่มที่เหมาะสมกับประชากรที่มีขนาดใหญ่มาก และคุณสมบัติของประชากรมีความหลากหลาย (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558 น. 131)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ

2.1 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
2. แผนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
3. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
4. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์
5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ
6. แบบประเมินความพึงพอใจ

การดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558 น. 239) มีขั้นตอนการศึกษา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความ รวมถึงสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงานหรือเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการสอนเขียนเรียงความ วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา และคำอธิบายรายวิชา ท 22101 ภาษาไทย 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน การเรียงความที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สัมภาษณ์ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ด้านการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงานหรือเน้นภาระงาน จำนวน 1 คน ด้านการสอนภาษาไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 1 คน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเรียงความ จำนวน 1 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) การออกแบบและพัฒนาแบบการเรียนรู้ เป็นการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1. รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 2. แผนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 3. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 4. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ 5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ 6. แบบประเมินความพึงพอใจซึ่งหาคุณภาพโดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญรับรอง นำรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 36 คนที่กำลังศึกษาภาคต้น ปีการศึกษา 2564 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ข้อมูลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอนวิเคราะห์ความสามารถก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที แบบ t-test dependent และการพัฒนาความสามารถการเขียนเรียงความ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลอื่น ๆ ที่สังเกตได้จากการใช้รูปแบบการสอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอด้วยการบรรยายความ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอน

1. เปรียบเทียบความสามารถในการด้านการเขียนเรียงความของนักเรียน ก่อนและหลังใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2

ผลการวิจัย

การพัฒนาแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

ผลการพัฒนาแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กระบวนการสอน 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม คือ ผู้เรียนวิเคราะห์เรียงความที่ผู้สอนนำมากำหนดมาให้ในหัวข้อส่วนประกอบ

การวางโครงเรื่อง รูปแบบการเขียน และภาษาที่ใช้ในการเขียน เพื่อทบทวนและตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน ขั้นที่ 2 ขั้นเพิ่มความรู้ใหม่ คือ ผู้เรียนศึกษาความรู้เรื่องการเขียนเรียงความด้วยตนเองจากเอกสารที่ผู้สอนเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ และนำความรู้มาร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียนออนไลน์ โดยครูเป็นผู้กระตุ้น ชี้แนะ และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความเข้าใจ ประกอบด้วย 3.1 แบ่งกลุ่มผู้เรียนวางโครงเรื่อง และฝึกเขียนเรียงความ โดยเลือกจากหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ และผู้สอนใช้โปรแกรม MS Team สร้างกลุ่มและแบ่งห้องในการทำงานของผู้เรียน ในขั้นนี้ผู้สอนเป็นผู้สังเกต และช่วยเหลือ และ 3.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเผยแพร่ผลงานกลุ่มลงสื่อออนไลน์ ผู้สอนให้คำแนะนำ ชี้แนะ และวิจารณ์ชิ้นงานของผู้เรียนทั้งข้อดี และข้อควรปรับปรุง โดยผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ สามารถเห็นผลงาน และคำแนะนำของผู้สอน เพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติภาระงานรายบุคคลได้ ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติภาระงาน ประกอบด้วย 4.1 ผู้เรียนได้รับมอบหมายภาระงานให้เขียนเรียงความรายบุคคลในหัวข้ออิสระ 4.2 ผู้เรียนปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาใช้เขียนจากสื่อสังคมออนไลน์ 4.3 ผู้เรียนเผยแพร่ชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายลงในสื่อสังคมออนไลน์ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลชิ้นงาน คือ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลชิ้นงานตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้สอนกำหนดไว้

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 น. 196) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.68 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลังใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 36 คน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลังใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	36	30	14.03	5.56	7.28	0.000
หลังเรียน	36	30	21.86	6.32		

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถด้านการเขียนเรียงความของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 21.86,

S.D. = 6.32) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 14.03, S.D. = 5.56)

2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 36 คน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.28	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.52	0.27	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.48	0.34	มาก
รวม	4.52	0.26	มากที่สุด

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 36 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.28) และ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.37) นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.34)

อภิปรายผล

1. รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอน พบว่า มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสอนโดยมุ่งปฏิบัติงานเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการเขียนเรียงความด้วยตนเอง โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น สามารถสร้างอิทธิพลและแรงจูงใจทางบวกที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิลลิส (Willis, 1996, p. 137) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นคู่หรือเป็นกลุ่มย่อย เตรียมและวางแผนการรายงาน การนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน โดยที่ผู้สอนมีหน้าที่เพียงเฝ้าดู

การทำงานของผู้อยู่ห่าง ๆ ช่วยตรวจ แก้ไข และให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนบ้างเมื่อผู้เรียนต้องการ ในขั้นหลังปฏิบัติงาน ผู้เรียนทำการตรวจสอบ อภิปรายและสรุปกฎเกณฑ์ที่ได้ใช้ในระหว่างปฏิบัติงานร่วมกับผู้สอน จากการสังเกตพบว่า ผู้เรียนแสดงความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งและสนุกสนานในการทำงาน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้การเรียนในสถานศึกษาต้องหยุดชะงักไป ผู้เรียนต้องจัดการเรียนการสอนผ่านห้องเรียนออนไลน์ รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ และได้ฝึกปฏิบัติจากการทำกิจกรรมเขียนเรียงความที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนสามารถนำตนเองและรับผิดชอบตนเองในการเรียนรู้ การทำงาน การมีวินัยในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลา และนำความรู้ที่ได้มาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานที่มีคุณภาพ

2. ประสิทธิผลรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2.1 นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเพิ่มความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการงาน ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลชิ้นงาน ซึ่งมีการออกแบบขั้นตอนที่เหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหา สื่อ และบรรยากาศในชั้นเรียนที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงความรู้เก่าไปยังความรู้ใหม่ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และนำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเองจนสามารถปฏิบัติการงานได้สำเร็จ คือ นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาใช้เขียนเรียงความจากสื่อสังคมออนไลน์ และเขียนเรียงความได้ถูกต้องตามส่วนประกอบของเรียงความ มีเอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม และสามารถเผยแพร่ชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายลงในห้องเรียนออนไลน์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษา มะหะหมัด (2557, น. 210) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงาน ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ ศศิณัฏฐ์ สรรคบุรณารักษ์ (2559, น. 239) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สอดคล้องกับแนวคิดของ Littlewood (1995, p. 17) ที่กล่าวว่า ภาระงานเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสื่อสารและการเรียนรู้ภาษา เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาในทุกทักษะการจัดกิจกรรมแบบเน้นภาระงานเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อผู้เรียนในการลงมือทำกิจกรรมนั้นด้วยตัวเอง การใช้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ เป็นการเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และผู้สอน ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงบทบาท ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการเขียนเรียงความจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเหมาะแก่การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ วิธีการที่แปลกใหม่ ทำให้นักเรียนตื่นเต้น ทำท่าย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการอธิบายเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีการเรียงลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติภาระงาน และผลิตผลงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผลงานนั้นจะได้รับข้อมูลการประเมินย้อนกลับจากครูและเพื่อน ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง สามารถพัฒนาตนเองตามกรอบภาระงานที่กำหนดให้ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร (2555, น. 185) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่าความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับพอใจมาก เนื่องจากผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของตนร่วมมือกันทำภาระงานจึงมีผลให้มีความสุขในการอ่านมากขึ้น และนิภาวรรณ นววัฒน์ (2562, น. 171) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเน้นภาระงานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมในการเรียนการสอนทำให้การเรียนรู้ในชั้นเรียนไม่น่าเบื่อ และนักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนนี้สามารถสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนที่สนใจนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น นับว่าผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพทางการสอนให้ถึงขีดสุด ผู้สอนจึงจัดเป็นต้นแบบที่สำคัญ ดังนั้นผู้สอนที่จะสามารถสร้างผู้เรียนให้เกิดความสามารถทางการเขียนได้ดี จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการเขียนเรียงความที่ดีด้วย เพราะหากนักเรียนเกิดปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือ ผู้สอนต้องสามารถอธิบาย แจกแจง และยกตัวอย่างเสริมความเข้าใจให้กับนักเรียนได้อย่างถ่องแท้เพื่อให้นักเรียนเกิดพุทธิปัญญา และพัฒนาการทางการเขียนไปถึงขีดสุดได้

1.2 ผู้สอนอาจจะนำประสบการณ์ หรือ ตัวอย่างในการเขียนเรียงความของผู้สอนให้ผู้เรียนดู เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ การยอมรับ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าจะศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนทางภาษาไทย ในรูปแบบอื่น ๆ เช่นพัฒนาความสามารถในการเขียนความเรียง นิทาน การเขียนบทหรือกรอกร เป็นต้น

2.2 เนื่องจากผลการทดลองประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี จึงควรมีการเพิ่มจำนวนครั้ง และระยะเวลาในการทดลอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนลักษณะอื่น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งปฏิบัติงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเรียงความ และทักษะในด้านเทคโนโลยีอันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งนักเรียนยังเกิดเจตคติที่ดีต่อรายวิชาตลอดจนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน ในด้านผู้สอนเกิดองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีมุ่งเน้นปฏิบัติงานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และยังเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการสอนในลักษณะอื่น ๆ ตลอดจนงานวิจัยนี้ยังสามารถนำไปพัฒนา หรือศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการขยายผลทั้งในด้านการทำวิจัย และการนำรูปแบบการสอนไปใช้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ ทรัพย์สมบูรณ์. (19 กันยายน 2564). สัมภาษณ์.

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2563) รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563 *Thailand Internet User Behavior 2020*. ค้นคืนจาก <https://www.etda.or.th/th/newsevents/pr-news/ETDA-released-IUB-2020.aspx>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (2546). *หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: ไทยร่มเกล้า.

นพดล จันทรเพ็ญ. (2557). *หลักการใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: เจเนซิส มีเดียคอม.

นิภารัตน์ นาวรัตน์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเน้นภาระงานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- พนิดา พุดเขียว และคณะ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรอบรมออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีวิดีโอสตรีมมิ่งมีเดีย. *วารสารแม่โจ้ เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*, 3(2), 41-53.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์ : สื่อแห่งอนาคต. *นักบริหาร*, 31(4), 99.
- พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (2553). *ศิลปะการเขียนอย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- ภควัต รักศรี. (2553). เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking). ค้นคืนจาก http://www.coe.or.th/e_engineers/knc_detail.php?id=170
- ภัชรวรรณ แก้วใจดี และ อุ๋นเรือน เล็กน้อย. (2562). การวิเคราะห์วิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านหมวดความคิดทกใบ. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 14(2) 97-107.
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต) สาขาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ระวี แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์: กรณีเฟสบุ๊ก (Facebook)กับการพัฒนาผู้เรียน. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 5(4), 195-205.
- วรรณพร พิชพรหม. (19 กันยายน 2564). สัมภาษณ์.
- วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร. (2555). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ศศิณัฐ สรรคบุรณรักษ์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ศุภชัย ธูปสุวรรณ. (19 กันยายน 2564). สัมภาษณ์.
- สิรินาถ ธารา. (2557). *การพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อัจฉรา ชีวพันธ์ และคณะ. (2542). *การใช้ภาษาไทยเล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- อุษา มะหะหมัด. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- Candlin C. N. (1987). *Towards Task-Based Language Learning*. In C. Candlin, & D. Murphy (Eds.), *Language Learning Tasks*. Lancaster Practical Papers in English. Lancaster: Lancaster University.

- Ellis R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Littlewood, W. (1995). *Communicative Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan D. (1989). *Designing Tasks for Communicative Language*. Cambridge: CUP.
- Willis, J. (1996). *A Flexible Framework Task-based learning*. Oxford: Heinemann.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-based Learning*. Harlow: Longman.
- Winterowed, R.W. (1981). *The Contemporary Writer*. New York: Harcourt, Bruce Jovanovich.

**การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
พื้นที่ศึกษา ชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**
**Community Participation towards the Development of the Community as an
Agricultural Tourist Attraction at Ban Sawang Community, Lopburi Province**

สุภารัตน์ โยสุใจ (Suparat Yosujai)

คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Graduate School of Tourism Management National Institute of Development Administration

กนกกานต์ แก้วนุช (Kanokkarn Kaewnuch)

รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Associate Professor Dr., Assistant to the President for International Affairs

National Institute of Development Administration

Received: November 30, 2021, Revised: February 9, 2022, Accepted: April 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พื้นที่ศึกษาชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนสระวัง ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเท่ากับ 315 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชนทั้งศักยภาพของคนในชุมชน และศักยภาพของพื้นที่ในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ศักยภาพความพร้อมของพื้นที่มีมากกว่า ศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน โดยศักยภาพความพร้อมของพื้นที่ ข้อที่มีระดับความเห็นมากที่สุด คือ ชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก ส่วนศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน ข้อที่มีระดับความเห็นมากที่สุด คือ ทักษะและความรู้ด้านเกษตรของคนในชุมชนสามารถเป็นต้นทุนพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าการมีส่วนร่วมด้านที่คนในชุมชนมีความเห็นด้วย และให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจที่มีต่อการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน ศักยภาพความพร้อม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Abstract

The study on community participation towards the development of the community as an agricultural tourist attraction at Ban Sawang community, Lopburi. The objectives were 1. to study the opinion level of the readiness potential in the community towards the development of the community as an agricultural tourist attraction, 2. to study the opinion level of the participation of people in the community towards the development of the community as an agricultural tourism attraction. This is quantitative research. The population consisted of people living in Sawang community, Khok Tum sub-district, Muang district, Lopburi. The sample consisted of 315 people. The results of the study revealed that the readiness potential of the community in terms of both the potential of the people in the community and the potential of the area in the community was at the highest level. When sorted by mean, it was found that the readiness potential of the area was greater than the readiness potential of the people in the community. As for the readiness potential of the area, the item with the highest opinion level was the easily accessible community with convenient transportation routes. As for the readiness potential of the people in the community, the item with the highest opinion level was agricultural skills and achievements of the people in the community as the cost of development towards becoming an agricultural tourist attraction. As for the participation of the people in the community towards the development of the community as an agricultural tourist attraction, the item that people in the community felt most strongly about and was the most important issue was the attitude, knowledge, and understanding towards participation.

Keywords: Community Participation, Readiness Potential, Agricultural Tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สามารถกระจายไปสู่แต่ละพื้นที่ รวมถึงยังเป็นตัวส่งเสริมหรือก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่พื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น (กุลจิรา เสาวัลักษณ์จินดา, 2555) เมื่อการท่องเที่ยวเกิดการขยายตัวย่อมก่อให้เกิดการขยายพื้นที่ของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการขยายเข้าไปสู่ชุมชน จนเกิดเป็นชุมชนการท่องเที่ยวที่มีการนำพื้นที่หรือทรัพยากรในชุมชนมาสร้างประโยชน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสและรับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ตลอดจนเกิดการพัฒนาชุมชนที่มีกระบวนการส่งเสริม ปรับปรุงและสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น (กนกกานต์ แก้วนุช, 2564)

ในขณะที่บริบทของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ ชุมชนบ้านสระวัง ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลอนลาดต่อเนื่องมาจากแนวภูเขา ทางทิศตะวันตก ได้แก่ เขาจีนแล เขาพระพุทธ และเขาวง ลาดเอียงจากด้านทิศตะวันตกมาด้านตะวันออก มีแหล่งน้ำที่สำคัญคืออ่างเก็บน้ำห้วยซับเหล็ก และอ่างเก็บน้ำห้วยส้มที่ประชาชนใช้ในการทำเกษตรเป็นหลัก มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวก และมีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 160 กิโลเมตร โดยประมาณ (เทศบาลตำบลโคกตูม, 2564) ถือว่าเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างมีศักยภาพและเอื้อต่อการพัฒนาต่อยอด โดยเฉพาะให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้วยควมที่มีสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ รวมถึงอาชีพและวิถีชีวิตหลักของคนในชุมชนคือการทำเกษตร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี, 2564) มีความจำเป็นอย่างย้งที่ต้องสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาต่อยอดศักยภาพที่มีอยู่ (วีรพล น้อยคล้าย และพะยอม ธรรมบุตร, 2563) จากบริบทของพื้นที่ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวหรือการพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่นำกิจกรรมทางการเกษตรมาให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และได้ลงมือปฏิบัติ รวมถึงเรียนรู้วิถีชีวิตแบบเกษตรกร โดยแต่ละชุมชนมักมีความโดดเด่น และแตกต่างกัน คือ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ทางการเกษตรของแต่ละพื้นที่ จึงทำให้เกิดการสร้างสรรคกิจกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามบริบทของพื้นที่ ทั้งยังสามารถแก้ปัญหาการว่างงานรวมถึงเป็นการสร้างรายได้สู่คนในชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (จุฑามาศ มีชัย, 2557) และการที่จะสร้างให้เกิดผลสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนมาจากการมีส่วนร่วมในการจัดการ การใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีคุณค่า ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชน ตลอดจนสามารถจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง (ศรัณญา ศรีทอง, 2559)

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ผู้ศึกษาได้ค้นพบถึงปัญหาและช่องว่างทางการวิจัยคือ ในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดลพบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่เกิดผลสำเร็จที่สามารถเห็นเป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับ โดยมีประเด็นที่สำคัญที่ยังไม่ก่อให้เกิดการพัฒนา คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาของคนในชุมชน ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของทรัพยากรในชุมชน โดยผลการวิจัยในพื้นที่ที่ผ่านมายังแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนยัง

อยู่ในระดับน้อย (สุริย์ จันทรมลิต และคณะ, 2561) รวมถึงกรณีของการท่องเที่ยวทุ่งทานตะวัน โดยภาพรวมถือว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างมีชื่อเสียง และเป็นกระแสของจังหวัดลพบุรี แต่พบว่าไม่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ถึงวิถีการทำเกษตร ทำให้การท่องเที่ยวทุ่งทานตะวันไม่เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างแท้จริง (ชยาภะ ฮายาชิ, 2558) แม้ทางภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาบริหารจัดการรวมถึงให้การสนับสนุน ซึ่งในบางครั้งนั้นแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละนโยบายได้ถูกกำหนดมาจากฝ่ายบริหาร จนเกิดการเร่งพัฒนา การคำนึงเพียงแต่จำนวนของรายได้ที่จะเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ในเรื่องของการแข่งขันเพื่อให้ได้ส่วนแบ่งทางการตลาดการท่องเที่ยว แต่ไม่ได้เกิดการพัฒนาจากความต้องการของคนในชุมชนที่แท้จริง (ชนิษฐา ใจเป็ง, 2563) โดยปัญหาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรอำไพ มงคลจิระเดช และคณะ (2557) ที่ได้ค้นพบพร้อมกับให้ข้อเสนอแนะว่า ในพื้นที่ของเขื่อนศรีนครินทร์การดำเนินงานในระยะแรกเริ่มนั้นทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิต(กฟผ.) ได้เลือกโครงการที่มาจากความคิดและวางแผนที่มาจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ฝ่ายเดียวโดยไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงก่อให้เกิดผลที่ตามมาคือ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือ และการยอมรับจากชุมชนเท่าที่ควร โดยต้องมีการเลือกโครงการที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนั้นประเด็นที่ต้องการศึกษาคือ ระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงศึกษาศักยภาพความพร้อมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชุมชนจะต้องเริ่มที่สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยว หากไม่ได้รับความร่วมมือก็ไม่สามารถเกิดการท่องเที่ยวในชุมชนได้หรือหากเกิดขึ้นก็อาจจะเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เกิดความยั่งยืนเท่าที่ควร (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560)

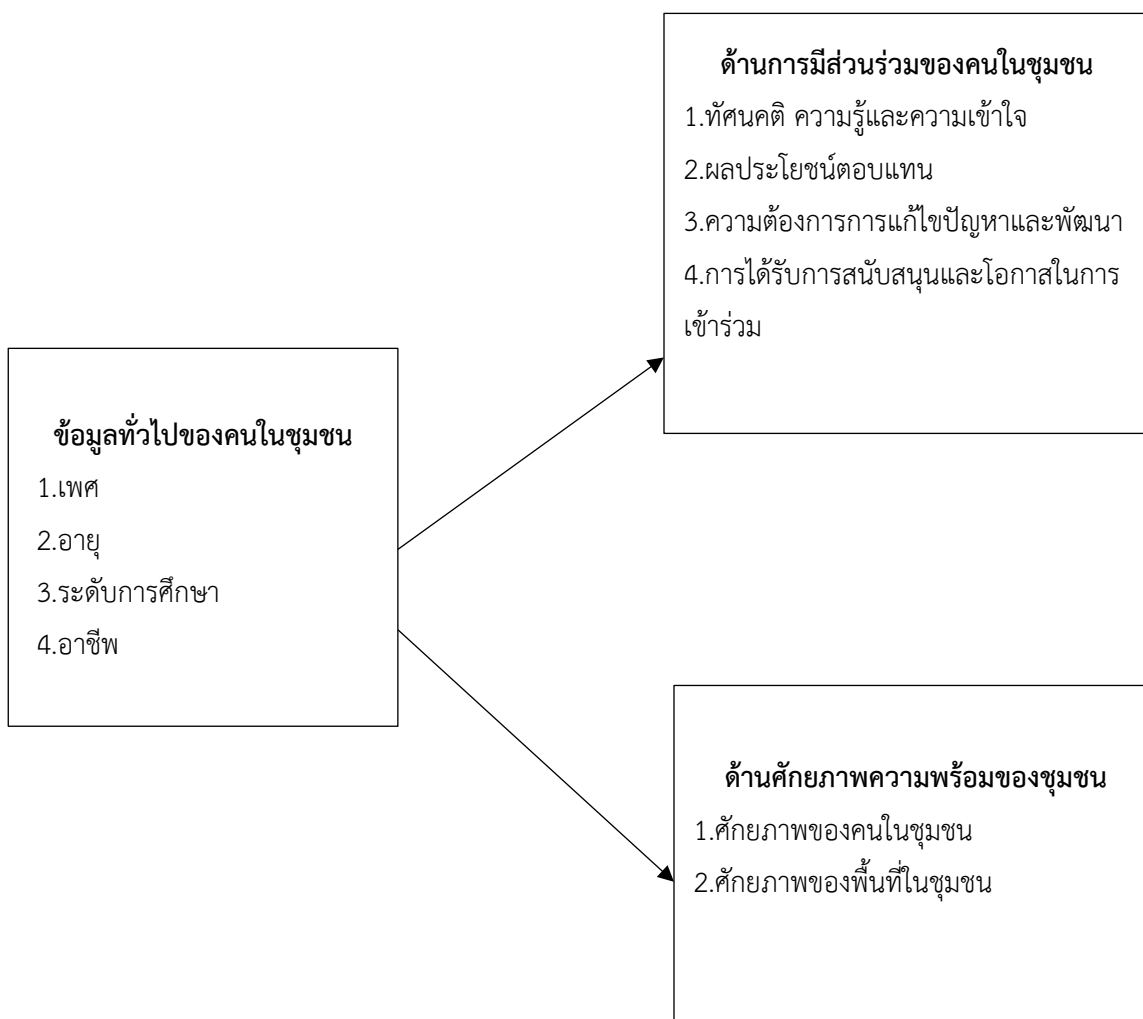
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือ การมีความรู้ และความเข้าใจในความต้องการของคนในชุมชน และบริบทของสังคมท้องถิ่น ทราบถึงระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบที่ยั่งยืน เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมถือว่าเป็นหลักสำคัญที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดให้การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับชุมชนประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา ชัยบิล และคณะ (2563) ที่ได้กล่าวและเสนอแนะไว้คือ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขต อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่งานของภาครัฐควรจัดส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น รวมถึงนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีการทำเกษตรผ่านการสาธิตหรือการทำกิจกรรมทางการเกษตรโดยคนในชุมชน จนเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาต่อยอดในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ก่อให้เกิดรายได้กลับสู่คนในชุมชนได้อย่างแท้จริงตามแผนยุทธศาสตร์ของทางภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีไทยเก๋ไก๋อย่างยั่งยืน, 2561) รวมถึงสามารถนำข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ไปต่อยอดพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือใช้ในการแก้ปัญหาทางงานวิจัยในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของพื้นที่ชุมชนบ้านสระวัง อำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของพื้นที่ชุมชนบ้านสระวัง อำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชน



วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พื้นที่ศึกษาชุมชนสระวัง จังหวัดลพบุรี และเป็นการบรรยายหรืออธิบายผลเชิงพรรณนา

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร: ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนสระวัง ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่มีทั้งหมด 1,486 คน (อ้างอิงข้อมูลจากข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลโคกตูม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2562)

กลุ่มตัวอย่าง: ประชากรที่ผู้ศึกษาได้คัดเลือกเพื่อทำแบบสอบถาม

การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง: การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1973) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจนคือ 1,486 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อนเป็น 5% ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเท่ากับ 315 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญพบ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนของกลุ่มประชากรตามที่ต้องการ ไม่มีการเฉพาะเจาะจง และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2558)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด ที่ทางผู้ศึกษาได้พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีของการทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่ผ่านมา มีรายละเอียดคือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านศักยภาพความพร้อมของชุมชน และส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (อุมาพร บุญเพชรแก้ว และอิสระพงษ์ พลธานี, 2562) ซึ่งแต่ละข้อคำถามคือตัวชี้วัด และสามารถวัดวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับคือ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง เห็นเป็นกลาง 4 หมายถึง เห็นด้วย 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	134	42.50
หญิง	181	57.50
รวม	315	100.00
อายุ		
18-25 ปี	73	23.20
26-37 ปี	74	23.50
38-53 ปี	101	32.10
54-60 ปี	52	16.50
60 ปีขึ้นไป	15	4.80
รวม	315	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	85	27.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	59	18.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	79	25.10
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	43	13.70
ปริญญาตรี	40	12.70
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	9	2.90
รวม	315	100
อาชีพ		
เกษตรกร	87	27.60
ข้าราชการ	13	4.10
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	1.90
พนักงานบริษัทเอกชน	95	30.20
ประกอบธุรกิจหรือค้าขาย	31	9.80
รับจ้างทั่วไป	51	16.20
อื่น ๆ	32	10.20
รวม	315	100

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และเพศชายตามลำดับ

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 38-53 ปี เรียงตามลำดับรองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 26-37 ปี อายุระหว่าง 18-25 ปี อายุระหว่าง 54-60 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา เรียงตามลำดับรองลงมาคือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน เรียงตามลำดับรองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบอาชีพอื่น ๆ ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจหรือค้าขาย ประกอบอาชีพรับราชการ และประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับความความคิดเห็นศักยภาพความพร้อมของชุมชน รายด้าน

ด้าน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน	4.22	0.430	มากที่สุด	2
2. ศักยภาพความพร้อมของพื้นที่	4.28	0.401	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 2 พบว่า ศักยภาพความพร้อมของพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รายด้าน

ด้าน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ทักษะคติ ความรู้และความเข้าใจ	4.27	0.389	มากที่สุด	1
2. ผลประโยชน์ตอบแทน	4.25	0.451	มากที่สุด	3
3. ความต้องการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา	4.21	0.471	มากที่สุด	4
4. การได้รับการสนับสนุนและโอกาสในการเข้าร่วม	4.26	0.499	มากที่สุด	2

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจ รองลงมาคือ ด้านการได้รับการสนับสนุนและโอกาสในการเข้าร่วม ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านความต้องการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และการแสดงผลของระดับความคิดเห็นของข้อที่คนในชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดหรือให้ความสำคัญมากที่สุดในแต่ละด้านการมีส่วนร่วม รวมถึงการแสดงผลเกี่ยวกับศักยภาพความพร้อมของชุมชนในข้อที่มีความพร้อมมากที่สุดของแต่ละด้านศักยภาพ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านศักยภาพความพร้อมในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี สรุปได้ ดังนี้

1) ศักยภาพความพร้อมของชุมชนทั้งศักยภาพของคนในชุมชน และศักยภาพของพื้นที่ในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ศักยภาพความพร้อมของพื้นที่มีมากกว่าศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน

2) ศักยภาพของพื้นที่ ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก และข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ในชุมชนมีแหล่งน้ำทางธรรมชาติเพียงพอต่อการทำเกษตร ซึ่งเห็นว่าแหล่งน้ำในชุมชนไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร

3) ศักยภาพของคนในชุมชน ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ทักษะและความรู้ด้านเกษตรของคนในชุมชนสามารถเป็นต้นทุนพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านและสมาชิกในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเห็นว่าสมาชิกในชุมชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมเพียงพอ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี สรุปได้ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมด้านที่คนในชุมชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจ

2) การมีส่วนร่วมด้านทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจ ข้อที่คนในชุมชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ กระบวนการมีส่วนร่วมคือ การร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมกันติดตามผล และประเมินผล

3) การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ตอบแทน ข้อที่คนในชุมชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านมีความคาดหวังกับการยกระดับความอยู่ดีมีสุขจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4) การมีส่วนร่วมด้านความต้องการแก้ไขปัญหา และพัฒนา ข้อที่คนในชุมชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดผลกระทบเชิงลบกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ท่านเลือกที่จะร่วมแก้ไขปัญหา กับผู้อื่นมากกว่าการแก้ไขด้วยตนเอง

5) การมีส่วนร่วมด้านการได้รับการสนับสนุน และโอกาสในการเข้าร่วม ข้อที่คนในชุมชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การได้รับโอกาส และการสนับสนุนจากภาครัฐรวมถึงองค์กรภายนอกในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วม

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อ ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

ศักยภาพความพร้อมของชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่ได้ศึกษา พบว่า มีด้านศักยภาพความพร้อมของพื้นที่มากกว่าด้านศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน โดยด้านศักยภาพความพร้อมของพื้นที่ข้อที่มีความพร้อมมากที่สุด คือ ชุมชนสามารถเข้าถึงง่าย และมีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤติมา อินทะกุล และณัฐพร ตั้งเจริญชัย (2563) ที่พบว่า ศักยภาพของชุมชนที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในแต่ละด้านนั้น ด้านที่ชุมชนมีความพร้อม คือ ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา สถานที่จอดรถ และเรื่องความปลอดภัย โดยข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ แหล่งน้ำในชุมชนที่ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของการศึกษาศานักการณการดำรงอยู่ รวมถึงอุปสรรค และปัญหา ของชาวนาไทยในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ และตัวแทนชาวนาในพื้นที่ของสุพัตรา โอทาศรี (2556) พบว่า จำนวนชาวนามีจำนวนลดลงจากเดิม เพราะขาดแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก โดยต้องรอน้ำฝนเพียงอย่างเดียวจึงหันไปทำไร่อ้อย เพราะมีราคาดีกว่ารวมถึงให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น ส่วนด้านศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชนข้อที่มีความพร้อมมากที่สุด คือ ทักษะ และความสำเร็จด้านเกษตรของคนในชุมชนสามารถเป็นต้นทุนในการพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และปัทมาพร สุขใจ (2563) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนโดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวระดับสูงรวมถึงการมีภูมิปัญญาด้านการเกษตร และการทำนาของคนในชุมชนซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกษตรตลอดจนการต่อยอดจนก่อให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ และในส่วนศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชนข้อที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ การที่สมาชิกในชุมชนยังไม่มีความรู้ และความเข้าใจต่อกระบวนการมีส่วนร่วมที่เพียงพอ ดังนั้นในชุมชนควรมีผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชุมชนที่เข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้ที่ได้ศึกษาหาความรู้ คอยส่งเสริม เสริมสร้างความรู้ และความเข้าใจ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจนั้น ๆ แก่สมาชิกในชุมชน โดยใช้ความเชื่อมั่นที่สมาชิกมีต่อผู้นำหรือปราชญ์ชุมชนเข้ามาสร้าง

ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน และคำนึงถึงความยั่งยืนเป็นสำคัญ (อรพิน ปิยะสกุล เกียรติ และคณะ, 2561)

ระดับความความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านที่คนในชุมชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ โดยในด้านดังกล่าวนี้พบข้อที่คนในชุมชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ กระบวนการมีส่วนร่วม คือ การร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมกันติดตามผล และประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานต์มณี ไวยครุฑ (2562) ที่ได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นประกอบด้วย การศึกษาชุมชน การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันของคนในชุมชน การจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน นำแผนสู่การปฏิบัติด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการติดตามประเมินผล ถัดมาคือการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ตอบแทน พบว่า ข้อที่คนในชุมชนมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ คนในชุมชนมีความคาดหวังกับการยกระดับความอยู่ดีมีสุขจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนในชุมชนพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อมายกระดับคุณภาพชีวิต ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤติมา อินทะกุล และณัฐพร ตั้งเจริญชัย (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ เรื่องของประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ชุมชนจะเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น และที่สำคัญเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้ในเรื่องผลประโยชน์ที่คนในชุมชนคาดหวังที่จะเกิดขึ้นกับตนเองแล้ว ยังพบการมีส่วนร่วมด้านความต้องการแก้ไขปัญหา และพัฒนา ที่พบว่าข้อที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดผลกระทบเชิงลบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คนในชุมชนเลือกที่จะเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหากับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี (2563) ที่พบว่า คนในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนเอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ ปกป้อง พิทักษ์ และรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในชุมชน และการมีส่วนร่วมด้านสุดท้ายที่ค่อนข้างสำคัญ และนำไปสู่การเกิดกระบวนการมีส่วนร่วม คือ ด้านการได้รับการสนับสนุน และโอกาสในการเข้าร่วม ซึ่งพบข้อที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ การที่คนในชุมชนได้รับโอกาส และการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงองค์กรภายนอกในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วม สอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤติมา อินทะกุล และณัฐพร ตั้งเจริญชัย (2563) ที่พบว่า ชุมชนย่อมต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดการผลักดันที่มีประสิทธิภาพ มีหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุน และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีความต่อเนื่อง และสามารถเป็นชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ระดับความคิดเห็นที่ค้นพบจากงานวิจัย ถือว่าเป็นความคิดเห็นที่มาจากคนในชุมชนหรือผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของทรัพยากรในท้องถิ่นที่แท้จริง ดังนั้น สามารถนำข้อมูลไปต่อยอดพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงนำไปใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบทสังคมที่คล้ายคลึงกันได้

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปสำหรับพื้นที่นี้ ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องของกระบวนการวิจัยที่เป็นเชิงคุณภาพ เพื่อทราบถึงข้อมูล และข้อคิดเห็นของคนในชุมชนในเชิงลึก ตลอดจนการเข้าร่วมพูดคุยกับผู้นำชุมชนเพื่อดึงดูดให้คนในชุมชนเกิดความสนใจ และให้ความร่วมมือกับการทำวิจัยมากขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเสนอแนวทางให้แก่ชุมชนเพิ่มเติมเพื่อให้ชุมชนสามารถนำแนวทางนั้น ๆ ไปปรับใช้ และพัฒนาชุมชนต่อไปได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของด้านศักยภาพความพร้อมในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่พบว่า ศักยภาพความพร้อมของพื้นที่มีมากกว่าศักยภาพความพร้อมของคนในชุมชน ดังนั้นชุมชนควรมีการตั้งบุคคลที่คนในชุมชนมีความเห็นพ้องว่าสามารถเข้ามาเป็นผู้นำหรือแกนนำในการพัฒนาชุมชน รวมถึงเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือของคนในชุมชน ที่นอกเหนือจากผู้นำท้องถิ่นอย่างผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน ทั้งยังเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชนในการติดต่อประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ ในการเข้ามาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือเข้ามาอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความพร้อมให้แก่คนในชุมชนต่อไป

2. จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนบ้านสระวัง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่พบว่าคนในชุมชนมีระดับความคิดเห็น และการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชนอยู่ในระดับมาก แต่จากการศึกษาข้อมูลของชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชนยังไม่เกิดขึ้นโดยสามารถเห็นได้ชัดเจนหรือเป็นที่ประจักษ์โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถพัฒนาต่อยอดมาจากฐานทรัพยากร และความพร้อมทางการเกษตรของชุมชน ดังนั้นคนในชุมชนควรได้รับองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทางภาครัฐหรือภาคการศึกษาที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กนกกานต์ แก้วนุช. (2564). *การจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวภายใต้พลวัตโลก*.
สมุทรสาคร: พิมพ์ดี.
- กานต์มณี ไวยครุฑ. (2562). กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของชุมชนบ้านคลองอาราง ตำบลบ้าน
แก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*,
14(3), 187-195.
- การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีไทยเก๋ไก๋อย่างยั่งยืน. (23 กรกฎาคม 2561). *TAT Review จุลสารวิชาการ*
การท่องเที่ยว, 4(3).
- กฤติมา อินทะกุล และณัฐพร ตั้งเจริญชัย. (2563). การศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*,
9(3), 53-70.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภอ*
อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
คณะบริหารธุรกิจ.
- ชนิจฐา ชัยปิล และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. *วารสารบัณฑิตศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 17(79), 158-170.
- จุฑามาศ มีชัย. (2557). การพัฒนาพื้นที่เกษตรไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา พื้นที่เกษตรตำบล
ตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 6(3), 427-440.
- ชนิจฐา ใจเป็ง. (2563). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางสังคม:
กรณีศึกษา ชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 30(1), 26-37.
- ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และปัทมาพร สุขใจ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนโดยกระบวนการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าคอย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี.
วารสารสักทอง วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (สทสมส.), 26(1), 11-22.
- ชายากะ ฮายาชิ. (2558). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับถนนสายดอกไม้ กรณีศึกษา หุ่นเทียนตะวันตกเฉียง*
ใต้ ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- ณัฏฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2), 25-46.
- เทศบาลตำบลโคกตูม. (2564). *ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลโคกตูม*. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2564.
- ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. (2563). การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดน และบ้านโตนป่าหนัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 27(83), 97-112.
- เพชรอำไพ มงคลจิระเดช สุภรณันท์ ดลโสภณ สุชาติ กิจเกิดแสง และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2557). กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ในแผนฟื้นฟูอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารและป่าชุมชนเขื่อนศรีนครินทร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร(มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 7(1), 586-598.
- วีรพล น้อยคล้าย และพะยอม ธรรมบุตร. (2563). ศักยภาพการท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดลพบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(2), 109-120.
- ศรัญญา ศรีทอง. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2558). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์ จันทรมณี, วิราสิริ วสีวีร์, ทิพย์สุนธ์ ศรีลาธรรม, และศิริวรรณ วิเศษแก้ว. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. *วารสารกรมการแพทย์*, 43(6), 126-130.
- สุพัตรา โอทาศรี. (2556). การดำรงอยู่ของอาชีพชาวนาไทย : กรณีศึกษาชาวนาไทย จังหวัดลพบุรี. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 8(25), 34-43.
- อุมาพร บุญเพชรแก้ว และอิสระพงษ์ พลธานี. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศ ป่าชายเลนสิรินาถราชินี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(5), 175-193.
- อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ และคณะ. (2561). บทบาทของปราชญ์ชาวบ้านในการจัดการตนเองของชุมชน. *วารสารมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 19(มีนาคม), 218-228.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี. (2564). *ศูนย์ข้อมูลองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี*. สืบค้นจาก: ศูนย์ข้อมูลองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York, Harper and Row Publication.

เงื่อนไขการยกระดับและการไม่ยกระดับ การตีความเชิงอรรถศาสตร์และด้านวัจนปฏิบัติ ศาสตร์ของคำกริยา “Seem” ในนวนิยายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

Raised and Unraised Conditions, Semantic Interpretations and Pragmatic Aspects of the Verb “Seem” in English Novels

อภิณันท์ วงศ์กิตติพร (Abhinan Wongkittiporn)

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Lecturer, English Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

Email: abhinan.w@rsu.ac.th

Received: January 23, 2022, Revised: April 27, 2022, Accepted: April 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์การย้ายประธานและไม่ย้ายประธาน การตีความหมายเชิงอรรถศาสตร์ และด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ของคำกริยา “seem” ในนวนิยายภาษาอังกฤษ การศึกษาก่อนหน้านี้เก็บข้อมูลการใช้คำกริยา *seem* มาจากนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การศึกษานี้จึงให้ความสำคัญกับตัวบทนวนิยายภาษาอังกฤษซึ่ง Kusevska (2020) บ่งชี้ว่าคำกริยา *seem* ปรากฏบ่อยในตัวบทประเภทนี้ ข้อมูลของคำกริยา *seem* ในการศึกษาเก็บรวบรวมมาจากหนังสือนิยาย *Jane Eyre* ซึ่งเขียนโดย Bronte (2018) และ *Emma* ซึ่งเขียนโดย Austen (2020) นิยายทั้งสองเล่มนี้เป็นนิยายที่มียอดขายสูง (www.amazon.com) การศึกษานี้มีจำนวนข้อมูล 450,000 คำ ประกอบไปด้วย 43 ตัวอย่างประโยค การวิเคราะห์ข้อมูลของโครงสร้างไวยากรณ์ของการย้ายประธานและไม่ย้ายประธานของคำกริยา *seem* ปฏิบัติตามรูปแบบของ Radford (2009) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีที่ประกอบด้วยรูปแบบการเติมประธาน *it* และรูปแบบการไม่เติมประธาน *it* การตีความหมายเชิงอรรถศาสตร์ทำตามแบบของ Song (2017) ผู้จำแนกประเภทของคำกริยา *seem* ว่าเป็นคำที่สนาเชิงแสดงความคิดเห็นที่อ้างอิง การประเมินค่า ความคิดเห็นและคำวิจารณ์ การวิเคราะห์เชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ทำตามแบบของ Merkin (2006) ซึ่งอธิบายการใช้คำกริยา *seem* ในแง่ของการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และการไม่ปรากฏข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ อาจารย์สอนภาษาอังกฤษจำนวนสามท่านทำการตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนความน่าเชื่อถือและความถูกต้องในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษานี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าจำนวนร้อยละ 74.42 ของคำกริยา “seem” ที่ปรากฏในนวนิยายภาษาอังกฤษสอดคล้องกับเงื่อนไขการย้ายประธาน การตีความหมายเชิงอรรถศาสตร์ของคำกริยา “seem” ที่ปรากฏในนวนิยายได้แก่การแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคล การเปรียบเทียบและคำแนะนำ ในเชิงด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ของคำกริยา “seem” ประธานของคำกริยา “seem” ซึ่งผู้กระทำซึ่งถูกย้ายมาที่ตำแหน่งประธานเพื่อเน้นผู้กระทำ การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในเชิงการเรียนรู้หลักไวยากรณ์ในรูปแบบปริยายของคำกริยา “seem”

คำสำคัญ: คำกริยา “seem” ไวยากรณ์ของการย้ายประธานและไม่ย้ายประธาน นวนิยายภาษาอังกฤษ

การตีความหมายเชิงอรรถศาสตร์

Abstract

This study examined the syntactic structures of raised and unraised conditions, semantic interpretations and pragmatic aspects of the verb *seem* in English novels (i.e., *Yes, Robert, I shall be ready: it seems to me that I ought to go*). The previous studies in the field of the verb *seem* concentrated on the data collection of EFL learners. This study contributes to the field by examining English novels as Kusevska (2020) indicated that the verb *seem* occurs frequently in this text variety. The data of the verb *seem* in this study was gathered from *Jane Eyre* by Bronte (2018) and *Emma* by Austen (2020). They are the best-seller English novels (www.amazon.com). As a total of 450,000 words, there are 43 tokens, referring to sentences of both syntactic structures of raised and unraised conditions of the verb *seem*. In regard to the data analysis, the syntactic framework of raised and unraised conditions of the verb *seem* follows Radford (2009) where the theoretical analysis of the verb *seem* is classified into two camps: *expletive it* and *non-expletive it*. The semantic framework of the verb *seem* follows Song (2017) who classified the verb *seem* as *epistemic modality*, referring to evaluation, opinion and comment. The pragmatic aspects of analyzing the verb *seem* follow Merkin (2006) who explained the use of the verb *seem* as uncertainty avoidance and lack of enough information as supporting evidence. Regarding the data validation, three experts who are English instructors were asked to check the reliability and the accuracy of the data analysis. The results show that 74.42 percent of the verb *seem* in English novels comply with the raised condition. Their semantic interpretations were found to be *comparison*, *advice* and *subjectivity*. Pragmatically, the subject of the raising verb *seem* is an agent, referring to the one who performs an action which is raised to the initial position of the sentence in order to place emphasis. This current study will be beneficial for learners of English as a Foreign Language (EFL) and learners of English a Second Language (ESL) in order to study implicit learning of grammar of the verb *seem*.

Keywords: The verb *seem*, raised and unraised conditions, semantic interpretations, English novels

Introduction

In the present time, English has become an international language of the world. Knowing English helps learners gain more opportunity in their life as the majority of literature at the present time is written in the English language. In addition to that exposure, speakers of the English language could take advantage of knowing English for their career advancement and international connections, such as conferences and seminars.

To know a language, it is important to know the grammar of a language (Radford, 2009). Learning the grammar of a language helps the learners improve their *linguistic performance*, referring to the ability to use the language accurately and fluently (Radford, 2009).

Nevertheless, improving one's *grammatical performance* is not only limited to *explicit learning of grammar* where learners normally acquire grammatical learning from English classrooms or grammar references. In addition to that, learners can take advantage of *implicit learning of grammar*, which is less boring than the aforementioned (Jean & Simard, 2011). This practice allows the learners to select different text varieties to read themselves, whilst they can gain grammatical knowledge at the same time. Thus, the learners are likely to learn form, meaning and use of a language simultaneously.

As mentioned by Kurnaz and Karakaş (2021), learners of English as a Foreign Language (EFL) face a problem with their grammatical performance concerning the raised and unraised conditions of the verb *seem*, as demonstrated in (1).

(1)

- | | |
|--|----------------------|
| (a) Tiffany seems <i>to be</i> happy. | (Raised condition) |
| (b) It seems <i>that</i> Tiffany is happy. | (Unraised condition) |

Kurnaz and Karakaş (2021) studied the raised and unraised condition of the verb *seem* with the participants being EFL learners. They were requested to identify what is the subject of the infinitive embedded clauses *to be a linguist* as in *Sercan seems to Sena to be a linguist*. The results show that only 23 percent could answer the question correctly (Kurnaz & Karakas, 2021). Moreover, Teeranate and Singhapreecha (2022) indicated that it is difficult for Thai EFL learners to acquire the use of the raising verb *seem* in English as this construction in Thai can be used with *pro drop*, referring to the omission of the subject. This could be interpreted that EFL learners would have some difficulty in applying this construction.

Aside from the weaknesses of the EFL learners' grammatical performance of the raised and unraised conditions of the verb *seem*, example (2) shows counterpart syntactic structures of

the verb *seem* between the constructions of *expletive it* and *non-expletive it* (Koopman & Sportiche, 1991).

(2)

(a) Tiffany seems to be happy.

(b) It seems that Tiffany is happy.

Despite having different syntactic structures between (2a) and (2b), they are semantically the same. This leads one to form a question which variant is used over the other.

In addition, Wexler and Hirsch (2007) reported another problem concerning learners' identification between a raising verb and a control verb, as illustrated in (3).

(3)

(a) The apple *seems* to be pink. (*seem*; raising verb)

(b) !The apple *wants* to be pink. (*want*; control verb)

The verbs in (3a) and (3b) are differently analyzed. The verb *seem* in (3a) is the raising verb. The *determiner phrase* (DP) subject *the apple* is raised from being the subject of the *to*-infinitive clause, becoming the subject in the matrix clause (Radford, 2009). On the other hand, the verb *want* in (3b) is the control verb where the subject of the infinitive clause is PRO, as in PRO *to be pink* (Radford, 2009). PRO is an abstract subject which is a coindexed subject with the DP in the matrix clause. Accordingly, English learners are now encountering confusion to distinguish the analysis between these kinds of verbs.

With these problems, this study selected the data of English novels as Kusevska (2020) indicated that the verb *seem* is frequently used in this text variety. This study also fills the gap by contributing to the field by examining English novels as most previous studies in the field of the raising verb *seem* have already focused on the use of the raised and unraised conditions of the verb *seem* by EFL learners. This encourages English learners to practice their self-study of implicit learning of grammar outside their classroom. This study allows the learners to learn form, meaning and use of the verb *seem* at the same time for the sake of practicality in using the verb *seem* in the English language. Accordingly, the objectives of this study are stated as follows:

- (1) To study the frequency between raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels
- (2) To study the semantic interpretations of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels
- (3) To study the pragmatic interpretations of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels

Accordingly, this study will be significant in that it will encourage learners of English as a Foreign Language (EFL) and learners of English as a Second Language (ESL) to learn grammar implicitly outside their classroom. They can choose English novels that they enjoy reading themselves, while the implicit grammar of the use of the verb *seem* could be implicitly learned at the same time.

Literature Review

This section provides the information of the syntactic structures of raised and unraised conditions, semantic interpretations and pragmatic aspects of the verb *seem*.

Syntactic Structures of the Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

Syntactically, the verb *seem* is sometimes classified as a copular verb as it functions as a complement to give the additional information of the subject (Radford, 2009). This information is compulsorily required; otherwise, it would make the sentence become ungrammatical (Chukwu, 2014). With the content-word verb *seem*, the structure of the sentence is syntactically classified as Subject-Verb-Object (SVO).

In generative grammar, raising construction is one of the English constructions whereby it is believed that the subject of the embedded clause is raised or moved from its lower clause to become the subject of the matrix clause (Radford, 2009), as in (4).

(4)

(a) John seemed to be happy.

(b) John seemed _t to be happy.

Syntactically, it is believed that the subject *John* is originated in the lower clause as the subject of the Spec TP non-finite clause projection *to be happy*. Due to the raising verb *seem*, the subject *John* is moved to become the subject in the matrix clause and leaves its trace as the coindex subject of the embedded clause. This movement of the subject in the lower clause to the matrix clause complies with the principle of *Extended Projection Principle*, interchangeably known as EPP feature, stating that all English clauses are required to have a subject (Radford, 2009).

In a different method of analysis, the verb *seem* could be interchangeably used with the same meaning, as in (5).

(5) It seemed that John was happy.

There is no movement of the subject in example (5) where the vicinity of the raising verb *seem* is used with *that*-clause complement. However, it is similar in that the subject of the matrix

verb *seem* cannot be left empty. So, the expletive *it*, which is the subject with no meaning is filled in this position in order to comply with an EPP feature. It is compelling to determine the most common use of the verb *seem* given these two methods of analysis.

Semantic Framework of the Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

Semantically, the verb *seem* is viewed through the semantic approach of *evidentiality* (Kusevska, 2020). This refers to how speakers see, smell and hear the information themselves. In addition to this, the information could be received from an indirect resource as well (Kusevska, 2020). How this evidentiality reflects the use of the verb *seem* can be illustrated in (6).

(6) This pork is overcooked. It is hard to chew. It seems that you should throw it away.

This sentence is formed based upon the primary meaning of information source indicating one's experience toward a real situation before making a judgement. So the semantic interpretation of example (6) is *advice*, referring to recommending someone to do something.

As indicated by Song (2017), the raised and unraised conditions of the verb *seem* are classified as *epistemic evidential*, which functions similarly to *epistemic modality*, referring to evaluation, opinion and assessment of statements. There are several ways of semantic approach to test these qualities of the constructions as in assent and dissent test, the falsity of embedded proposition and embeddability.

Assent and dissent test refers to the ability of the construction with the verb *seem* to be recorection by the speakers where this is classified as being in the mode of *interpersonal communication*, referring to communicating with other people (Song, 2017), as in (7).

(7)

(a) David *seems* to be at home. I saw his car in the garage.

(b) That is not true. He always travels by public transportation.

The use of the verb *seem* in (7a) presents the speakers' evaluation or opinion toward *David*. This verb *seem* is classified as having *subjectivity* as the other person can recorrect the original comment.

The falsity of embedded proposition can be applied to test whether the embedded clause is appropriate or not, as in (8).

(8) Peter *seems* to be happy, *but he is not*.

The embedded proposition *but he is not*, is contradictory with the matrix clause. The embedded clause makes the matrix clause *Peter seems to be happy* become false.

The last test is called *embeddability*, referring to the use of the verb *seem* in an embedded clause, as in (9).

(9) Elsa said that *Kathy seems to be pregnant*.

In this situation, Elsa says that Kathy's belly is getting bigger. However, she is not sure exactly that Kathy is actually pregnant. It is possible to form her utterance in this way.

Regarding the semantic interpretations of the verb *seem*, it has been discussed in terms of *non-factuality*, *subjectivity* and *qualification of likelihood* (Usoniene & Šinkuniene, 2013). It can be described as attitude of uncertainty.

In terms of the epistemic modality of the verb *seem*, it is said to be equivalent to the modality *may be* (Usoniene & Šinkuniene, 2013). Sometimes, it is interpreted as the speakers' utterance with non-commitment. It is said with a lack of factuality, as in (10).

(10) Mary seems to be a nurse.

With the use of the verb *seem*, it is classified as having the semantic interpretation of *probability*. So example (10) could be interpreted as it is probable for Mary to be a nurse. When using the verb *seem* in this context, the speaker makes a claim by having indirect evidence (Usoniene & Šinkuniene, 2013).

Usoniene and Sinkuniene (2013) used a corpus of 77,796 words to investigate the verb *seem* in English. The results show that this construction is used with various vicinity of syntactic constructions such as *that*- clause complements as in (11a) and *to*- infinitive clauses as in (11b).

(11)

(a) It seemed to Clive *that the main business of the police was to deal with the numerous and unpredictable consequences of poverty*.

(b) For some reason, the sight of the cat seemed *to amuse him*.

(Usoniene & Šinkuniene, 2013, p. 295)

Usoniene & Sinkuniene's corpus of the study shows that the vicinity of syntactic structure of *to*- infinitive clauses mostly occur in their study, as in (12).

(12)

The yard seemed *to flourish best under the dominion of the party*.

(Usoniene & Šinkuniene, 2013, p. 296)

Usoniene and Sinkuniene (2013) explained that when the raising verb *seem* is used with *to*- infinitive as in (12), it tends to denote the meaning of the speaker's subjectivity, or speaker's assessment toward a certain situation.

Fakulta (2019) studied the semantic interpretations of the verb *seem* in the corpus of British National Corpus (BNC). Fakulta (2019) showed a list of top 10 adjectives where the verb *seem* co-occurs as shown in Table 1.

Table 1 Co-occurrence of the Verb *Seem* with Adjective Phrases

Orders	Adjectives	Frequencies
1	<i>Obvious</i>	1,066,145
2	<i>Strange</i>	1,047,384
3	<i>Reasonable</i>	904,943
4	<i>Clear</i>	904,943
5	<i>Impossible</i>	863,047
6	<i>Unlikely</i>	762,498
7	<i>Possible</i>	754,119
8	<i>Odd</i>	695,465
9	<i>Appropriate</i>	670,328
10	<i>Fair</i>	46,923

According to Table 1, the verb *seem* occurs with both positive and negative semantic interpretation. The positive semantic interpretation of the verb *seem* is likely to occur with supportive evidence, as in (13).

- (13) At first glance it seems obvious that trying 160 cases costs a great deal less than trying 2,298 cases [...]

(Fakulta, 2019, p. 56)

The verb *seem* is usually used with the adjective to give comments and evaluation. Accordingly, the semantic interpretation of the verb *seem* involves evidence, advice, subjectivity and probability.

Pragmatic Aspects of the Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

As mentioned earlier, the pragmatic aspects of the raised and unraised conditions of the verb *seem* can be presented as follows:

(14)

(a) It seems that John is happy.

(b) *John* seems to be happy.

As introduced earlier, the constructions in (14a) have no movement where the subject of the sentence is filled with the expletive *it*. On the other hand, the subject *John* as in (14b) is moved to the Spec T position, referring to the subject position so as to place emphasis on the person named *John*.

The use of the unraised condition of the verb *seem* could be explained by *the end weight principle*, referring to the heavier and longer part being at the end of the sentence.

When someone mentions the concept of face, it refers to self-image (Merkin, 2006). In order to save face, the language user tends to make their utterance become softer via the use of modal verbs or the copular verb *seem* when they are not personally sure about information. This does not only imply politeness, but it also reduces the embarrassment that may occur toward the speakers. The embarrassment could make the speaker sound foolish (Merkin, 2006). This is agreed by Heng and Tan (2010) who indicated that the use of the verb *seem* indicates uncertainty.

The Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem* in Text Varieties

Text varieties refer to different genres of texts. It is believed that different texts are likely to have their own preference of grammar and the features of grammar which can be used differently in text varieties.

There are two studies that investigated the vicinity of syntactic structures that are used with the verb *seem* in English. One of the studies examined the vicinity of the verb *seem* in English novels called *Mary Barton*, *North and South* and *Wives and Daughters* (Talal, 2017). The other study examined the vicinity of the syntactic structure of the verb *seem* via the Corpus of the Collins Birmingham University International Language Database (COBUILD) (Toneva & Seizava-Nankova, 2014). These studies classified the vicinity of syntactic structures of the verb *seem* into six stratifications, as in (15).

(15)

- (a) It seems *that it is raining*.
- (b) It seems *as if it is raining*.
- (c) It seems *to be raining*.
- (d) She seems *happy*.
- (e) It is raining, *it seems*.
- (f) It would seem *that nowadays we seem to make life easier*.

Examples (15) show the vicinity of syntactic structures that are used with the verb *seem*. In (15a), the verb *seems* is used with a *that*-clause complement. In (15b), the verb *seem* is used with

an adverbial clause, having the semantic interpretation of comparison. In (10c), the verb *seem* is used with a *to*- infinitive clause. In (15d), the verb *seem* appears with the adjective clause *happy*. In (15e), *it seems* is used parenthetically. Despite having the vicinity of the syntactic structure of the verb *seem* on the right, the left side of the verb *seem* could be used with the different degrees of modality, such as *may*, *might* and *would*. Toneva and Seizava-Nankova (2014) found that the modal verbs *may*, *might* and *would* commonly appear with the verb *seem* at 1,623, 463 and 1,068 times, respectively. However, Talal (2017) found that the verb *seem* with *that* clause complement is mostly productive in his corpus of novels.

Martínez Insúa (2002) used the corpus of British National Corpus to study the construction of *there seems* between written and spoken register, as in (16).

(16) *There seems* to be a dearth of good small tools across the board.

(Martínez Insúa, 2002, p. 141)

The results show that the use of *there seems* in written texts is four times higher than spoken register (Martínez Insúa, 2002). This implies that it will be more productive to study the verb *seem* in written register rather than spoken register.

Another study, relating to the verb *seem*, psycholinguistically experimented on the study to what extent learners make a decision to use the verb *seem* in context (Becker, 2005). Becker (2005) created sentences as in (17) where the participants were asked to fill in either the raising verb (such as *seem*) or the control verb (*want*).

(17) John _____ to be happy.

In the blank, there are two possible choices to be filled in. There are either the control verb *want* or the raising verb *seem*. Most participants selected the control verb *want* to be filled in higher than the raising verb *seem*. The percentage of the control verb and raising verb selected to be used in this context are 52.5 percent and 32.5 percent, respectively, whereas the answer of the remaining percentage is detected as ambiguity. With this lower percentage of the selection of the raising verb *seem*, it has an implication that learners show less confidence in using the raising verb *seem*.

However, when the structure is modified a bit via adding the expletive *it*, as in (18), with this clue, the majority of participants show the preference to use the verb *seem*.

(18) It _____ to be raining.

The majority of participants at 85 percent selected the verb *seem* to fill in the blank position in (18). This implies that the expletive *it* is viewed as an important clue with the use of the verb *seem*. In a similar study, Hayati and Kalanzadeh (2009) observed the error of the verb

seem with adjective used by Iranian EFL learners. The result showed that 75% of this group of participants made an error in this structure. This may be because this structure is not commonly used in their own language, thus reducing their exposure to the structure.

In Wexler and Hirsch's (2007) study, English speaking children whose ages were lower than 8 years old are reported to have problems with the verb *seem* with the raised condition where the sentence like *Bart seems to Lisa to be playing an instrument* is interpreted as *Bart thinks Lisa is playing an instrument*.

Kim (2014) has introduced the use of the verb *seem* adjacent with adverbial clauses of comparison whereby the data is exemplified from the Corpus of Contemporary American English (COCA), as in (19).

(19) The girl seemed *as if her mom was dying*.

(Kim, 2014, p. 179)

Kim (2014) mentioned that the use of the verb *seem* with the adverbial clause of comparison can be signaled by connectors, such as *as if*, *as though* and *like*.

In addition, Lopes-Couso and Mendez-Nays (2011) also studied the verb *seem* with adverbial clauses of comparison, such as *as if*, *as though* and *like* in LOB, Brown and Flow corpora, as in (20).

(20) It seemed to the frightened judge *as though his son would actually shoot the craft in under the out end of the wharf*.

(Lopes-Couso & Mendez-Nays, 2011, p. 17)

Lopes-Couso and Mendez-Nays (2011) pointed out that the use of the verb *seem* with *as if* and *as though* is more common in the context of formality.

Du (2011) studied the copular verb *seem* in the corpus of COLEC, which is the corpus of college learner English corpus and the results show that college learners prefer to use the verb *seem* with *to*- infinitive clauses as in *Some people don't think this way. They seem to be wiser than the people around them*. In regard to the certainty of information, Dixon (2005) indicated that the verb *seem* is used when the writers do not have enough evidence for the information.

In regard to the recent study, Teeranate & Singhapreecha (2022) studied the raising verb *seem* with Thai EFL learners. Thai EFL learners face difficulty in using this verb. Especially when comparing the advanced learners of English and the lower intermediate learners where the lower intermediate learners have more difficulty in the use of the verb *seem* than advanced English learners. This information leads to the following method in order to answer the following research questions.

This study will answer the following questions.

- (1) What is the frequency between raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?
- (2) What are the semantic interpretations of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?
- (3) What are the pragmatic aspects of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?

Methodology

Characteristics of English Novels

English novels are considered as sources of reading materials that everyone can read. Not only do novels provide entertainment for readers, but the readers can also take advantage of learning the English language where form, meaning and use could be studied at the same time. One of the advantages of the novels is their availability. It is a kind of book that is available in every home, library or bookstore.

Since novels have specific orientation in writing where it requires the writers to create plot, character and the running of the stories from the start to the end, this makes the readers enjoy the experience and they would like to continue their reading from the start to the end of the story as if they don't actually realize that they are practicing reading English books.

Numerous previous research studies suggest the use of novels in classrooms in order for learners to study language (Alias, Iksan & Karim, 2020). This allows the language learning of implicit grammar, referring to the learning of grammar in context which could help to reduce their boredom.

As mentioned by previous studies, the verbs *seem* frequently appears in English novels, higher than other text varieties. The researcher could take advantage of this point to learn the syntactic structure of raised and unraised conditions, semantic interpretations and pragmatic aspects to the optimal levels. This study uses the best seller novels *Jane Eyre* as written by Bronte (2018) and *Emma* (2020) as written by Austen (2020). As a total of 450,000 words, there are 43 tokens, referring to sentences of both syntactic structure of raised and unraised conditions of the verb *seem*.

Syntactic Structure of Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

As mentioned earlier, this study follows Radford's (2009) syntactic framework in order to investigate the syntactic structures of the raised and unraised conditions of the verb *seem* as in (21) where its description is given as follows.

Table 2 Syntactic Structures of the Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

(21)

Syntactic Structures	Examples
Raised Condition	(a) Peter seems <i>to be anxious about his new job</i> .
Unraised Condition	(b) It seems <i>that John is a diligent person</i> .

Table 2 presents the syntactic structures of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels. In (21a), the subject Peter is raised to be the subject in the matrix clause. In contrast, in (21b) the subject *it* is added into the position of matrix subject.

In addition to syntactic structure of the raised and unraised conditions of the verb *seem*, this study follows Song (2017) for their semantic interpretations where their analysis is illustrated in Table 3.

Table 3 Semantic Interpretations of the Raised and Unraised Condition of the Verb *seem*

(22)

Semantic Interpretations	Examples
Comparison	(a) It seemed as if an invisible bond had burst.
Advice	(b) One of the gentlemen Mr. Eshton, observing me seemed to propose that I should be asked to join them; but Lady Ingram instantly negated the notion.
Subjectivity	(c) My journey seemed tedious-very tedious: fifty miles one day, a night spent at an inn; fifty miles the next day.

Table 3 illustrates the semantic interpretations used with the verb *seem* in English novels. In (22a), *it seems as if an invisible bond* is analyzed as comparison. In (22b), *One of the gentlemen seemed to propose that I should be asked to join them* is semantically interpreted as *advice*, referring to recommending someone to do something. In (22c), *my journey seemed tedious-very tedious* is interpreted as *subjectivity*, referring to someone's opinion, comment and evaluation

toward a certain situation. With these semantic interpretations, there are three experts in the field of English that were asked for the data validation to support the reliability and accuracy of the data analysis as in Table 4.

Table 4 Data Validation of the Semantic Interpretation of the verb *Seem*

Semantic Interpretations	Examples	Expert 1		Expert 2		Expert 3	
		A	D	A	D	A	D
Comparison	(a) It seemed as if an invisible bond had burst.	✓		✓		✓	
Advice	(b) One of the gentlemen Mr. Eshton, observing me seemed to propose that I should be asked to join them; but Lady Ingram instantly negated the notion.	✓		✓		✓	
Subjectivity	(c) My journey seemed tedious-very tedious: fifty miles one day, a night spent at an inn; fifty miles the next day.	✓		✓		✓	

Table 4 presents the data validation by three English instructors. They were asked to confirm their agreement and disagreement of the data analysis. A represents agree, but D represents disagreement. If two or three experts placed a tick on agreement, the data analysis gained reliability. On the other hand, if only one or zero experts placed a tick on agreement, the data would be considered to be analyzed again. This process of data collection, data analysis and data validation led to the following results and discussion of the study.

Results

Within the 450,000 words available in the selected English novels, there are 43 tokens of both raised and unraised conditions of the verb *seem*, which will be syntactically, semantically and pragmatically discussed in this section.

Syntactic Structure of Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

As indicated in the literature review, the verb *seem* can be analyzed by two camps which are raised and unraised conditions theoretically. The empirical evidence in the selected English

novels is presented with the different frequency of raised and unraised conditions of the verb *seem* as in Table 5.

Table 5 Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem*

Classifications	Frequencies	Percentage (%)
Raised condition	32	74.42
Unraised condition	11	25.58
Total	43	100

Table 5 reveals the use of raised and unraised conditions of the verb *seem* in the selected English novels. The results show that the verb *seem* is used as the raising verb at 74.42 percent. On the other hand, it is used as unraised condition only at 25.58 percent.

The empirical evidence reflects the theory of the raising verb *seem* in English where it is theoretically presented as the raising verb (Radford, 2009; Song, 2017; Kurnaz, S., & Karakaş 2021).

Leaners of English as a Foreign Language (i.e., Chinese, Korean, Iranian and Turkish) (Du, 2011; Song, 2017; Kurnaz & Karakaş, 2021) are usually taught that the verb *seem* is analyzed as the raising construction where empirical evidence is also found in this study.

(23)

(a) He seemed to think I had committed an impropriety in proposing to accompany him unmarried.

(b) As yet I had spoken to no one, nor did anybody seem to take notice of me; I stood lonely enough: but to that feeling of isolation I was accustomed; it did not oppress me much.

(c) To that bed I seemed to have grown; I lay on it motionless as a stone; and to have torn me from it would have been almost to kill me.

Theoretically, the subjects *he* and *I* as in (23a)-(23c) basically originate as the subject of *to*-infinitive clauses before being raised via A-movement to be the subject of the verb *seem* in the matrix clause (Radford, 2009) as reproduced in (24)

(24)

(a) He seemed _t to think I had committed an impropriety in proposing to accompany him unmarried.

(b) As yet I had spoken to no one, nor did anybody seem _t to take notice of me; I stood lonely enough: but to that feeling of isolation I was accustomed; it did not oppress me much.

(c) To that bed I seemed _t to have grown; I lay on it motionless as a stone; and to have torn me from it would have been almost to kill me.

The symbol *t* is a trace to indicate that the subject originated at this position before moving to be the subject of the matrix clause so as to comply with EPP feature, referring to the requirement of the subject in all clauses.

Despite having the majority use of the verb *seem* as having the raised condition, about 25.58 percent in the selected English novels show that it can also be used as unraised conditions. With this multiple use, it could answer the question that was asked by Kurnaz and Karakaş (2021) as to why EFL learners get confused and cannot distinguish between the raised and unraised condition of the verb *seem*, since the verb *seem* can be used with unraised conditions with the expletive *it*, as in (25).

(25)

(a) She entered into a discourse on botany with the gentle Mrs. Dent. It seems Mrs. Dent had not studied that science: though, as she said, she liked flowers, “especially wild ones;”

(b) Yes, Robert, I shall be ready: it seems to me that I ought to go.

In (25), the verb *seem* is alternatively used as an unraised condition with the expletive *it*. According to Radford (2009), the expletive or the dummy *it* has zero or little meaning which is used to fill in the position of Spec T as all clauses require a subject.

Semantic Interpretations

In addition to the higher frequency of the syntactic structure of raised condition of the verb *seem*, there are several semantic interpretations as found in this study.

Table 6 Frequency of Raised and Unraised Conditions of the Verb *Seem* with Different Semantic Interpretations

Classifications	Raised condition	Unraised condition
Subjectivity	30	9
Comparison	1	2
Advice	1	1
Total	32	11
	43	

Table 6 reports the frequency of semantic interpretations of the verb seem in both raised and unraised conditions. The use of the verb *seem* with the semantic interpretation of subjectivity is higher in both raised and unraised conditions at 30 tokens and 9 tokens respectively. In regard to the semantic interpretation of comparison, there are 2 tokens for the unraised condition and only one token for the raised condition. The semantic interpretation of advice occurs with both raised and unraised conditions at one token each.

Similar to Usonienė and Šinkūnienė (2013), the semantic interpretations of *subjectivity*, referring to comment, opinion, and evaluation are also found in the current study, in the selected English novels as demonstrated in (26).

(26)

(a) My journey *seemed* tedious-very tedious: fifty miles one day, a night spent at an inn; fifty miles the next day.

(Raised Condition)

(b) She entered into a discourse on botany with the gentle Mrs. Dent. It *seems* Mrs. Dent had not studied that science: though, as she said, she liked flowers, “especially wild ones;”

(Unraised Condition)

In (26a), the writer provides their own comments about their journey, which was boring. This is used with the verb *seem* in the raised condition. In (26b), the writer provided comments concerning Mrs. Dent who had not studied that science, which is used with the verb *seem* in the unraised condition.

Only the semantic interpretation of subjectivity to represent one’s opinion is universal and applicable to various sources. However, some semantic interpretations with the use of the verb

seem are uniquely used in the selected English novels. One of them is comparison via *as if*, as in (27).

(27)

(a) He disavowed nothing: he seemed *as if he would defy all things*.

(Raised Condition)

(b) Ere I had finished this reply, my soul began to expand, to exult, with the strangest sense of freedom, of triumph, I ever felt. It seemed *as if an invisible bond had burst*, and that I had struggled out into unhopd-for liberty.

(Unraised Condition)

Example (27) shows the common use of the verb *seem* with adverbial clauses of comparison via the connector *as if* in both raised and unraised conditions. This is a common technique in English as it helps to motivate the reader's imagination.

Another common use with the verb *seem* in the selected English novels is to indicate advice either to oneself or other people as in (28).

(28)

(a) One of the gentlemen Mr. Eshton, observing me seemed *to propose that I should be asked to join them; but Lady Ingram instantly negated the notion*.

(Raised Condition)

(b) Yes, Robert, I shall be ready: it seems *to me that I ought to go*.

(Unraised Condition)

In (28), the verb *seem* in the selected English novels is used with the semantic interpretations of advice and recommendation. In (28a), it is advice for someone to do something as in Mr. Eshton seems to propose that *I should be asked to join them*. However, the verb *seem* in (28b) is used for self-advice.

Pragmatic Aspects of the Raising Verb *Seem*

While other text varieties use the raising verb construction to avoid uncertainty because they don't have enough evidence to support the data (Merkin, 2006; Usoniene & Šinkuniene, 2013), the use of the raising verb *seem* in these selected English novels is pragmatically different in that the writers want to place emphasis on the protagonist who performs an action or experiences certain emotion, as in (29).

(29)

(a) One of the gentlemen *Mr. Eshton*, observing me seemed to propose that I should be asked to join them; but Lady Ingram instantly negated the notion.

(b) *He* seemed to have entered another reflection.

(c) *She* seems to want no company; no conversation.

(d) *They* seemed to me hopelessly dull; and at first sight, all dull alike: but I soon found I was mistaken.

In (29a), the emphasis is placed on the raised subject *Mr. Eshton* who is presented in the story as a proposer. In (29b), the pronoun *he* is an agent who is presented at the initial position of the sentence to act as the one who enters another reflection. In (29c), the subject *she* acts as a theme who experiences the feeling of wanting. Likewise, the pronoun *they* is the subject who experiences the feeling of hopelessness. Therefore, the raising verb *seem* is the construction where the subject is raised to the initial position of the sentence to become the focus.

In addition to placing the emphasis on the protagonist, the higher frequency of the raised subject could be discussed in the scope of pragmatic aspects in terms of pragmatic discourse of given and new information as in (30).

(30)

On several subsequent days I saw little of *Mr. Rochester*. In the morning *he* seemed much engaged with business, and in the afternoon, gentlemen from Millcote or the neighborhood called, and sometimes stayed to dine with him.

In (30), the raised subject *he* is viewed as the old information to refer to *Mr. Rochester*.

In regard to the pragmatic aspects of unraised conditions, the writer tries to delay information to make the readers feel entertained and excited to continue reading as in (31).

(31)

(a) I asked myself. "Were I in her place, it seems *to me* I should wish the earth to open and swallow me up.

(b) Yes, Robert, I shall be ready: it seems *to me* that I ought to go.

(c) It seems *her career there was very honorable: from a pupil, she became a teacher like yourself*.

Instead of providing information immediately, the writers try to make a delay via using *it seems* to motivate the feeling of the readers about what will be happening next.

Pedagogical Implications

As mentioned earlier, this study will be useful for EFL and ESL learners regarding implicit learning of grammar. Learning grammar is very important for learner's effective communication. In addition to learning grammar in the classroom, learners should be given opportunity to learn grammar outside the classroom via implicit grammar learning through the activity of outside reading materials. Implicit instruction supports English learners to be independent and provides a more natural learning environment for second language acquisition, so they do not need to depend on their English teachers all the time (Rahman & Rashid 2017). Implicit instruction could help promote acquisition of fundamental English linguistic skills. So it can be enjoyable for learners to learn grammar from outside reading materials that they can select themselves. Learners are prompted to focus more on form and meaning at the same time in an implicit manner. It reduces boredom which may sometimes happen in classrooms. This learning method also supports learner's imagination when experiencing various scenes in novels. Today, implicit learning of grammar has been widely applied in many schools and universities. Hence, it can be advised that grammar learning should be based upon English novels as texts, so it can be useful and beneficial for the learners to apply the outcomes of their studies immediately.

Conclusion and Discussion

This current study investigated the syntactic structure of raised and unraised conditions, semantic interpretations and pragmatic aspects of the verb *seem*, so as to answer the following research questions.

- (1) What is the frequency between raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?
- (2) What are the semantic interpretations of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?
- (3) What are the pragmatic aspects of the raised and unraised conditions of the verb *seem* in English novels?

The method of analyzing the syntactic structure of raised and unraised conditions of the verb *seem* has become a controversial issue both in syntactician and EFL learners. This study employed the empirical evidence of the selected English novels to show that the majority of the verb *seem* at approximately 74.42 percent is used with the raising condition. This could reflect the syntactic theory as to why most syntacticians analyze the raising verb *seem* as the raising construction (Radford, 2009; Song, 2017; Kurnaz & Karakaş, 2021).

Semantically, while most previous studies using corpora to investigate raised and unraised conditions of the verb *seem*, their result go along the same lines with the selected English novels in this study in regard to subjectivity (i.e., *my journey seemed tedious*). Despite having similarity, the differences of semantic interpretations with the verb *seem* in English novels are comparison (*It seemed as if an invisible bond had burst*) and advice (*one of the gentlemen Mr. Eshton, observing me seemed to propose that I should be asked to join them.*) Pragmatically, the subject is raised to the initial position in order to place emphasis on the actor and experiencer.

As mentioned in pedagogical implications, this study will be useful for EFL learners, and ESL learners so as to take advantage of English novels to learn implicit grammar where form, meaning and use could be learned at the same time. The results of the raising verb *seem* in this study is limited to only these selected English novels. Generalizing the results of this study to other text varieties, such as business news and magazines, would not be applicable to the optimal level. Due to the limitation of the data analysis, adding more data for future research would make the results become generalizable. For future study in this field, it is recommended that using other types of texts, such as academic prose, would provide advantage to the learners and contribute something new to the field.

References

- Alias, M., Iksan, Z. H., & Karim, A. A. (2020). A novel approach in problem-solving skills using flipped classroom technique. *Creative Education*, 11(1), 38.
- Austen, J. (2020). *Emma*. Missouri: Andrew McMeel.
- Becker, M. (2005). Learning verbs without arguments: The problem of raising verbs, 34(2), 173-199.
- Bronte, C. (2018). *Jane Eyre*. Missouri: Andrews McMell.
- Chukwu, E. A. (2014). An overview of linking verbs (copulas) for the effective use of English. *AJELLS*, 5(1), 1-11.
- Dixon, R. M. W. (2005). *A semantic approach to English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Du, A. (2011). A corpus-based study on use of copular verbs by Chinese school children learning English in China. *I-manager's Journal of English Language Teaching*. 1(4). 33-39.
- Fukulta, F. (2019). *Selected copular verbs and their adjectival complements in contemporary written spoken English*. Unpublished Thesis. Univerzita Karlova retrieved from <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/112000/120343707.pdf?sequence=1>

- Hayati, M., & Kalanzadeh, G. (2009). A contrastive study of English and Persian linking verb complementation. Retrieved from <http://bibliotecavirtualut.suagm.edu/Glossa2/Journal/dec2008/A%20Contrastive%20Study%20of%20english.pdf>.
- Heng, C. S., & Tan, H. (2010). Extracting and comparing the intricacies of metadiscourse of two written persuasive corpora, *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 6(3), 124-246.
- Jean, G. & Simard, D. (2011). Grammar teaching and learning in L2: Necessary, but boring? *Foreign Language Annals*, 44(3), 467-494.
- Kim, J. (2014). English copy raising constructions: Argument realization and characterization condition. *Linguistics*, 52(1), 167-203.
- Koopman, H., & Sportiche, D. (1991). The position of subject. *Lingua*, 85, 211-258.
- Kurnaz, S., & Karakaş, S. (2021). *Sercan seems to Sena to be a Linguist!* The raising construction in L2 English. *ICU Working Papers in Linguistics (ICUWPL)*, 15, 35-44.
- Kusevska, M. (2020). I can't seem to find my glasses-the English verb seem and its Macedonian translation. *Philological Studies*, 18(2), 75-90.
- Lopes-Couso, M., & Mendez-Nays, B. (2011). On the use of *as if*, *as though* and *like* in present Day-English complementation structures. *Journal of English Linguistics*, 40(2), 1-24.
- Martínez Insúa, A. E. (2002). On the nature of the verb in present day English (existential) *there*-constructions. Formal and communicative implications. *Revista Alicantina de Estudios Ingleses*, 15, 133-152.
- Merkin, R. S. (2006). Uncertainty avoidance and facework: A test of the Hofstede model. *International Journal of Intercultural Relation*, 20(2006), 213-228.
- Radford, A. (2009). *Introduction to English sentence structure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rahman, A. M. A., & Rashid, R. A. (2017). Explicit and implicit grammar instructions in Higher learning institutions. *English Language Teaching*, 10(10), 92-101.
- Song, M. (2017). A modal semantic approach to English evidential raising constructions. *언어와 정보*, 21(1), 25-47.
- Talal, R. (2017). A corpus-based analysis of the verb “seem”. *Journal of Al-Nisour University College*, 1(1). 1-10.
- Teeranate, K., & Singhapreecha, P. (2022). Control before raising in Thai EFL grammar. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 15(1), 588-626.

Toneva, E., & Seizova-Nankova, T. (2014). The verb “seem”- A corpus-based approach.

Studies in Linguistics, Culture and FLT, 1, 103-113.

Usoniene, A., & Šinkuniene, J. (2013). A cross-linguistic look at the multifunctionality of the

English verb *seem*. Juana I. Marin-Arrese, Marta Carretero, Jorge Arus Hita, Johan van der Auwera (eds.). In *English Modality: Core, Periphery and Evidentiality*. Berlin/ DE Gruyter.

Wexler, K., & Hirsch, C. (2007). The late development of raising: what children seem to think about

seem. Marcel den Dikken, Liliane Haegeman & Maria Polinsky (eds). In *Studies in Natural Language and Linguistic Theory* (pp. 35-70). Dordrecht: Springer.

กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการประกวดการเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย:

บุรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564

The Content Presentation Strategies in the Essays of High School Students

Competing in the 1st Burapha Pasa Thai, 2021

จิตตภา สารพัฒน์¹ (Chittapa Sarapadnuek Chaipunya), ชนิกันต์ กู้เกียรติ (Chanikant Kukeati)

กันตธี สมจิตร (Kanrapee Somchit), ศรีญญา ขวัญทอง (Sarinya Khwanthong)

กานต์วี เอลอปปิยาต (Karnralee Elabyad), จุฑามาศ ศรีระชา (Chuthamat Srirasa)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Chuthamat@go.buu.ac.th

Received: March 13, 2022, Revised: March 25, 2022, Accepted: May 14, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ส่งเข้าประกวดในโครงการประกวดการเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : บุรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564 โดยเก็บข้อมูลจากผู้ส่งผลงานเข้าประกวดจำนวน 101 ชิ้น และวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ผลการศึกษาพบว่า 1) การตั้งชื่อเรื่อง มี 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำคล้องจอง การกล่าวตรงไปตรงมาตามเนื้อหา การสร้างความสนใจหรือสร้างความฉงนสนเท่ห์ การใช้สำนวน เล่นคำ เล่นเสียง และการตั้งคำถาม 2) การเขียนความนำ มี 7 กลวิธี ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน คำนิยาม บทกวี คำคล้องจอง หรือคำคม คำถาม การอ้างคำกล่าวบุคคล ความเปรียบ และคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ 3) การเขียนเนื้อเรื่อง มี 2 กลวิธี ได้แก่ ข้อเท็จจริง คือ การให้ข้อมูล การยกตัวอย่าง และการอธิบายความหมาย และข้อคิดเห็น คือ การแนะนำ การตัดสินใจ การตั้งข้อสังเกต การประเมินค่า และการแสดงอารมณ์ และ 4) การเขียนจบเรื่อง มี 10 กลวิธี ได้แก่ การเน้นย้ำ เชิญชวน โน้มน้าวใจ หรือขอความร่วมมือ คำถามให้คิดและโน้มน้าวใจ การเล่นสำนวนสอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือการนำเรื่อง คำประพันธ์ การชี้ให้เห็นข้อดีและ/หรือข้อเสีย การให้ความหมายและโน้มน้าวใจ การแสดงเหตุและผล คำกล่าวบุคคล การเปรียบเทียบ และคำคมหรือการให้ข้อคิด

คำสำคัญ: กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา เรียงความ มัธยมศึกษาตอนปลาย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

Abstract

The objective of this study is to examine the content presentation found in the essays of high school students competing in the 1st Burapha Pasa Thai, 2021 (1st Event on the Thai Language at Burapha University). Based on 4 essay components: title, introduction, body, and conclusion, the findings were as follows. For the title, 5 styles of titling were found including 1) using rhyme, 2) saying stating straightforward ideas, 3) attracting or puzzling, 4) using pun, and 5) questioning. There were 7 patterns found in the introduction including 1) giving opinion toward current a phenomenon, 2) giving definition, 3) making use of poem, rhyme, or comma, 4) questioning, 5) making use of a quote from a famous person, 6) making use of metaphor, and 7) beginning with a rhetorical question. The body consisted of 3 sections: information, example, and explanation, and 5 strategies were found including 1) giving suggestions, 2) making decision, 3) showing observed issues, 4) evaluating the issue, and 5) expressing an emotion. For the conclusion, 10 strategies were found in the studied essays including 1) emphasizing the topic, inviting, convincing or asking for cooperation, 2) questioning and convincing, 3) making use of rhyme or words supporting the title the title, 4) making use of verse, 5) highlighting the advantages/disadvantages, 6) giving meaning and persuasion, 7) showing causes and effects, 8) making use of a quote from a famous person, 9) making use of comparison, and 10) making use of epigram or expressing an opinion.

Keywords: content presentation strategy, essay, high school

บทนำ

เรื่องความเป็นงานเขียนร้อยแก้วรูปแบบหนึ่งที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ (ปรียา หิรัญประดิษฐ์, 2539, น. 554) เพราะมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเขียนที่แน่นอน อีกทั้งมีการเลือกสรรถ้อยคำและกลวิธีการนำเสนอเพื่อสื่อความหมายให้งานเขียนน่าอ่านน่าติดตาม ผู้อ่านจึงสัมผัสได้ทั้งรสคำและรสความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลความรู้ อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนทัศนคติของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ซึ่งผู้เขียนจะต้องกำหนดประเด็นเนื้อหาของเรื่อง จุดมุ่งหมายและขอบเขตของเรื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วจึงรวบรวมความคิดมาจัดลำดับเป็นโครงเรื่องเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำเสนอ จากนั้นจึงสืบค้นข้อมูลให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ ตามองค์ประกอบของเรื่องความซึ่งมี 4 ส่วน ได้แก่ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปอย่างครบถ้วน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาภาษาไทย ได้ระบุให้ทักษะด้านการเขียนเรื่องความเป็นหนึ่งในสาระการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จนถึงในระดับอุดมศึกษา ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องความเป็น จึงได้จัดโครงการประกวดการเขียนเรื่องความเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : บูรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564 ในหัวข้อเรื่อง “การท่องเที่ยววิถีชีวิตใหม่ที่สำคัญกับสิ่งแวดล้อม” เพื่อสร้างเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและนำมาประยุกต์ใช้ให้สัมพันธ์กับบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต เป็นเวทีให้เยาวชนได้มีโอกาสในการพัฒนาทักษะการเขียนสู่สาธารณชน ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยและใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และยังเป็นการบูรณาการความรู้ในการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาไทยให้เป็นรูปธรรม อันจะช่วยสร้างสรรค์สังคมไทยให้ก้าวหน้าต่อไป ในการประกวดครั้งนี้มีนักเรียนให้ความสนใจส่งผลงานเข้าประกวดจำนวน 101 ผลงาน จากการพิจารณาผลงานในเบื้องต้นพบว่านักเรียนมีกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างหลากหลายและน่าสนใจ เช่น มีการใช้คำคล้องจองในการตั้งชื่อเรื่อง มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันการเขียนบทความ มีการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น มีการโน้มน้าวใจในการเขียนจบเรื่อง เป็นต้น

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรื่องความเป็นเยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ (2548) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์เรื่องความเป็นที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลภูมิพล พ.ศ. 2523-2541 การศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เรื่องความเป็นที่ชนะเลิศรางวัลภูมิพลประจำปี พ.ศ. 2523 ถึงปี พ.ศ. 2541 จำนวน 20 เรื่อง ในด้านของเนื้อหา แนวคิด และรูปแบบการเขียนเรื่องความเป็น ผลการศึกษาค้นคว้าในด้านรูปแบบการเขียนเรื่องความเป็น ส่วนของคำแนะนำ พบว่ามีการนำเรื่องด้วยการบรรยาย การยกคำพูดบุคคลสำคัญมากล่าว การใช้คำประพันธ์ การนำด้วยภาษาถิ่น ตามลำดับ ด้านกลวิธีการนำเสนอเนื้อเรื่อง พบการยกตัวอย่างประกอบ การใช้การอธิบายเรื่อง และการอ้างอิง ด้านกลวิธีการเสนอเนื้อเรื่อง พบการยกตัวอย่างประกอบ การใช้การอธิบายเรื่อง และการใช้การอ้างอิง ด้านการสรุปเรื่อง พบการสรุปเรื่องด้วยพระบรมราโชวาท การกล่าวย้ำหัวข้อเดิม และการใช้คำประพันธ์

เมื่อพิจารณาผลงานในเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่าผลงานที่ส่งเข้าประกวดมีการใช้กลวิธีการนำเสนอที่หลากหลายและน่าสนใจ ประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาจากเรียงความที่ส่งเข้าประกวดในโครงการดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโดยนำเรียงความที่ส่งเข้าประกวดมาเป็นข้อมูล เพื่อให้เห็นกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในการเขียนเรียงความ ซึ่งผลการวิจัยอาจจะเป็นตัวอย่างการเขียนเรียงความของเยาวชนในยุคปัจจุบันได้ ตลอดจนเป็นแนวทางให้กับผู้สอนในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการประกวดการเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: บุรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564 ในหัวข้อเรื่อง “การท่องเที่ยวในวิถีชีวิตใหม่ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม”

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. สืบหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมข้อมูลผลงานนักเรียนที่ส่งเข้าประกวดในโครงการประกวดการเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: บุรพาภาษาไทยครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2564
3. วิเคราะห์ข้อมูล ตามองค์ประกอบของเรียงความ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนจบเรื่อง
4. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในการเขียนเรียงความ พบว่ามีกลวิธีในการนำเสนอตามองค์ประกอบของเรียงความ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนจบเรื่อง สรุปได้ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง พบมีการตั้งชื่อเรื่อง 5 แบบ ได้แก่
 - 1.1 การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจอง เช่น “ท่องเที่ยวสุขใจไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม” “รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมสู่การท่องเที่ยววิถีใหม่”
 - 1.2 การตั้งชื่อเรื่องแบบตรงไปตรงมาตามเนื้อหา เช่น “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” “การท่องเที่ยวในวิถีชีวิตใหม่ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม”
 - 1.3 การตั้งชื่อเรื่องแบบสร้างความสนใจหรือสร้างความฉงนสนเท่ห์ เช่น “การท่องเที่ยวแบบ 0 เปอร์เซนต์” “ท่องเที่ยวแบบไร้ภัย”

1.4 การตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้สำนวน การเล่นคำ การเล่นเสียง เช่น “กว่าถั่วจะสุกกากก็ไหม้ กว่าไทยจะเที่ยวไทย ไทยก็เที่ยว (วิถี) ใหม่เสียแล้ว” เป็นการตั้งชื่อแบบสำนวนประกอบกับการเล่นคำ “รักเที่ยว รักถิ่น รักชัยไทย” เป็นการตั้งชื่อด้วยการเล่นคำและเล่นเสียงพยัญชนะ “ร” “ท” “ถ”

1.5 การตั้งชื่อเรื่องด้วยการตั้งคำถาม เช่น “เที่ยวอย่างไรให้มีความสุขกับวิถีชีวิตใหม่”

2. การเขียนความนำ พบว่าการเขียนความนำ 7 แบบ ได้แก่

2.1 นำด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตและท่องเที่ยว เช่น “สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากทั่วทั้งโลกและรวมถึงประเทศไทย”

2.2 นำด้วยคำนิยาม พบจำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) การนิยามคำว่า การท่องเที่ยว เช่น “การท่องเที่ยววิถีใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ปรับตามยุคสมัยและตามรสนิยมของผู้ท่องเที่ยวแต่ละบุคคล” 2) การนิยามคำว่า วิถีชีวิตใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) เช่น “ปัจจุบันผู้คนต่างให้ความสำคัญกับคำว่า “New normal” ซึ่งแปลว่ารูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากอดีต” 3) การนิยามคำว่า การท่องเที่ยววิถีใหม่หรือวิถีใหม่ของการท่องเที่ยว เช่น “วิถีชีวิตใหม่ของการท่องเที่ยว คือ วิถีแห่งความแตกต่างของการเดินทางไปยังสถานที่หนึ่ง ที่เป็นไปตามความต้องการและจุดประสงค์ของเรา” และ 4) การนิยาม คำว่า ไวรัสโคโรนาหรือโควิด 19 (Covid-19) เช่น “โรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดที่มาจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน เป็นโรคระบาดที่มีการระบาดไปทั่วโลก”

2.3 นำด้วยบทกวี คำคล้องจอง หรือคำคม เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน และเป็นคำประพันธ์ที่นักเรียนแต่งขึ้นใหม่เอง เช่น “ท่องเที่ยววิถีใหม่ไทยทั้งผอง ช่วยประคองรังสรรค์หวังเกิดผล ด้วยรักษาสิ่งแวดล้อมจากทุกคนจะส่งผลไทยดีมีสุขเอย”

2.4 นำด้วยคำถาม เช่น “เรารู้หรือไม่ว่าสิ่งแวดล้อมคืออะไร สิ่งแวดล้อมคือทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่ง จะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตร เพราะระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมสำคัญอย่างยิ่ง เราจึงควรจะรู้จักกับสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น”

2.5 นำด้วยการอ้างคำกล่าวบุคคล เช่น “ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่มีความสำคัญควบคู่กับการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นปัญหาร่วมกันของทุกประเทศ” พระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9

2.6 นำด้วยความเปรียบ การพรรณนาเปรียบเทียบสิ่งที่ผู้อ่านอาจพบเห็นได้ทั่วไปเพื่อเชื่อมโยงถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง เช่น “ตามธรรมชาติคนสามารถบินบนท้องฟ้าได้สามารถไปได้อย่างอิสระในที่ที่ต้องการไป

ธรรมชาติของปลาสามารถว่ายน้ำได้ใช้ชีวิตค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ได้ผืนน้ำที่ลึกกลับเกินคาดเดา มนุษย์เองก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องเรียนรู้การใช้ชีวิต เราจึงเลือกที่จะท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ได้อย่างที่ใจต้องการ”

2.7 นำด้วยคำถามไม่ต้องการคำตอบ ผู้เขียนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านคิดตามหรือเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึง เช่น “ธรรมชาติคืออะไรในสายตาพวกคุณ ในสายตาฉันคิดว่าธรรมชาติคือสิ่งที่คอยช่วยรักษาและเติมเต็มหัวใจฉันให้กลับมามีความสุขได้อีกครั้งจากเหตุการณ์เลวร้ายที่สุดของชีวิต”

3. การเขียนเนื้อเรื่อง

เนื่องจากเรียงความมีการกำหนดประเด็นในการเขียนจึงส่งผลให้เนื้อเรื่องมีกรอบของเนื้อหาคล้ายคลึงกัน ซึ่งส่วนใหญ่เนื้อเรื่องจะประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในวิถีชีวิตใหม่ที่ทำให้ความใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่นักเรียนมักนำเสนอมีดังนี้

3.1 ข้อเท็จจริง ประกอบด้วย

3.1.1 การนำเสนอเนื้อหาด้วยการให้ข้อมูล เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยก่อนและขณะที่เกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตลอดจนวิธีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น “ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2562 คือวันที่โลกของเราได้พบกับเชื้อไวรัสโคโรนาหรือคนส่วนใหญ่เรียกโควิด-19 ณ เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน เพราะเพียงแค่เชื้อไวรัสที่มีขนาดประมาณ 120 นาโนเมตร เล็กกว่าฝุ่น PM2.5 เป็นพันเท่า แต่ทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมหาศาล”

3.1.2 การยกตัวอย่าง เป็นการยกตัวอย่างเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการยกตัวอย่างประสบการณ์การท่องเที่ยวของผู้เขียน เช่น “ดิฉันขอนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนแห่งใหม่ในจังหวัดเลย “หุบผางนางอ้อ” นับว่าเป็นชุมชนเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี และนางอ้อยยังมีบ้านเสาดั้งเดิมที่เก่าที่สุด มีการอนุรักษ์เอาไว้ที่วัดศรีจันทร์ วัดศรีชมชื่นทุกคนจะได้สัมผัสความน่ารักของหุบผางที่ยืนรอต้อนรับนักท่องเที่ยวอยู่บริเวณหุบผางของชุมชนบ้านนางอ้อ พร้อมทั้งเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนอย่างการทอผ้า การทำข้าวปั้นฮ้อน การจักสานไม้ไผ่”

3.1.3 การอธิบายความหมาย เป็นการอธิบายความหมายของคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรียงความ เช่น ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบต่าง ๆ ลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอนาคต เช่น “การท่องเที่ยวในยุคนี้เราเรียกว่า การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนให้น้อยลง ด้วยการลดใช้พลังงานและจัดกิจกรรมรักษ์โลกต่าง ๆ”

3.2 ข้อคิดเห็น ประกอบด้วย

3.2.1 การแนะนำ เป็นการแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการท่องเที่ยววิถีใหม่ แนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกในการท่องเที่ยว เช่น “การปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวทำได้หลาย

ประการ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดข้อบังคับในการใช้สถานที่ รมรงค์ให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก การใช้กล่องข้าวที่สามารถใช้ซ้ำได้แทนการใช้กล่องโฟม การคัดแยกขยะ เป็นต้น”

3.2.2 การตัดสินใจ เป็นการกล่าวว่าสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ประชาชนต้องกักตัวอยู่บ้าน ซึ่งผู้เขียนได้ตัดสินใจว่าเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้สวยงาม สะอาด จะทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากยิ่งขึ้นและส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนหรือท้องถิ่นดีขึ้น เช่น “การช่วยกันใส่ใจดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะทำให้เรามีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม น่าอยู่ ดูสะอาดตา ไม่มีมลพิษมารบกวนการใช้ชีวิตของประชากร มีแหล่งน้ำสะอาดปลอดภัยไว้ใช้อุปโภคและบริโภคเมื่อสิ่งแวดล้อมสวยงามจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มาท่องเที่ยวได้ ซึ่งถือเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อีกทางหนึ่ง”

3.2.3 การตั้งข้อสังเกต เป็นการตั้งข้อสังเกตถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวจากสถานการณ์โควิด-19 เช่น ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่าประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เพราะขาดรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เช่น “กระผมมีความคิดเห็นส่วนตัวว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากเราพึ่งพิงตลาดท่องเที่ยวจากต่างประเทศในระดับสูง”

3.2.4 การประเมินค่า เป็นการให้เหตุผลเชิงเปรียบเทียบถึงการพักผ่อนที่ดีที่สุด คือ การท่องเที่ยว การประเมินข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบ เช่น “ดังนั้นการพักผ่อนที่ดีที่สุดของใครหลาย ๆ คนคือการพักผ่อน และแน่นอนว่าการพักผ่อนไม่ใช่การนอนหลับ แต่เป็นการออกไปเที่ยว ไปสูดอากาศบริสุทธิ์ ไปนั่งพักผ่อนตามน้ำตก ภูเขา ทะเล”

3.2.5 การแสดงอารมณ์ เป็นการแสดงอารมณ์ตกใจและเศร้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด-19 และปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการแสดงอารมณ์สุขใจจากการท่องเที่ยวและธรรมชาติที่กลับมาสวยงามดังเดิม เช่น “ฉันเจอข่าวที่น่าตกใจมาก สำนักข่าว CBC ของแคนาดา รายงานว่า นับตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน ถึงวันจันทร์ 28 มิถุนายน มีรายงานผู้เสียชีวิต 233 คน ทำให้เจ้าหน้าที่เชื่อว่า “คลื่นความร้อน” เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต”

4. การเขียนจบเรื่อง พบการเขียนจบเรื่อง 10 แบบ ได้แก่

4.1 จบด้วยการเน้นย้ำวิธีการปฏิบัติในการท่องเที่ยววิถีใหม่ การเชิญชวน โน้มน้าวใจ หรือขอความร่วมมือ เช่น “หากทุกคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเริ่มจากการทิ้งขยะให้ถูกที่ ช่วยกันรักษาความสะอาด การสวมหน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือให้สะอาด รักษาระยะห่างทางสังคม จะส่งผลให้กับทั้งตัวเราปลอดภัยจากเชื้อโรค ธรรมชาติสามารถอยู่ได้ สังคมและเศรษฐกิจของชุมชนสามารถพัฒนาและสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนได้... ดังนั้น เราทุกคนจึงควรร่วมมือร่วมใจกันดูแลรักษาและใส่ใจสิ่งแวดล้อม ทิ้งขยะให้ถูกที่ ไม่ทำลายระบบนิเวศ เพื่อทุกคนได้ท่องเที่ยวอย่างมีความสุขและปลอดภัย”

4.2 จบด้วยคำถามให้คิดและโน้มน้าวใจ เช่น “หลังสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลาย คุณพร้อมที่แพ้กระเป๋าท่องเที่ยวและให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมกันหรือยัง”

4.3 จบด้วยการเล่นสำนวนสอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือการนำเรื่อง เช่น “ควรรักษาสุขภาพเพื่อลดการระบาด และปราศจากการเป็นคลัสเตอร์ในเชื้อไวรัสโควิด 19”

4.4 จบด้วยคำประพันธ์ เช่น

ท่องเทียววิถีใหม่	ความปลอดภัยต้องนึกถึง
ทุกคนต้องคำนึง	ต้องทำตามและใส่ใจ
ธรรมชาติต้องรักษา	มีคุณค่าต่อเมืองไทย
ไปเที่ยวต้องปลอดภัย	วิถีใหม่ “นิวนอร์มอล”

4.5 จบด้วยการชี้ให้เห็นข้อดีและ/หรือข้อเสีย เช่น “จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย ในขณะเดียวกันทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ได้พิกตัวเกิดการฟื้นฟูของระบบนิเวศมากขึ้น เกิดความสวยงามทางธรรมชาติ แต่ผลเสียก็สร้างความเสียหายให้กับมนุษย์มากมายเช่นกัน”

4.6 จบด้วยการให้ความหมายและโน้มน้าวใจ เช่น “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย และใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคนควรหันมาสนใจและใส่ใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเราอย่างจริงจัง รวมทั้งช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมอยู่กับคนไทยสืบต่อไป”

4.7 จบด้วยการแสดงเหตุและผล เช่น “แนวทางการแก้ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมานั้นแม้จะยังไม่เกิดขึ้นจริงแต่ก็เป็นแนวปฏิบัติสำหรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ที่ใส่ใจในเรื่องของธรรมชาติ เพราะในอีกไม่นานเมื่อประชาชนทุกคนได้รับวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ ทุกประเทศบนโลกไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย ก็จะเปิดประเทศและจำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูธรรมชาติไปพร้อมกับการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน”

4.8 จบด้วยคำกล่าวบุคคล เช่น “ดังคำกล่าวที่ว่า ธรรมชาติ สมดุล ระบบนิเวศสมดุล คนสมดุล (กร – สิริกร ลิ้มสุวรรณ กิจการเพื่อสังคมบ้านรักษาดิน) สิ่งแวดล้อมที่นำมาชม ธรรมชาติที่สดใส สัตว์มากมายมีความสุข เราเองก็มีความสุข มาทำให้การท่องเที่ยวของพวกเรามีความสุขกันนะคะ ธรรมชาติมีความสุข ตัวเราเองก็มีความสุขค่ะ”

4.9 จบด้วยการเปรียบเทียบ เช่น “ถ้าเปรียบสิ่งแวดล้อมเหมือนลมหายใจของมนุษย์ คนเราขาดออกซิเจนไม่ได้ สิ่งแวดล้อมก็ขาดการดูแลรักษาไม่ได้เช่นกัน”

4.10 จบด้วยคำคมหรือจบด้วยการให้ข้อคิด เช่น “เรียนรู้ เข้าใจ ปรับประยุกต์ใช้ อนุรักษ์และฟื้นฟู”

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการนำเสนอตามองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง ความนำ เนื้อเรื่อง และความจบ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง พบว่าการตั้งชื่อเรื่องของเรียงความมีความหลากหลายถึง 5 รูปแบบ โดยลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัด คือ การตั้งชื่อเรื่องแบบตรงไปตรงมาตามเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจอง และการตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้สำนวน การเล่นคำ การเล่นเสียง แม้ทั้ง 3 รูปแบบนี้จะมีความแตกต่างกัน แต่ยังคงมีคำที่แสดงความคิดสำคัญร่วมกันตาม

หัวข้อที่กำหนด ได้แก่ การท่องเที่ยววิถีใหม่ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกันผู้เขียนมีการสร้างสรรค์ชื่อเรื่อง โดยการใช้กลวิธีการตัดคำหรือเพิ่มคำให้กระชับและสละสลวย มีการใช้คำคล้องจอง เล่นสำนวน เล่นคำ เล่นเสียง เพื่อให้เกิดความไพเราะ รื่นหู และสื่อความหมายที่น่าสนใจและจดจำได้ง่าย ส่วนการตั้งชื่อเรื่องอีก 2 รูปแบบ คือ การตั้งชื่อเรื่องแบบสร้างความสนใจหรือสร้างความฉงนสนเท่ห์ และการตั้งชื่อเรื่องด้วยการตั้งคำถาม ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและติดตามอ่านเนื้อหาต่อไป

2. การเขียนความนำ พบว่าการเขียนความนำอย่างหลากหลายถึง 7 แบบ แต่รูปแบบที่มีลักษณะเด่น คือ การเขียนความนำด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ในปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตและท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งการเขียนความนำเรื่องเช่นนี้สามารถนำเรื่องเข้าสู่เนื้อหาหลักได้อย่างรวดเร็วและตรงประเด็น นอกจากนี้ยังพบว่าการเขียนความนำทั้ง 7 รูปแบบ มี 5 รูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะการเขียนคำนำที่ดีตามที่คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย (2549) ได้นำเสนอไว้ คือ 1) นำด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน 2) นำด้วยคำนิยาม 3) นำด้วยบทกวี คำคล้องจอง หรือคำคม 4) นำด้วยคำถาม 5) นำด้วยการอ้างคำกล่าวบุคคล อีกทั้งยังพบว่ามีกลวิธีการเขียนความนำที่นอกเหนือไปจากหลักการดังกล่าวอีก 2 กลวิธี ได้แก่ 1) นำด้วยความเปรียบ และ 2) นำด้วยคำถามไม่ต้องการคำตอบ ซึ่งกลวิธีที่ปรากฏนอกเหนือไปจากหลักการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ส่งบทความเข้าประกวดได้นำเสนอด้วยกลวิธีการเขียนความนำที่หลากหลาย อันสะท้อนให้เห็นถึงการนำความรู้ทางด้านภาษาไทยมาพัฒนาความคิดและสร้างสรรค์ในการเขียนความนำ

3. ในส่วนของเนื้อหา พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีการนำเสนอประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยการนำเสนอข้อเท็จจริงที่พบในเรียงความมีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาด้วยการให้ข้อมูล การยกตัวอย่าง และการอธิบายความหมาย แต่เป็นที่สังเกตได้ว่า ข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้นเป็นข้อมูลเพื่อนำมาประกอบหรือเพื่อใช้สนับสนุนความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีต่อประเด็นในการนำเสนอ ไม่ว่าข้อคิดเห็นเหล่านั้นจะเป็นการแนะนำ การตัดสินใจ การตั้งข้อสังเกต การประเมินค่า หรือการแสดงอารมณ์ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อการโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เห็นคล้อยตามและนำไปสู่การปฏิบัติตามความมุ่งหมายของผู้เขียน

4. การเขียนจบเรื่อง พบการเขียนจบเรื่องอย่างหลากหลายถึง 10 รูปแบบ แต่สังเกตได้ว่า ไม่ว่าผู้เขียนจะใช้รูปแบบใด ก็มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ เพื่อเชิญชวน เน้นย้ำให้เกิดการปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ในเนื้อหาของเรียงความ และยังช่วยสร้างความประทับใจในตอนจบให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งกลวิธีการจบเรื่องในลักษณะเช่นนี้เป็นไปตามหลักการของการโน้มน้าวใจที่ดี

เรียงความที่ส่งเข้าประกวดส่วนใหญ่มีรูปแบบที่ครบถ้วนตามองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในกลวิธีการเขียนเรียงความ สอดคล้องผลการศึกษาของ ประพนธ์ สังข (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนอ่านโดยวิเคราะห์รูปแบบของการเรียบเรียงความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ด้านองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ นักเรียนสามารถเขียนได้ครบ

องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนแต่ละคนก็มีการสร้างกลวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านปฏิบัติตามที่ผู้เขียนได้นำเสนอ

ทั้งนี้ผู้วิจัยยังสังเกตพบว่า มีเรียงความบางส่วนไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ อาทิ ขาดการตั้งชื่อเรื่อง เนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด ขาดการจบเรื่อง หรือการแสดงความคิดเห็นไม่สัมพันธ์กับข้อเท็จจริง หากผู้เขียนเรียงความสามารถเขียนได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบ และแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนสร้างสรรค์กลวิธีที่สามารถดึงดูดความสนใจแก่ผู้อ่านก็จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการเขียนเรียงความ

จากผลการศึกษาที่ได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ควรมีการนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและฝึกฝนทักษะการเขียนเรียงความในห้องเรียนหรือการส่งเข้าประกวดตามแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในการเขียนเรียงความของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับอุดมศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้คือ การใช้กลวิธีที่หลากหลายในการเขียนเรียงความตามองค์ประกอบของเรียงความ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนจบเรื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ส่งผลงานเข้าประกวดสามารถนำความรู้เรื่องหลักการของการเขียนเรียงความที่ตีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ในการเขียนเรียงความ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค้นคืนจาก http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2549). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 228101 ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ชลบุรี: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประพันธ์ สังข. (2547). *ผลการสอนอ่านโดยการวิเคราะห์รูปแบบเรียบเรียงความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2539). *เอกสารประกอบการสอน ภาษาไทย 6 หน่วยที่ 10* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ. (2548). *วิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลภูมิพล พ.ศ. 2523-2541*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการนำอะคิตะโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

Leadership of School Administrators Towards

Effective Implementation of the Akita Model

จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์ (Jareeporn Chotipiboonsub)

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Retirement government officer, Sukhothai Thammathirat Open University

Received: March 24, 2022, Revised: May 7, 2022, Accepted: May 14, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการนำอะคิตะโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอะคิตะโมเดลเพื่อถ่ายทอดสู่ทีมงานได้ละเอียดถูกต้องทั้งปรัชญา แนวคิด หลักการ ธรรมชาติผู้เรียน วิธีและการสอนเชิงรุก การวัดและประเมินผล และแนวปฏิบัติที่ดีจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติแล้วเกิดประสิทธิภาพ 2) ชักจูงและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลแก่ครูผู้สอนปรับบทบาทโดยให้เด็กนักเรียนเป็นผู้นำการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนสนุกสนานและมีความคิดเป็นของตนเอง 3) สร้างทีมผู้สอนที่มีประสิทธิภาพโดยกระตุ้นให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลให้เป็นรูปแบบและทิศทางเดียวกัน 4) ให้ความรู้และฝึกทักษะการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลแก่ครูผู้สอนให้เข้าใจการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลโดยการมีส่วนร่วมทั้งนักเรียน ครูผู้สอน ครอบครัวและชุมชน 5) ทำความเข้าใจผู้ปกครองและชุมชน สร้างปฏิสัมพันธ์ ถ่ายทอด เผยแพร่หลักการ แนวคิด แนวการสอนเชิงรุก ให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นของผู้ปกครองและชุมชน 6) สร้างระบบส่งเสริมและจูงใจทีมผู้สอนโดยกำหนดเป็นนโยบาย บรรจุในแผนงาน มีเป้าหมายที่ชัดเจน จัดสรรทรัพยากรสนับสนุน กำหนดให้การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้ปฏิบัติงานและเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงาน 7) ขับเคลื่อนให้มีการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 8) สร้างบรรยากาศเปิด สร้างขวัญและกำลังใจแก่ทีมผู้สอน มีการดูแล ให้คำปรึกษา ให้คำชื่นชม ให้กำลังใจ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการให้รางวัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา อะคิตะโมเดล การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล

Abstract

This article aims to present the leadership concepts of school administrators in implementing the Akita Model effectively, which are: 1) Have the vision and knowledge of the Akita Model conveyed to the team in detail and communicated correctly in terms of philosophy, concepts, principles, nature of learners, teaching methods and processes measurement and evaluation and good practices from educational institutions that have performed effectively; 2) Induce and create a positive attitude towards teaching the Akita Model to teachers to adjust the role of students as

learning leaders, set clear goals, stimulate and motivate learners to have fun and have their own ideas; 3) Build an effective team of teachers by encouraging them to collaborate in teaching in one style and direction; 4) Educating and practicing Akita Model teaching skills for teachers to understand participatory learning management for both teachers, family and community; 5) Understanding parents and communities, parallelism: Understanding, creating, conveying, disseminating principles, concepts, and active teaching approaches to see that the school belongs to the commons of parents and the community; 6) Create a system to promote and motivate the teaching team by setting a policy, packaged in plans have a clear goal allocate supporting resources, designate active teaching management as a measure of operator success and part of performance evaluation; 7) Driving active teaching and continuous development; And 8) Create an open atmosphere, build morale and morale for the teaching team, provide care, give advice, give appreciation and encouragement, organize learning exchange activities and reward.

Keywords: Leadership, School Administrators, Akita Model, Akita Active-Learning Model

บทนำ

จากผลการติดตามการประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 – 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับพบจุดอ่อนของระบบรวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย จึงส่งผลให้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ จึงส่งผลให้วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษามุ่งไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้หากมองในมุมดังกล่าวจะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะรองรับบทบาทของการบริหารสถานศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุขีดความสามารถซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยผลักดันการสอน แผนการสอน รวมทั้งวิธีการสอนเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาให้ได้

หากมองสภาพการณ์จริงในด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาซึ่งต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมาก โดยเพิ่มคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัญหาบทบาทของครูและปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียนที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เอาเพียงหนังสือหรือวิชาการทำให้เด็กขาดการศึกษาที่สำคัญในด้านอื่น ๆ การเน้นแต่เนื้อหาที่ย่อมทำให้ย่อนยานในทางความคิด การพูดถึงแค่เนื้อหาที่ย่อมทำให้ละเลยคุณค่าและความดีงามต่าง ๆ ในชีวิต การหมกมุ่นอยู่กับเนื้อหาและวิชาการ ย่อมทำให้ขาดการฝึกฝนการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการแก้ปัญหาของสิ่งแวดล้อม และที่ร้ายกว่านั้นก็คือ เนื้อหาที่เรียนกันในโรงเรียนนั้น ส่วนมากเป็นปัญหาที่ตายแล้วล้าหลัง และไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกของสังคมและของชีวิตที่เด็กนักเรียนจะต้องเผชิญแล้วอีกด้วย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2561, น. 122)

ดังนั้นเพื่อให้การยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานที่ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญเชิงรุก ในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาดังที่ได้พบแนวคิดการสอนแบบอะคิตะโมเดล เป็นที่น่าสนใจในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบริหารจัดการให้มีวิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่นที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้คิดหาวิธีการแก้ปัญหาผ่านการอภิปรายกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนทุกคนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนกำหนดขึ้นเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนที่สูงขึ้นได้

แนวคิดอะคิตะโมเดล

ความเป็นมา

การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเป็นแบบการจัดการสอนของเมือง AKITA ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2003 หลังจากเกิดปรากฏการณ์ “PISA SHOCK” คือ ระดับคะแนนสอบโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) ของประเทศญี่ปุ่นลดลง โดยเฉพาะวิชาความเข้าใจด้านคณิตศาสตร์ ที่ลดไปอยู่ลำดับที่ 6 และวิชาความสามารถในการอ่านลดไปอยู่ลำดับที่ 14 จากประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 41 ประเทศ กระทรวง ศึกษาธิการของประเทศญี่ปุ่น จึงได้เริ่มดำเนินการสำรวจสถานการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 เพื่อที่จะวัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและประเมินสถานการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่น หลังจากนั้นมาเมือง AKITA ได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์การเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry based Learning) ร่วมกับแนวคิดในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุก และจากผลการสำรวจตามแนวทางการประเมินของ PISA กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่นที่เริ่มทำในปี ค.ศ. 2007 จนถึง ค.ศ. 2016 พบว่าจังหวัดอะคิตะ มีผลการเรียนอยู่ในระดับสูงสุดของประเทศ โดยเฉพาะความสามารถในการประยุกต์ใช้ของนักเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การศึกษานำร่องและการนำมาใช้ในประเทศไทย

สำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาได้ถอดประสบการณ์อะคิตะโมเดลมาขยายผลวางแผนตั้งแต่ระดับประเทศจนถึงระดับสถานศึกษาแล้วได้ผลดี (สุภัทร จำปาทอง, 2562) ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และคณะกรรมการการศึกษาแห่งจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น โดยดำเนินการต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในชั้นเรียนของโรงเรียนนำร่อง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนราชมนตรี โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ฯ โรงเรียนประชาอุปถัมภ์ และโรงเรียนเบญจมราชาลัยสุรณ เทศบาลนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ช่วงกลางปี 2560

โดยหลักการสำคัญของการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องผลักดันการบริหารจัดการให้เกิดการสอนเป็นรูปธรรมจริงได้นั้น ประกอบไปด้วย 3 หลักการสำคัญคือ 1) การเรียนรู้อย่างลึกซึ้งที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบและแก้ปัญหาด้วยตนเองด้วยหลัก “เรียนรู้ ประยุกต์ ค้นหา” 2) การเรียนรู้เชิงสนทนาเพื่อขยายความคิดของตนเองให้กว้างและลึกด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและโลกภายนอก และ 3) หลักการให้ผู้เรียนรู้จักคาดการณ์ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ ทบทวนกิจกรรมเรียนรู้ของตนเองและนำไปสู่การเรียนรู้ขั้นตอนต่อไปแบบการเรียนรู้เชิงรุก

สำหรับขั้นตอนของอะคิตะโมเดลประกอบไปด้วยกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนแรก เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนให้มีการตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบ Active Learning โดยหัวข้อการเรียนรู้ต้องมีความน่าดึงดูด น่าสนใจ ซึ่งมีครูเป็นผู้ตั้งคำถามในการกระตุ้นความน่าสนใจ กระตุ้นให้คิดโดยใช้ความรู้และทักษะที่ได้ติดตัวมาจากการเรียนรู้ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ครูต้องพิจารณาเนื้อหาของหัวข้อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนตระหนักเองว่าควรสนใจอย่างไร และให้ผู้เรียนคาดคะเนประมาณเวลาและวางแผนขั้นตอนในการหาคำตอบตามข้อสังเกตที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่สอง ขั้นมีความคิดของตัวเอง เงื่อนไขสำคัญที่จะจัดการสอนให้เป็นเชิงรุกได้คือ การทำให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นของตัวเอง ซึ่งครูจะต้องปรับทั้งเวลา การเตรียมคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดรวมทั้งการใช้เครื่องมือช่วยคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบความคิดให้เข้าใจง่าย

ขั้นตอนที่สาม คือ ขั้นอภิปรายกันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มด้วยการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนเพื่อเพิ่มทักษะการแก้ปัญหา เปรียบเทียบความคิดที่ได้จากการคิดด้วยตนเอง แล้วจึงแบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายหาวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกัน การปรับแก้ความคิด ให้คำแนะนำในจุดที่ผิดและการยอมรับในจุดต่างซึ่งทำให้เกิดการคิดพิจารณาหลากหลายมุมมอง

ขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ซึ่งจัดการเรียนให้มีการใช้สมุดจดบันทึกหรือเขียนกระดานจะทำให้มองเห็นกระบวนการคิด จะช่วยให้จดจำเนื้อหาการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น (เฉลิมชัย มนูเสวต, 2561) โดยการจดบันทึกหรือเขียนลงบนกระดานเป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการคิดของผู้เรียนในหนึ่งชั่วโมงและสามารถแสดงความเชื่อมโยงความคิดให้เห็นได้อย่างเด่นชัด

ส่วนการประเมินการพัฒนาการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องผลักดันให้ครูสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการประเมินตนเองหรือการประเมินโดยเพื่อนครูโดยประเมินความเหมาะสม (ขวลิต ชูกำแพง, 2561, น.18) ได้แก่ การเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม การกำหนดหัวข้อ

การเรียนรู้ การตั้งคำถาม การจัดสรรเวลาสำหรับคิด การสังเกตและทำความเข้าใจความคิด รูปแบบของการอภิปราย แนวทางในการอภิปราย การสรุป การทบทวน การเขียนกระดาน และการบันทึกเตือนความจำ

การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้การนำการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ในประเทศไทยที่เริ่มต้นและเป็นต้นแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนไทย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในชั้นเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล โดยบริหารให้ครูสามารถแบ่งเวลาภายในหนึ่งคาบเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการตั้งคำถาม การแสวงหาคำตอบทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล รวมทั้งการลงมือปฏิบัติ เช่นเดียวกับกรณีศึกษาของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น

ดังจะเห็นได้ว่า หากผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนตั้งแต่ระดับประเทศ เขตพื้นที่ การศึกษา และระดับสถานศึกษามีความสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง สามารถนำมาปรับใช้ในการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลในชั้นเรียนภายใต้ 4 ขั้นตอนได้ คือ สังเกต คิดเอง อภิปราย ทบทวน แล้วจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งพิจารณาจากผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2561 ดีกว่าปีการศึกษา 2560 ทั้งด้านภาษา คำนวณ เหตุผล และภาพรวมความสามารถทั้ง 3 ด้าน และส่งผลกระทบต่อทั้งด้านผู้สอนได้ร่วมกันระดมความคิดเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะใช้สอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล มีความกระตือรือร้นในการสอนแบบอะคิตะโมเดล (พินิตา อุสายพันธ์, 2562)

อีกทั้งผลงานวิจัยของสุภาพร พิมพิบุษยา (2561) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล พบว่าประสิทธิภาพการวัดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสอนแบบอะคิตะโมเดลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

หากมองในส่วนของความเป็นไปได้ในการรับแนวคิดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ในสถานศึกษาในประเทศไทยซึ่งได้ทำการศึกษา (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, เฉลิมชัย มนูญเวต, และ วาสนา วิสฤตาภา (2562, น. 93) จากนักการศึกษา นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็นโดยเห็นว่าการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีกระบวนการสอนและเทคนิคการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลที่ดีมาก ผู้เรียนสนุกสนาน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง วิธีการสอนเป็นขั้นตอน อีกทั้งยังเห็นด้วยและสนใจที่จะนำกระบวนการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาลองประยุกต์ใช้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

ดังนั้นหากนำมาใช้ในสถานศึกษาในประเทศไทยจะสามารถช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้การสอนได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 5 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น ความร่วมมือระหว่างองค์กรทางการศึกษาที่มีความเข้มแข็ง บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาที่มีแนวความคิดเชิงรุกในการพัฒนาการศึกษา และการใช้การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ในสถานศึกษาในประเทศไทยจะสามารถช่วยพัฒนาประสิทธิภาพให้สูงยิ่งขึ้น (กฤติเดช สุขสาร, 2562, น. 22) ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรู้จักโครงการให้ละเอียด เรียนรู้และทำความเข้าใจตามสภาพจริง ทดลองปฏิบัติโดยทำไปประเมินไป (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, เฉลิมชัย มนูญเวต, และ วาสนา วิสฤตาภา, 2562, น. 93)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำการทำงานเป็นทีม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (รัตนา แสงบัวเผื่อน, 2562) มีนโยบายส่งเสริมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เร่งพัฒนาครูให้รู้จักสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับผู้เรียน และพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจและสนับสนุนครูในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนที่ทันสมัย และปรับใช้แนวคิดใหม่ ๆ เข้ามาออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

การนำรูปแบบการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ อาจมองดูเป็นเรื่องใหม่สำหรับสถานศึกษา โดยเฉพาะครูที่เคยชินกับการสอนแบบดั้งเดิม หากเป็นนโยบายที่มาจากส่วนกลาง ก็คงไม่ยากที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้อำนาจการบริหารจัดการให้ปฏิบัติได้ แต่หากผู้บริหารและคณะครูมีความเห็นพ้องกันว่า ควรจะพิจารณานำการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ในโรงเรียน อาจเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นกระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Northhouse, 2017 : 1) ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจได้เป็นอย่างดี โดย Lambert (2003) เสนอว่าผู้นำต้องทำอะไร เพื่อให้เกิดกิจกรรมใดหรือทำกิจกรรมกับใคร และเพื่อนำกิจกรรมนั้นไปสู่เป้าหมายอะไร คำตอบคือการบริหารจัดการให้เกิดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลในชั้นเรียน โดยชักจูง ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้คณะครูผู้สอนทำงานกันเป็นทีมเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น Caldwell (2000) จึงเสนอว่าในการบริหารจัดการงานด้านการศึกษา โดยต้องการนักบริหารที่มีภาวะผู้นำทางการศึกษาสูงซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นนักบริหารที่สามารถขับเคลื่อนให้งานด้านการศึกษามุ่งสู่จุดหมายของการจัดการศึกษา ในการสร้างและจุดประกายให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุดตามศักยภาพขององค์กร

การผลักดันของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างเช่นการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล ผู้บริหารและครูจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning Leadership) การร่วมพัฒนาสมรรถนะในการเรียนรู้ของผู้เรียน การเน้นการให้โอกาสผู้เรียนในการสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และการปฏิบัติจริงได้ การจัดหาเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ การพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน และการพัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้ทันยุคสมัย (ธีระ รุญเจริญ, 2560) ซึ่งสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้หลักพื้นฐานของการบริหาร ได้แก่ การวางแผนงาน การมอบหมายงานและสั่งการ การประสานงาน การติดตามการปฏิบัติการสอน การประเมินและปรับปรุงงาน หรือการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิงอันได้แก่ Plan Do Check Act (PDCA) ในการนำการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและทีมงานเกิดประสิทธิผล

นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องใช้กระบวนการทีมงาน โดยเฉพาะการใช้ภาวะผู้นำทีมงานระดับปฏิบัติการแก่ครูผู้ทำการสอนให้ได้รับรู้และเข้าใจเทคนิคการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล เพราะผู้มีภาวะผู้นำทีมงานเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะมีบทบาทหน้าที่ในการนำกระบวนการทีมงานให้ขับเคลื่อนไปให้เกิดประสิทธิผล (จิรพร โชติพิบูลทรัพย์, 2559) ด้วยบทบาทในการนำให้สมาชิกทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน กระตุ้นให้สมาชิกในทีมงานเต็มใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมาย มีการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน มอบหมายแบ่งสรรหน้าที่แก่สมาชิกได้อย่างเหมาะสมด้วยความรับผิดชอบ ประเมินติดตามให้คำปรึกษาหรือชี้แนะเพื่อ

แก้ไขหรือปรับปรุงการทำงาน เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานอย่างมีเหตุผลในบรรยากาศเปิดให้กำลังใจ ชมเชย เสริมแรงแก่สมาชิกทีมงาน เป็นการทำหน้าที่เสมือนเป็นโค้ชที่นำทีมไปสู่ความสำเร็จ โดยการสร้างความยึดมั่นผูกพันในทีม กระตุ้นจิตใจสมาชิกทีมผู้สอน จัดการประสานงาน และช่วยให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (ซูซีย์ สมิทธิไกร, 2557, น. 376) ซึ่งเบญจมาศ นิลกำแพง, เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, และกาญจนา บุญภักดี (2564) พบว่า องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมมือ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร บรรยากาศที่ดี การประเมินผล และ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจึงขอเสนอในแต่ละประเด็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำอะไรด้วยการใช้ภาวะผู้นำทีมงาน เพื่อให้มีการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดลในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. การมีวิสัยทัศน์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอกระยะโมเดล

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดลที่ชัดเจน ที่เห็นประโยชน์อย่างแท้จริง โดยมองไปถึงความสำเร็จในอนาคตที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว และขับเคลื่อนให้เกิดการกำหนดแผนกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่เป็นการทำตามกระแสนิยม แต่แล้วก็ยกเลิกไปในที่สุด

การนำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) สามารถทำให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ (ซูซีย์ สมิทธิไกร, 2557, น. 403) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเกิดจากการที่ผู้นำและผู้ตามได้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการใช้ศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาอย่างเต็มที่

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในการจัดการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดลเพื่อการถ่ายทอดสู่ทีมงานได้อย่างละเอียดและถูกต้อง ถึงแม้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติการสอน แต่จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสอนตามโมเดลนี้ได้อย่างลึกซึ้งตั้งแต่ปรัชญา แนวคิด หลักการ ธรรมชาติของผู้เรียน และพัฒนาการในวัยเรียน ชุมชน วิธีและกระบวนการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดล การวัดและประเมินผล ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทั้งงานวิจัยและการปฏิบัติที่ดีของผู้สอนแห่งอื่น ทั้งนี้ เพื่อจะยึดเป็นหลักในการบริหารการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดล และการนำเสนอแก่ทีมผู้สอนได้อย่างชัดเจน สามารถสร้างความเข้าใจ สามารถจัดการอบรมได้อย่างเหมาะสม และเมื่อมีการปฏิบัติการสอนจริง ก็จะสามารถนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาแก่ทีมผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การชักจูงและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนเชิงรุกแบบอกระยะโมเดลแก่ครูผู้สอน

ในการจัดการสอนของจังหวัดอกระยะ ประเทศญี่ปุ่น ที่พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องไม่ได้คิดว่าเป็นการสร้างวิธีการสอนแบบใหม่แต่เป็นการให้ความร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น (กฤติเดช สุขสาร, 2562, น. 21) ครูจึงต้องตระหนักว่าหน้าที่ของครูคือต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กตลอดเวลา และต้องปรับทัศนคติในการสอนต้องให้เด็กดำเนินการกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนแทนครูครูต้องปรับบทบาทต้องทำให้เด็กอยากรู้ด้วยตนเองต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, เฉลิมชัย มนุเศวต, และ วาสนา วิสฤตภา, 2562, น. 99)

ภาวะผู้นำในการชักจูงและสร้างทัศนคติเป็นกุญแจสำคัญในการนำการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น. 91) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสามารถชักจูงและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนเชิงรุกอกระยะโมเดลแก่ครูผู้สอนโดยต้องปรับทัศนคติครูในการจัดการสอนที่ต้องให้เด็กดำเนินการกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนแทนครู

ครูต้องปรับบทบาท ต้องทำให้เด็กอยากรู้ด้วยตนเอง ต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน อีกทั้งภาวะผู้นำโดยเฉพาะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการทำงานเป็นทีมก็มีส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นการสร้างบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจให้ครูคล้อยตามได้อย่างจริงจัง

3. การสร้างทีมผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ

ในกระบวนการทำงานเป็นทีมโดยเฉพาะในสถานศึกษาที่จัดให้มีการสอนเชิงรุกแบบบะเคติเตโมเดลนั้นหัวใจสำคัญ คือการร่วมแรงร่วมใจทุกภาคส่วนของสถานศึกษาในการจัดการสอนที่ไม่ใช่เป็นการสอนของครูเป็นรายบุคคลตามแนวทางของแต่ละบุคคล แต่จะต้องสอดคล้องกันเป็นทีมเป็นแนวทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างทีมผู้สอนที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะทักษะในการเป็นสมาชิกทีมหรือผู้สอนที่ดี (จิรพร โชติพิบูลย์ทรัพย์, 2559) โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีหลักการในการทำงานที่ชัดเจน มุ่งเป้าหมายองค์กรเป้าหมายงาน และตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเป็นที่ตั้ง มิใช่ตัดสินใจตามสถานการณ์ ตามกระแส หรือตามอำเภอใจเป็นที่ตั้ง ซึ่งจะทำให้ทีมผู้สอนขาดความเชื่อใจ ขาดความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังต้องวางแผนปฏิบัติการตรวจเยี่ยมสมาชิกทีม การจัดหรือนัดประชุมและให้ดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอให้มีการกำหนดระยะเวลาการตรวจติดตาม กำกับหรือดูแลตามที่ได้มีการนัดหมายกันไว้เพื่อทีมผู้สอนจะได้เก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นคำถาม หรือปัญหาไว้คอยสอบถามข้อคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ในคราวเดียวกัน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาไม่พึงแอบไปดูการทำงานของทีมผู้สอนโดยที่เขาไม่รู้ตัวเพราะทีมผู้สอนอาจคิดได้ว่าจ้องจะจับผิดหรือเล่นที่เพลออันเป็นการแสดงความไม่จริงใจในการทำงานเป็นทีมร่วมกัน และโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าเรื่องใดผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นคนตัดสินใจ เรื่องใดที่ทีมผู้สอนสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้และขอบเขตของการตัดสินใจว่ามีมากน้อยเพียงใด ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดกรอบนโยบายและการปฏิบัติหน้าที่ของทีมผู้สอนให้ชัดเจนด้วยเช่นกัน

4. การให้ความรู้และฝึกทักษะการสอนเชิงรุกแบบบะเคติเตโมเดลแก่ทีมผู้สอน

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเร่งให้มีการพัฒนาครูและทีมงานให้เข้าใจการจัดการเรียนแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งมีทักษะในการสอนตามโมเดลนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะให้ทีมผู้สอนมีความพร้อมและสามารถปฏิบัติการสอนได้จริง อย่างไรก็ตาม นอกจากจะมุ่งให้ความรู้แก่ครูผู้สอนแล้ว ยังต้องมุ่งสร้างทัศนคติ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการสอนเชิงรุกแบบบะเคติเตโมเดล รวมทั้งบทบาทของครูผู้สอนที่เปลี่ยนไปและบทบาทของผู้เรียนที่มีมากขึ้น รวมทั้งมุ่งฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีทักษะในการสอน เป็นรูปแบบการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นทั้งที่ปัญญา ทัศนคติ และพฤติกรรม (ชูชัย สมितिกร, 2557, น. 219) ทั้งนี้ อาจใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีการประเมินผลการอบรม มีการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีทักษะและประสบการณ์ในการสอนตามโมเดลนี้ด้วย

5. การทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน

เนื่องจากการจัดการสอนเชิงรุกแบบบะเคติเตโมเดลจะต้องอาศัยปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ครอบครัวและชุมชน ความร่วมมือของหน่วยการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนงานศึกษานิเทศก์เชิงรุก รวมถึงความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษา และการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนเชิงรุกแบบบะเคติเตโมเดล ซึ่งต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนพัฒนาไปพร้อมกัน ในแง่การอบรมและพัฒนาเพื่อให้การจัดการสอนเชิงรุกตามแนวบะเคติเตโมเดลเกิดประสิทธิผลสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้าง

ปฏิสัมพันธ์รวมทั้งถ่ายทอดและเผยแพร่ทั้งหลักการ แนวคิด หรือแนวปฏิบัติ โดยทำความเข้าใจให้เกิดอย่างถ่องแท้กับ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้เกิดการร่วมสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงลึกให้เกิดแก่เด็กนักเรียนได้มี ความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนเองโดยสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างมั่นใจอันส่งผลที่ดีต่อการเรียน การสอนให้ผู้ปกครองและชุมชนโดยแวดล้อมได้เข้าใจอย่างถ่องแท้และแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนคือส่วนของพวกเขาทุกคนที่จะร่วมกันผสานความร่วมมือกัน อาจจะใช้วิธีการประชุมผู้ปกครองและชุมชน การประชาสัมพันธ์สู่ชุมชนเพื่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจขับเคลื่อนประสานแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

6. สร้างระบบส่งเสริมและจูงใจทีมผู้สอน

นอกจากการสร้างแรงจูงใจด้วยรางวัลและสิ่งตอบแทน อันเป็นพื้นฐานทั่วไปในการจูงใจแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาอาจพิจารณาใช้กลยุทธ์การจูงใจด้วยรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม (ชูชัย สมितिไกร, 2557, น. 286) โดยต้องเป็นนักสนับสนุนรวมทั้งวางนโยบายและผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเป็นนโยบายและบรรจุในแผนงาน มีเป้าหมายและขอบเขตที่ชัดเจน โดยจะต้องจัดทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุนเพื่อให้ทีมผู้สอนสามารถจัดการสอนได้ตามเป้าหมาย อีกทั้งยังต้องมีการกำหนดระบบการประเมินผลการดำเนินงานให้ถูกต้องเหมาะสม โดยกำหนดกระบวนการจัดการสอนและพฤติกรรม การสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จสำหรับที่ผู้ปฏิบัติการสอน ให้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผล การปฏิบัติงาน และการพิจารณาความดีความชอบ และให้สามารถนำผลงานการสอนเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาขอ เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

7. ขับเคลื่อนให้มีการเรียนการสอนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารสถานศึกษาพึงสร้างการทำให้เกิดกระบวนการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลจริงในชั้นเรียนโดยการ บริหารการสอน เช่น ให้ทีมผู้สอนวางแผนการสอน ทำแผนการสอน สร้างสื่อ กำหนดกิจกรรม และการประเมินผล การเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนตลอดภาคการศึกษา ขณะเดียวกันจัดให้มีการนิเทศทั้งโดย ผู้บริหารสถานศึกษาและโดยศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ในการจัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะ โมเดลให้แก่ทีมผู้สอนด้วยวิธีการที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นความรู้และทักษะใหม่ที่ทีมผู้สอนจะต้องปฏิบัติไปและเรียนรู้ ไป จนมีการปฏิบัติที่ถูกต้องสอดคล้องกับหลักการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล และควรจะต้องมีการนิเทศติดตาม อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดให้เกิดความยั่งยืน

ในการบริหารสถานศึกษาให้มีการจัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลที่ยั่งยืนนั้น การสร้างความตระหนักให้ เกิดแก่ครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มองว่าเป็นโครงการใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการ สอน การคิดกิจกรรมร่วมกัน การอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาในชั้นเรียนของครูอย่าง สม่ำเสมอ ถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด รวมทั้งมีการติดตามและประเมินการปฏิบัติอย่างเป็น ระบบ อาจใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA อย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้การมีตัวตน มีทักษะในการจัดการสอนเชิงรุก แบบอะคิตะโมเดลในมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ (ยุวดี อยู่สบาย และศิรินยา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์, 2562, น. 3) เพื่อทำให้เห็นผลเชิงการปฏิบัติการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นหัวใจสำคัญของการ พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (กฤติเดช สุขसार, 2562, น. 21)

และเมื่อดำเนินการสอนไปแล้วระยะหนึ่ง เมื่อครูมีประสบการณ์มากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจัดให้มีการจัดการการเรียนรู้ (Knowledge Management) ที่เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวของครูผู้สอนมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธร สุนทรายุทธ, 2553, น. 226)

8. การสร้างบรรยากาศเปิดและการสร้างขวัญกำลังใจแก่ทีมผู้สอน

ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการทำงานให้เป็นแบบเปิดโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่มีต่อผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานที่สำคัญบางประการ คือ มีสื่อสารที่ดี มีบรรยากาศเป็นมิตร และมีสภาพการทำงานที่ดี (ธร สุนทรายุทธ, 2553, น. 170) โดยผู้นำจึงควรวางระบบการสร้างขวัญและกำลังใจทีมงานได้แก่ครูผู้สอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลที่ดีและสามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน จัดให้ทีมผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม เช่น ระดมความคิดที่หลากหลาย มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสอน เป็นต้น และเมื่อมีการจัดการสอนในระยะเวลาหนึ่ง จะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการสอนตามโมเดลนี้ รวมทั้งการวิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็งเพื่อปรับปรุง พัฒนา และต่อยอด ขยายผลต่อไปนอกจากนี้ ยังจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ระหว่างทีมผู้สอน ให้การดูแลใกล้ชิด ให้คำแนะนำปรึกษา ให้คำชื่นชม ให้กำลังใจต่อทีมผู้สอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล ซึ่งจะมีผลในทางจิตวิทยาให้ทีมผู้ปฏิบัติการสอนสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีขวัญและกำลังใจเท่านั้น และจัดสภาพการทำงานที่ดี ทั้งทางด้านกายภาพและทางจิตใจ เช่น การสนับสนุนทรัพยากร การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงานการจัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล มีการให้รางวัลในรูปใบประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

บทสรุป

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำอะคิตะโมเดลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติในการมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ การจัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล จึงเป็นรูปแบบที่สนองต่อการมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานโดยเฉพาะเป็นรูปแบบของการนำปัญหามาเป็นฐานในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องต่อการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาที่จัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการสำคัญคือ การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง การเรียนรู้เชิงสนทนา และการให้ผู้เรียนรู้จักคาดการณ์ในหลักการเรียนรู้ตามแบบ Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการจัดการศึกษาให้มีกิจกรรม 4 ขั้นตอนได้แก่ขั้นตั้งข้อสังเกต ขั้นมีความคิดเป็นของตนเอง ขั้นอภิปราย และขั้นทบทวน รวมทั้งจัดให้มีการประเมินการพัฒนาการสอน จากหลักการและขั้นตอนการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลจึงเป็นภาระที่สำคัญอย่างยิ่งว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเพื่อกระตุ้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้มีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเองจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในการจัดการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดลเพื่อการถ่ายทอดให้ทีมผู้สอนได้เข้าใจอย่างถ่องแท้อย่างละเอียดถูกต้อง การต้องนำให้ครูและทีมงานได้ปรับเปลี่ยน Mind Set เพื่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม การต้องนำทีมงานในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาที่ดี การเป็นผู้สนับสนุนและผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ การประเมินระบบการสอนเชิงรุกแบบอะคิตะโมเดล การสร้าง

ขวัญและกำลังใจให้แก่ทีมผู้สอน และการมีภาวะผู้นำในการสร้างบรรยากาศให้ครูและทีมงานมีการพูดคุยเพื่อการปรับปรุงและประสานการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤติเดช สุขसार. (2562). การประยุกต์ใช้การสอนเชิงรุกอาศัยโมเดลในโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(4), 18-23.
- จริพร โชติพิบูลย์ทรัพย์. (2559). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์). ค้นคืนจาก <http://personnel.labour.go.th>
- เฉลิมชัย มนุเสวต. (2561). Akita Action สอนให้เด็กคิดเป็น เด็บโตอย่างมีคุณภาพ. ค้นคืนจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/issue/view/16960>
- ขวลิต ชูกำแพง. (2561). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวอคิตะ (AKITA Action). *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. 1(4), 18-23.
- ชูชัย สมितिไกร. (2557). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธ สุนทรายุทธม. (2553). *การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา: หลักการ การประยุกต์ และกรณีศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2560). การศึกษาเรียนรู้ยุคดิจิทัล. *เอกสารประมวลองค์ความรู้ประกอบการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. (อัดสำเนา)
- พนิตา อุษายพันธ์. (2562). “อะคิตะโมเดล” เคลื่อนปฎิรูปชั้นเรียนไทย. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์การศึกษา*. ค้นคืนจาก <https://d.dailynews.co.th>
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). *จำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างการศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, เฉลิมชัย มนุเสวต, และวาสนา วิสฤตาภา. (2562). ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้การสอนเชิงรุกอาศัยโมเดลในประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 13(1), 92-106.
- เบญจมาศ นิลกำแพง, เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, และกาญจนา บุญภักดี. (2564). “รูปแบบการพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2”. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6(8), 218-235.
- ยุวดี อยู่สบาย และ ศิริณยา พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์. (2562). “การจัดการเรียนรู้แบบอะคิตะโมเดล”. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 112, 3-16.
- รัตนา แสงบัวเฟื่อน. (2562). “อะคิตะโมเดล” เคลื่อนปฎิรูปชั้นเรียนไทย. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์การศึกษา*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 22 มกราคม 2565). จาก <https://d.dailynews.co.th>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.

- สุภัทร จำปาทอง. (2562). “อะคิตะโมเดล” เคลื่อนปฏิรูปชั้นเรียนไทย. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์การศึกษา*. ค้นคืนจาก <https://d.dailynews.co.th>
- สุภาพร พิมพ์บุษผา. (2561). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ(Akita Action). *วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, No.10, 1*. ค้นคืนจาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การจัดการเรียนรู้รูปแบบอะคิตะโมเดล “AKITA MODEL” โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น (Akita Action)*. กรุงเทพมหานคร: สภาการศึกษา.
- Caldwell, B. (2000). A Blueprint of Successful Leadership in an Era of Globalization in Learning. *Paper Presented in a Regional Seminar of Leaders in Rajabhat Institutes, Rajabhat Institute Chombung*, 10 November 2000. Ratchaburi: Rajabhat Institute.
- Lambert, L. (2003). Shifting Conceptions of Leadership: Toward a Redefinition of leadership for the Twenty-First Century. In B. Davies and J. West-Burnham (Eds.), *Handbook of Educational Leadership and Management*. London: Longman. Chapter 1.
- Northouse, P. G. (2017). *Leadership Theory and Practice, 2nd edition*. California: Sage Publications. Inc.

“ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ” กับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
สำหรับผู้เรียนชาวจีน*

“Bangkok’s Landmarks” for learning Thai as a foreign language
for Chinese Learners

DAN PENG

นิธิตร์ พรอำไพสกุล (Nition Pornumpaisakul)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

114 Sukhumvit 23, Wattana, Bangkok 10110

E-mail: dan.peng@g.swu.ac.th

Received: March 30, 2022, Revised: April 18, 2022, Accepted: May 12, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ในฐานะเป็นสื่อสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์และเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ได้แก่ 1. Ctrip 2. TripAdvisor 3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และ 4. กองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวិเคราะห์พบว่าภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และตึกคิงเพาเวอร์มหานคร ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเป็นจุดสายตาที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นเมืองกรุงเทพฯ ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ มีความสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสถาปัตยกรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนชาวจีนจำเป็นต้องเรียนรู้ ซึ่งช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จึงเป็นสื่อสำคัญที่สามารถนำมาออกแบบการเรียนรู้อาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวจีน

คำสำคัญ: ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนชาวจีน

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาณิพนธ์ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่อง “ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ” สำหรับผู้เรียนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This article aims to study the importance of Bangkok's landmarks, which are an important medium for learning Thai as a foreign language. The researcher has analyzed and collected data from four sources, including Ctrip, TripAdvisor, The Tourism Authority of Thailand (TAT), and Bangkok Tourism Division. The result shows that there are seven landmarks in Bangkok, including The Grand Palace, The Temple of Dawn (Wat Arun), The Giant Swing, Democracy Monument, The Golden Mount, Victory Monument, and King Power Mahanakhon Building. They are all extraordinary and popular landmarks for tourists, which mark the direction of Bangkok tours. They also signify Bangkok's identity. Bangkok's landmarks have six important values: historical value, artistic value, architectural value, political value, economic value, and touristic value. Therefore, they are a significant medium which can be used to design methods for learning Thai as a foreign language for Chinese learners.

Keywords: Bangkok's landmarks, Thai as a foreign language, Chinese learners

บทนำ

กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การสื่อสาร และความเจริญก้าวหน้าด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556) ราชบัณฑิตยสภาประกาศเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเมืองหลวงของประเทศไทย กรุงเทพมหานคร จาก Bangkok เปลี่ยนเป็น Krung Thep Maha Nakhon โดยชื่อเดิมให้ใส่ในวงเล็บที่เป็น Krung Thep Maha Nakhon; (Bangkok) สำนักงานราชบัณฑิตยสภาระบุว่าคำว่า Bangkok จะอยู่หลังเครื่องหมาย ัฒภาค “Krung Thep Maha Nakhon; Bangkok กทม.” เป็น “Krung Thep Maha Nakhon (Bangkok) กทม.” โดยเก็บชื่อเดิมไว้ในวงเล็บเพื่อใช้เป็นมาตรฐานของทางราชการ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2565)

คำว่า “ภูมิสัญลักษณ์” เป็นคำแปลที่มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Landmark” โดยมีความหมายว่าสิ่งที่มีโดดเด่นทางสายตา (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 50) ภูมิสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่ก่อสร้างที่มีลักษณะกายภาพที่เป็นจุดเด่นหรือมีความแตกต่างไปจากสภาพแวดล้อมข้างเคียง ซึ่งทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์หรือสัญญาณชี้บ่งบอกถึงความสำคัญของสถานที่นั้น ๆ ซึ่งพจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2549 ให้คำนิยามภูมิสัญลักษณ์ว่าเป็นเครื่องหมายเด่นในภูมิประเทศ วัฒนธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งแลเห็นได้เด่นชัดในสภาพแวดล้อมของวัตถุนั้น ๆ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ประเพณีอาคาร ใช้ประโยชน์ในการเป็นเครื่องหมายบอกที่ตั้ง อาณาเขต หรือทิศทางของสิ่งต่าง ๆ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2549, น. 117) ภูมิสัญลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ก่อสร้างโดดเด่นที่สร้างภาพลักษณ์ของเมือง เป็นสถานที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรม และประเพณีความเชื่อของประเทศ

ทุกประเทศมีภูมิสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น หอไอเฟลในฝรั่งเศส บิ๊กเบนในสหราชอาณาจักร เทพีเสรีภาพในสหรัฐอเมริกา โตเกียวทาวเวอร์ในญี่ปุ่น เป็นต้น ประเทศจีนมีสถานที่ที่เป็นภูมิสัญลักษณ์หลายแห่ง

เช่น พระราชวังต้องห้าม กำแพงเมืองจีน หอไข่มุกตะวันออก เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งโดดเด่นที่สื่อความหมายหลายด้าน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรม และประเพณีความเชื่อของประเทศ ซึ่งกลายเป็นนามบัตรและสัญลักษณ์อันสำคัญของเมือง ความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์นี้ช่วยให้ผู้คนและนักท่องเที่ยวได้รู้จักและเข้าใจประเทศจากภูมิสัญลักษณ์มากยิ่งขึ้น

ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ มีจำนวนมากและมีความหลากหลายเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ กรุงเทพฯ เป็นจุดหมายปลายทางอันดับ 1 ของโลกที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกให้ความสนใจมาท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมจำนวนมากในแต่ละปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556) ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เป็นสถานที่ผสมผสานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมการเมืองการปกครอง ประเพณีความเชื่อของไทย ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จึงเป็นสถานที่ที่ดีที่สุดที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเมือง เช่น พระบรมมหาราชวัง พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ภูเขาทอง เสาชิงช้า ภูมิสัญลักษณ์เหล่านี้ ล้วนแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของเมืองไทยเป็นอย่างดี ปัจจุบันนี้ ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สะท้อนประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่มีสีสันสวยงาม ทำให้เมืองกรุงเทพฯ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาเที่ยวชม เป็นสถานที่สำคัญที่ไม่ควรพลาดที่ต้องไปเช็คอินให้ได้

การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมการเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรมและประเพณีความเชื่อของประเทศไทยไปด้วย ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ปรากฏในหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยที่ประเทศจีน รวม 2 เล่ม ได้แก่ 泰国国家概况 (易朝晖, 2013) กับ 泰国民俗文化旅游 (戚盛中, 2012) เนื้อหาภูมิสัญลักษณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีน เช่น เรื่องอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ปรากฏในบทอ่านประกอบ ซึ่งกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และหนังสือ 泰国民俗文化旅游 กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย และได้กล่าวถึงภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เช่น พระบรมมหาราชวัง พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ภูเขาทอง เสาชิงช้า และอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีนจึงมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เพื่อทำให้ผู้เรียนได้รู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น การเรียนรู้ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จึงถือเป็นเรื่องที่จำเป็น นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักกรุงเทพฯ ทุกด้านแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น เนื้อหาภูมิสัญลักษณ์จึงมีความสำคัญทำให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม และทำให้ผู้เรียนชาวจีนเรียนได้ดีขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่ผ่านสถานที่ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สำหรับผู้เรียนชาวจีน ไม่ได้เป็นเพียงให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนภาษาไทยอย่างเดียว แต่ยังเป็นส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรม ตลอดจนวิถีชีวิต ประเพณีความเชื่อของไทยอีกด้วย ซึ่งปรากฏผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ในสายตาของคนจีน เพื่อนำมาออกแบบเชื่อมโยงกับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวจีน ในด้านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทย ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวจีนได้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านเนื้อหาภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เพื่อนำไปประโยชน์ใช้ในการออกแบบเป็นสื่อสำหรับผู้เรียนชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสำคัญของ“ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ” สำหรับผู้เรียนชาวจีน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ศึกษาความหมายและกรอบแนวคิดในการแบ่งประเภทภูมิสัญลักษณ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ รายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาความหมายและกรอบแนวคิดในการแบ่งประเภทภูมิสัญลักษณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) อธิบายคำว่า “ภูมิ” หมายถึง “แผ่นดิน ที่ดิน” “สัญลักษณ์” หมายถึง “สิ่งที่กำหนดนิยามกันขึ้นเพื่อให้ใช้หมายความแทนอีกสิ่งหนึ่ง” ฉะนั้น ความหมายภูมิสัญลักษณ์นั้น จึงหมายถึง สิ่งที่โดดเด่นที่เป็นจุดสายตา สามารถสื่อความหมายแทนอีกสิ่งหนึ่ง

ภูมิสัญลักษณ์เป็นจุดที่โดดเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดย 高钰琛 (2010, น. 176-179) ในหนังสือ 从埃菲尔铁塔现象看建筑与科学、艺术之间的关系 (การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมจากหอไอเฟล) ได้กล่าวว่า สาเหตุที่หอไอเฟลกลายเป็นภูมิสัญลักษณ์ของเมืองฝรั่งเศส เพราะอยู่ในตำแหน่งที่ตั้งสำคัญของเมืองฝรั่งเศส มีความโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมและมีรูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ และยังสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ลึกซึ้ง ซึ่งได้อธิบายความหมายทางวัฒนธรรมของหอไอเฟลว่า ความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีความมั่นคงตลอด 120 ปี และได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยีมาเป็นศิลปะ ปัจจุบันนี้ หอไอเฟลได้กลายเป็นภูมิสัญลักษณ์ของกรุงปารีสเนื่องจากสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของความเป็นมหานครแห่งศิลปะและการออกแบบของปารีสได้ ทำให้คนทั่วโลกได้รู้จักและดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวสถานที่แห่งนี้

ภูมิสัญลักษณ์ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เทคโนโลยีและศิลปะสถาปัตยกรรม ดังที่ 柯伟霞 (2016) ศึกษาวิจัย 城市地标的分类及塑造 -- 以马鞍山市中心城区为例 (การจำแนกประเภทและการสร้างภูมิสัญลักษณ์ ในเมือง -- กรณีศึกษาย่านใจกลางเมือง MA AN SHAN) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทและปัจจัยที่เป็นภูมิสัญลักษณ์ของเมือง และเลือกศึกษาพระราชวังต้องห้ามของเมืองปักกิ่งในฐานะที่เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีชื่อเสียงทั่วโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้พระราชวังต้องห้ามเป็นภูมิสัญลักษณ์ของเมืองปักกิ่ง นอกจากทำเลที่ตั้ง ขนาดใหญ่โตของพระราชวังต้องห้ามที่เป็นศิลปะแบบจีนโบราณแล้ว สิ่งที่สำคัญคือความหมายเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เทคโนโลยีและศิลปะสถาปัตยกรรมของพระราชวังต้องห้ามในสมัยโบราณ นอกจากนี้ พระราชวังต้องห้ามยังเป็นตัวแทนของสถาปัตยกรรมพระราชวังจีนโบราณระดับสูงสุดและเป็นสัญลักษณ์ของอารยธรรมราชวงศ์จีนโบราณ

ภูมิสัญลักษณ์สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามความสำคัญและลักษณะของตน ซึ่ง 曾俊婷 (2020) ศึกษาวิจัย 上海城市旅游地表分类与空间布局研究 (การวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกประเภทและรูปแบบเชิงพื้นที่ของภูมิสัญลักษณ์ท่องเที่ยวในเมืองเซี่ยงไฮ้) ได้สรุปว่า ภูมิสัญลักษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ อาคารสมัยใหม่และสถานที่ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของเมือง ฯลฯ เช่น พระราชวังต้องห้ามในกรุงปักกิ่ง และหอไข่มุกตะวันออกในเซี่ยงไฮ้ สถานที่ที่เป็นภูมิสัญลักษณ์มีสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นหน้าต่างสำคัญสำหรับ

นักท่องเที่ยวที่ได้รู้จักเมืองนั้น ภูมิสัญลักษณ์ท่องเที่ยวได้กลายเป็นวัตถุทางสุนทรียะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจอย่างลึกซึ้ง ในขณะเดียวกัน นวรัตน์ เพชรพวงพิพัฒน์ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการนำเสนอภูมิสัญลักษณ์ในภูมิทัศน์ใหม่ของเมือง : กรณีศึกษาโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ลำน้ำทวนฝั่งขวา จังหวัดยโสธร โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับภูมิสัญลักษณ์ในจังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่าภูมิสัญลักษณ์มีความสำคัญทั้งหมด 10 ด้านประกอบด้วย 1. คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ 2. คุณค่าด้านเศรษฐกิจ 3. คุณค่าด้านสังคม 4. คุณค่าด้านจิตวิญญาณของชุมชน 5. คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ 6. คุณค่าด้านความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 7. คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม 8. คุณค่าด้านเทคโนโลยี 9. คุณค่าด้านการศึกษา 10. คุณค่าด้านการใช้สอยร่วมสมัย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องเรียนสังคมและวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะการเรียนเรื่องเกี่ยวกับเกาะรัตนโกสินทร์และกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นจุดสำคัญ ประสิทธิ์ชัย สำเภาทอง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องนำเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เพื่อสร้างชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องนำเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาและวัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งบทเรียนจำนวน 6 บท ได้แก่ เกาะรัตนโกสินทร์ พระบรมมหาราชวัง พระอารามหลวง ศาสนสถาน อนุสรณ์สถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งการค้าและการพาณิชย์ ในแต่ละบทจะสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของโบราณสถานนั้น ๆ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อของคนไทยโดยค่านึงว่าข้อมูลเหล่านั้นต้องเป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศจำเป็นต้องทราบเพื่อให้เข้าใจคนไทยมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องนำเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติได้ นอกจากนี้ จิ้ง หลิน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หนังสืออ่านประกอบทักษะการอ่านภาษาไทย เรื่องนำรู้เกี่ยวกับกรุงเทพฯ สำหรับนักศึกษาจีน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวจีนนั้น การเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกรุงเทพฯ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความรู้ที่เกี่ยวกับภาษาไทยให้ผู้เรียนชาวจีนได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่าสัญลักษณ์เป็นนามบัตรที่มีเอกลักษณ์อันสำคัญของแต่ละประเทศ ซึ่งมีคุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว สามารถนำมาเป็นเนื้อหาในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมไทยเข้าไปด้วย จึงจะช่วยทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นคนต่างชาติเข้าใจภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สำหรับผู้เรียนชาวจีน ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ศึกษาความสำคัญภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จากแหล่งข้อมูล 4

แหล่ง และสรุปผลการวิเคราะห์เก็บข้อมูลภาคสนามในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ทั้ง 7 แห่ง

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิสัญลักษณ์

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิสัญลักษณ์ โดยศึกษามูลเบื้องต้นและคำนิยามของภูมิสัญลักษณ์ กรุงเทพฯ จากสถาปนิกหลายคนที่ได้คำนิยามภูมิสัญลักษณ์ที่เป็นจุดที่โดดเด่น สามารถสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับภูมิสัญลักษณ์ในเชิงการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ สรุปได้รวม 3 ข้อ ได้แก่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเป็นจุดสายตาท่ากำหนดทิศทางในการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นเมืองกรุงเทพฯ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

2. ศึกษาความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง

ผู้วิจัยวิเคราะห์และเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ได้แก่ Ctrip TripAdvisor การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. Ctrip เป็นบริษัทการจัดการท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน นอกจากยอดดาวน์โหลดและจำนวนผู้ใช้งานมากที่สุดแล้ว ยังมีการวิจัยและการสำรวจของสถาบันวิจัยการท่องเที่ยวจีนได้รับรอง ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยมีอาชีพโดยตรงภายใต้กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแห่งประเทศจีน, 2564) จากการศึกษาข้อมูลใน Ctrip ผู้วิจัยพบว่า สถานที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง ศาลท้าวมหาพรหม วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ดิ깅คิงเพาเวอร์มหานคร อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ วัดไตรมิตรวิทยาราม เสาชิงช้า และภูเขาทอง

2. TripAdvisor เป็นเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ใหญ่เป็นอันดับหนึ่งในโลกที่จัดรางวัล “จุดหมายปลายทางยอดนิยมโลกในแต่ละปี” โดยมีนักท่องเที่ยวหลายล้านคนเข้าเยี่ยมชมทุกเดือนเพื่อค้นหาข้อมูล (ทริปแอดไวเซอร์, 2564) ผู้วิจัยจัดอันดับสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในกรุงเทพฯ โดยคัดเลือกเฉพาะสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและได้จำนวนรายการรีวิวจากนักท่องเที่ยวมากกว่า 500 รายการ ผู้วิจัยพบว่าสถานที่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระบรมมหาราชวัง วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดไตรมิตรวิทยาราม ภูเขาทอง เสาชิงช้า วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ดิ깅คิงเพาเวอร์มหานคร วัดราชชนิตดารามวรวิหาร และอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ผู้วิจัยพบว่าสถานที่ที่เป็นแลนด์มาร์คของกรุงเทพฯ ได้แก่ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า ภูเขาทอง อนุสาวรีย์ ชัยสมรภูมิ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ดิغبอยหยก และสะพานพระราม

8

4. กองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมของกรุงเทพฯ ที่มีความโดดเด่นและปรากฏในวิดีโอแนะนำกรุงเทพฯ

จัดโดยกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 12 แห่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า ดึกคิงเพาเวอร์มหานคร อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ภูเขาทอง ศาลท้าวมหาพรหม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร และวัดไตรมิตรวิทยาราม

หลังจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ช่วงปี พ.ศ. 2560-2563 ได้แก่ Ctrip TripAdvisor การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกการปรากฏซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป และพิจารณาให้สอดคล้องกับคำนิยามของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ 3 ประเด็น ได้แก่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเป็นจุดสายตาท่ากำหนดทิศทางในการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นเมืองกรุงเทพฯ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ผู้วิจัยพบว่าภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และดึกคิงเพาเวอร์มหานคร

3. การเก็บข้อมูลภาคสนามในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ทั้ง 7 แห่ง ผู้วิจัยวิเคราะห์เก็บข้อมูลจากสถานที่ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและถ่ายภาพประกอบ จากนั้น จึงสรุปผล

ผลการวิจัย

การศึกษาความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ กับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวจีน ผู้วิจัยค้นหาหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ และรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ในการนำเสนอหาไปใช้ในการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ผลการวิจัยพบว่าภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและโดดเด่น เป็นจุดสายตาท่าที่กำหนดทิศทางในการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ซึ่งมีความสำคัญและโดดเด่น เป็นจุดสายตาท่าที่กำหนดทิศทางในการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งมีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และดึกคิงเพาเวอร์มหานคร ทั้งหมดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ด้านการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ด้านการเรียนรู้สถาปัตยกรรม ด้านการเรียนรู้การเมืองการปกครอง ด้านการเรียนรู้เศรษฐกิจและด้านการเรียนรู้การท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์

ภูมิสัญลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ คือสถานที่สำคัญในด้านประวัติศาสตร์ เช่น พระราชวังโบราณหรือศาสนสถานที่เก่าแก่ ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่สะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ หรือเกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณคดี ซึ่งจะมีคุณค่าแก่ ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ และความเกี่ยวข้องกับโบราณคดีที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแบบแผนการดำรงชีวิตของเทคโนโลยีในอดีต อาจเป็นพระราชวังโบราณ สถานที่เกี่ยวกับศาสนาที่เก่าแก่ กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีวัฒนธรรมที่โดดเด่น ภูมิสัญลักษณ์ของกรุงเทพฯ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ไทย มี 2 แห่ง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง และอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

พระบรมมหาราชวัง เป็นหนึ่งในศูนย์กลางอนุรักษ์และการถ่ายทอดประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของกรุงเทพฯ ที่สำคัญ พระราชวังเป็นสถานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ รวบรวม และเก็บรักษาวัฒนธรรมของชาติ คนรุ่นใหม่จึงสมควรได้รับรู้ความสำคัญของคุณค่าของวังในกรุงเทพฯ พื้นที่เชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของกรุงเทพฯ ที่บอกเล่าความเป็นมาที่เกี่ยวกับสังคมและประวัติศาสตร์ในอดีต (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2555, น. คำนำ) พระบรมมหาราชวังเป็นวังที่มีความสำคัญที่สุดของเมืองกรุงเทพฯ เมื่อรัชกาลที่ 1 ทรงเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์แรกในปี พ.ศ. 2325 ทรงให้ย้ายราชธานีจากฝั่งธนบุรีมายังฝั่งพระนคร จากนั้นทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระบรมมหาราชวังเป็นศูนย์กลางสำหรับพระนครใหม่ พระบรมมหาราชวังจึงเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีต และมีการสร้างวัดไว้ภายในพระบรมมหาราชวังด้วย เช่น ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีการสร้างวัดพระศรีสรรเพชญ์ ภายในที่ตั้งพระบรมมหาราชวัง จึงมีแบบแผนการก่อสร้างที่คล้ายคลึงกับในอดีตโดยมีวัดพระแก้วอยู่ภายในบริเวณพระบรมมหาราชวัง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 เริ่มรับอิทธิพลจากตะวันตกเข้ามา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิเป็นเครื่องหมายน้อมนำให้รำลึกถึงคุณงามความดีของบุคคลและเหตุการณ์สำคัญในอดีต อันสมควรจำไว้เป็นแบบอย่างหรือกำลังใจในการดำเนินชีวิต ในการวิเคราะห์คุณค่าในด้านความหมายทางด้านประวัติศาสตร์ของอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมินั้น กล่าวในพิธีเปิดอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิว่าอนุสาวรีย์สำคัญนี้ นอกจากจะเป็นเครื่องยังความระลึกในเกียรติประวัติของวีรชนคนไทยเรื่องเหตุการณ์กรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสแล้วยังเป็นเครื่องกล่อมเกล่าให้ไทยรุ่นหลังมีความอดทน กล้าหาญ ไม่กลัวตายในการกู้เกียรติของชาติ ทั้งปลูกฝังความรักชาติให้เกิดอย่างสมบูรณ์ พี่น้องร่วมชาติทุกคน เมื่อได้ผ่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิจะต้องระลึกคุณธรรมเหล่านี้ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิแห่งนี้เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ไว้แก่บ้านเมืองไทย เพื่อเป็นที่รวมพลังใจ และความนิยมนับถือของประชาชนและเป็นแบบฉบับแก่นุชนไทยสืบไป (กองประชาสัมพันธ์ ฝ่ายนโยบายและแผน องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558)

พระบรมมหาราชวังและอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิจึงเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ไทยได้เป็นอย่างดี เป็นแหล่งความรู้สำคัญที่ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ไทยให้ผู้เรียนชาวจีน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของพระบรมมหาราชวัง คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ไทย ประวัติการก่อสร้างพระบรมมหาราชวังในรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 ความเป็นมาของอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เรื่องการพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ความหมายของดาบ ที่มาของประติมากรรมรูปทหารเรือ ทหารอากาศ ทหารบกและพลเรือ และคำศัพท์เฉพาะด้านประวัติศาสตร์ไทย ฉะนั้น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยโดยผ่านภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จึงมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยและเข้าใจภาษาไทยมากขึ้น

1.2 การเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

ภูมิสัญลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม คือสถานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม และเป็นที่รวบรวมขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนหรือกลุ่มเชื้อชาติ อาจจะเป็นการสักการบูชาหรือพิธีกรรมทางศาสนา สำหรับชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะ ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของคนไทยได้อย่างชัดเจน มี 2 แห่ง ได้แก่ เสาชิงช้า ภูเขาทอง

เสาชิงช้าเป็นที่ประกอบพระราชพิธีโล้ชิงช้า ซึ่งเป็นหนึ่งในพระราชพิธีสิบสองเดือนของกรุงรัตนโกสินทร์ พิธี

โล้ชิงช้าเป็นประเพณีพิธีกรรมหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต ยังสะท้อนถึงคติความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูที่มีอิทธิพลต่อประเพณีความเชื่อของคนไทย มีนัยสำคัญคือ มุ่งให้เกิดความอุดมสมบูรณ์หรือเกิดสิริมงคล แล้วจึงถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นประเพณี กรมศิลปากรจึงได้กล่าวถึงความสำคัญของพิธีโล้ชิงช้าว่า ในบริบทสังคมไทย เชื่อว่าการสร้างสาชิงช้าไว้กลางพระนคร เมื่อแรกสร้างตั้งบ้านเมืองจะส่งผลให้เกิดความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของแผ่นดิน ซึ่งพระราชพิธีโล้ชิงช้ามีความสำคัญอย่างมากในด้านสังคมกับวัฒนธรรมไทย (กรมศิลปากร, 2563, น. 90) แม้ว่าจะเลิกพระราชพิธีโล้ชิงช้ามานานแล้ว แต่ทรงคุณค่าทั้งในฐานะที่เป็นศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแห่งกรุงเทพฯ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันศรีสง่าคู่พระนครมากกว่า 200 ปี ฉะนั้น เสาชิงช้าเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สำคัญแห่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมและวัฒนธรรมไทย และเป็นพื้นที่แห่งประเพณีความเชื่อของคนไทยอีกด้วย

ภูเขาทองเป็นพระเจดีย์ที่มีความสูงใหญ่บนภูเขาจำลอง และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีงานภูเขาทองที่เป็นงานวัดยอดนิยมและเก่าแก่มากที่สุดของกรุงเทพฯ ช่วงเทศกาลลอยกระทงจะมีกิจกรรมงานเฉลิมฉลอง การขึ้นไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุที่ประดิษฐานบนยอดภูเขาทองสะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา อันเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์และเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมือง กลายเป็นประเพณีมัสการพระบรมสารีริกธาตุสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงเทพฯ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าเสาชิงช้าและภูเขาทองเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่รวบรวมขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อของคนไทย สะท้อนให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้เรื่องพระราชพิธีที่สำคัญ พิธีโล้ชิงช้า ความเป็นมาของภูเขาทอง พระเจดีย์อยู่บนยอดที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ งานวัดภูเขาทอง กิจกรรมในเทศกาลสำคัญ และคำศัพท์เฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากที่ช่วยทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

1.3 การเรียนรู้ด้านสถาปัตยกรรม

ภูมิสัญลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม คือตัวอย่างที่ดีที่สุดของสิ่งก่อสร้างชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่หายากและมีเพียงหลังเดียวในสิ่งก่อสร้างชนิดนั้น ๆ มีความพิเศษอย่างยิ่ง และมีเทคนิคหรือฝีมือการก่อสร้างที่ดีเป็นพิเศษ สภาพทางกายภาพของสถานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นภูมิสัญลักษณ์สภาพทางกายภาพของสถานที่ที่สามารถทำให้เกิดอัตลักษณ์ของพื้นที่ได้จะต้องเป็นสภาพทางกายภาพที่คงทนถาวรไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีรูปทรงซึ่งสามารถพบเห็นได้โดยง่าย ดังนั้น การกำหนดตำแหน่ง ขนาด รูปร่าง และรูปทรงของพื้นที่ภายในเมืองมีบทบาทสำคัญต่อลักษณะทางกายภาพของภูมิสัญลักษณ์ (จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ, 2558) ภูมิสัญลักษณ์ของกรุงเทพฯ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมอันยอดเยี่ยมของไทย ได้แก่ พระบรมมหาราชวังและพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

ในช่วงสมัยแห่งการสร้างบ้านเมืองและสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ให้เป็นศูนย์กลางของพระราชอาณาจักร พื้นฟูความเจริญทุกด้าน เช่น ในด้านวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ต่าง ๆ จะต้องเร่งสร้างให้มีความมั่นคง แข็งแรง สวยงามและเป็นศรีสง่าแก่บ้านเมือง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555) ภูมิสัญลักษณ์ในช่วงเวลานี้ จึงจะแสดงให้เห็นถึงความสวยงามด้านสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ สิ่งก่อสร้างและสถานที่ได้กลายเป็นภูมิสัญลักษณ์ ซึ่งมีความสำคัญทางด้านสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ของตน

พระบรมมหาราชวังเปรียบเหมือน “ชุมคลังแห่งศิลปะและสถาปัตยกรรมไทย” ดังที่ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญด้านสถาปัตยกรรมของพระบรมมหาราชวังว่า พระบรมมหาราชวัง ซึ่งได้รับการสร้างขึ้นอย่างวิจิตรบรรจงโดยเหล่าช่างฝีมือผู้ชำนาญการที่ได้รับการสืบทอดศิลปะวิชามาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สถานที่แห่งนี้จึงเปรียบดังเพชรน้ำเอกแห่งสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งเต็มไปด้วยความงดงามทางศิลปะและภูมิปัญญาที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน สถาปัตยกรรมในพระบรมมหาราชวังล้วนแสดงออกด้วยสัญลักษณ์ที่มีความหมายทางศาสนาและความหมายแห่งพระราชาคบคู่กันไปอันเป็นมรดกสืบทอดมาจากกรุงศรีอยุธยา โดยเห็นได้จากการใช้วัสดุก่อสร้างที่มีราคาแพงและมีความงดงามเป็นพิเศษมียอดสีทองอร่ามของพระมหาปราสาทและพระเจดีย์ที่สูงเสียดฟ้ากับกระเบื้องเคลือบสลับสีบนชั้นหลังคา อีกทั้งลวดลายปิดทองประดับกระจกสีบนหน้าบัน สิ่งเหล่านี้ช่วยเน้นให้งานสถาปัตยกรรมไทยมีความอลังการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการนำเอารูปเคารพ ตุ๊กตาจีน จำหลักหิน สวนหย่อมและรูปหล่อต่าง ๆ มาตกแต่งบริเวณรอบอาคารที่สำคัญอีกด้วย ส่งผลให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกลิ่นอายแบบโบราณ ที่เต็มไปด้วยเสน่ห์และมนต์ขลัง

วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารเป็นที่รู้จักกันดีในนาม “Temple of Dawn” วัดแห่งพระอาทิตย์รุ่งอรุณ” และพระปรางค์วัดอรุณฯ เป็นสิ่งที่โดดเด่นที่สุดของวัดอรุณฯ เนื่องจากเป็นพระปรางค์ที่สูงที่สุดของประเทศไทยและโลก ทำให้เกิดความรู้สึกว่าพระปรางค์ใหญ่มั่นคง สะดุดตาในริมแม่น้ำเจ้าพระยาและเมื่อเข้ามาในระยะใกล้ จะเห็นความงดงามของลวดลายประดับต่าง ๆ ความสวยงามของสถาปัตยกรรมพระปรางค์วัดอรุณฯ จึงมีชื่อตามสื่อการท่องเที่ยวต่างๆ มากมายว่า “หอไอเฟลแห่งประเทศไทย” (ข่าวโซฮู, 2561)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าพระบรมมหาราชวังและวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่แสดงให้เห็นสถาปัตยกรรมอันยอดเยี่ยมที่เป็นงานชิ้นเอกของไทย และมีความสำคัญในด้านสถาปัตยกรรมไทยที่โดดเด่น ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมภายในพระบรมมหาราชวัง เช่น พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทที่เป็นแม่แบบของสถาปัตยกรรมไทย พระที่นั่งอาภรณ์พิโมกข์ปราสาทเป็นศิลปกรรมศาลาไทยประจำชาติ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างไทยและยุโรป พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารที่สูงที่สุดของประเทศไทย การวางผังพระปรางค์ คำศัพท์เฉพาะด้านสถาปัตยกรรมไทย ลักษณะสถาปัตยกรรมไทยแบบดั้งเดิม ความวิจิตรงดงามพระบรมมหาราชวัง ตลอดจนเห็นถึงภูมิปัญญาคนไทย ฝีมือทางศิลปะที่โดดเด่นยอดเยี่ยม ฉะนั้น การเรียนรู้พระบรมมหาราชวังและวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารจึงสามารถทำให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจสถาปัตยกรรมไทยมากขึ้น

1.4 การเรียนรู้ด้านการเมืองการปกครอง

ภูมิสัญลักษณ์ทางการเมืองการปกครอง คือสถานที่ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น อนุสาวรีย์ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แสดงความระลึกถึงบุคคล เหตุการณ์สำคัญ มักเป็นสิ่งที่ก่อสร้างที่สามารถมองเห็นได้ง่ายและตั้งอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งความสำคัญของสถานที่นั้นอาจเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครอง และเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนให้รำลึกถึง หรือกระตุ้นให้เกิดความรักชาติไทยมากยิ่งขึ้น ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ด้านนี้ ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

พระบรมมหาราชวังเป็นศูนย์กลางการปกครองของประเทศไทยในสมัยที่มีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระบรมมหาราชวังเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ ในสมัยประวัติศาสตร์พระมหากษัตริย์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชาตินักรบผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้นำอันสูงสุดของไทย ฉะนั้นในสมัยที่มีการ

ปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระบรมมหาราชวังจึงเป็นสถานที่สำคัญที่สุดในด้านการเมืองการปกครอง

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แสดงความระลึกถึงบุคคลเหตุการณ์สำคัญ มักเป็นสิ่งที่ก่อสร้างที่สามารถมองเห็นได้ง่ายและตั้งอยู่ในพื้นที่สาธารณะ(กองประชาสัมพันธ์ ฝ่ายนโยบายและแผน องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ขึ้นครองราชย์ เป็นช่วงเวลาเดียวกับบ้านเมืองกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาหลายประการ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และความตื่นตัวทางการเมืองของผู้ที่ได้รับการศึกษาต่างประเทศที่เรียกร้องจะเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เพิ่มมากขึ้น ภูมิสัญลักษณ์ในช่วงเวลานั้น จึงมีรูปแบบทางการเมืองและได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตก

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในปี พ.ศ. 2475 (การทอ่งเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556) ปัจจุบัน อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ แห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตย

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าพระบรมมหาราชวังและอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่มีความสำคัญด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งสื่อเนื้อหาสำคัญด้านการเมืองการปกครองของไทยในการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับระบบการปกครองของพระมหากษัตริย์ไทยในต้นรัตนโกสินทร์ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 พจนานุกรมวัฒนธรรมไทย การออกแบบโดยใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์ และคำศัพท์เฉพาะด้านการเมืองการปกครองไทย ฉะนั้น การเรียนรู้พระบรมมหาราชวังและอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญที่ช่วยเสริมให้ผู้เรียนชาวจีนเข้าใจการเมืองการปกครองของไทยมากยิ่งขึ้น

1.5 การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ

ภูมิสัญลักษณ์ทางเศรษฐกิจ คือสถานที่ที่มีการสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการก่อสร้างมหานครตึกระฟ้า และกลายเป็นสัญลักษณ์สมัยใหม่ของเมือง ภูมิสัญลักษณ์ทางสมัยใหม่นี้บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ทางเศรษฐกิจ และแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของมหานครสมัยใหม่ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ด้านนี้ ได้แก่ ตึกคิงเพาเวอร์มหานคร

ตึกระฟ้า สามารถพบเห็นได้เสมอในเมืองที่เป็นมหานครหรือเมืองหลวงในประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันประเทศไทยก็อยากมีตึกระฟ้าอันดับโลก เพราะนอกจากจะกลายเป็นภูมิสัญลักษณ์ของประเทศแล้ว ภาพของตึกระฟ้าที่เรียงตัวกันอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ สะท้อนถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี หลายประเทศจึงพยายามสร้างประติมากรรมขึ้นเอกนี้ขึ้นมาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ภูมิสัญลักษณ์ที่เป็นตึกระฟ้า มักมีภาพลักษณ์ภายนอกที่เป็นเอกลักษณ์ของอาคารและเทคโนโลยีไฮเทคและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ตึกคิงเพาเวอร์มหานครเป็นอาคารสูงที่สุดในประเทศไทยและเป็นอาคารสถาปัตยกรรมรูปแบบใหม่ ตั้งอยู่ใจกลางย่านธุรกิจของกรุงเทพฯ บริเวณสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสช่องนนทรี โดยอาคารสูง 78 ชั้น และตึกคิงเพาเวอร์มหานครนี้เกิดขึ้นจากการสะท้อนความเจริญรุ่งเรืองของเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เป็นแบบอย่างที่สำคัญของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยและการออกแบบชุมชนเมืองในประเทศไทย เพื่อเป็นตัวแทนของเมืองที่มีชีวิตชีวาแห่งนี้ ท่ามกลางสถาปัตยกรรมเก่าแก่และตึกสูงต่าง ๆ ที่ทันสมัย กลายเป็นภาพจดจำ

อย่างหนึ่งของคนกรุงเทพฯ

ตึกคิงเพาเวอร์มหานครมีความสำคัญในการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย โครงการ ‘มหานคร’ นับเป็นเอกลักษณ์แห่งความภาคภูมิใจแห่งใหม่ของไทยทางด้านสถาปัตยกรรมที่สวยงามและทันสมัยเทียบเท่าอาคารสัญลักษณ์อื่น ๆ ในเมืองหลวงทั่วโลก เป็นความสำเร็จในการสร้างสรรค์อาคารที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ไทยที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตึกคิงเพาเวอร์มหานครไม่เพียงแต่เป็นตึกที่สูงที่สุดในประเทศไทยที่มีสถาปัตยกรรมโดดเด่นเฉพาะแต่ยังสะท้อนให้เห็นว่าความเจริญรุ่งเรืองเศรษฐกิจของประเทศไทยอีกด้วย (คิง เพาเวอร์ มหานคร, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าตึกคิงเพาเวอร์มหานครเป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ที่มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้เรียนรู้เรื่องความทันสมัยของไทย ขึ้นดาดฟ้าและจุดชมวิวภายนอกอาคารที่สูงที่สุดของไทย ลิฟท์ความเร็วสูงที่สุดของไทย กระชงลอยฟ้าที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และคำศัพท์เฉพาะด้าน ฉะนั้น การเรียนรู้ตึกคิงเพาเวอร์มหานครจึงมีความสำคัญในการเสริมความรู้ความเข้าใจเนื้อหาทางเศรษฐกิจของไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน

1.6 การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว

ภูมิสัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยว คือสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่น เชื้อเสียง และเป็นจุดเช็คอินถ่ายรูปที่สำคัญ ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่และมีความสำคัญอย่างมากที่ก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย ภูมิสัญลักษณ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเมือง การท่องเที่ยวในเมืองเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถเห็นถึงเอกลักษณ์ของเมืองนั้น ดังที่ 王艳平 (2018) ได้กล่าวว่า ภูมิสัญลักษณ์เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของตนเอง และถูกกำหนดโดยสถาบันของรัฐที่บริหารสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสมาชิกหลัก ภูมิสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่แสดงถึงภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเมืองที่ชัดเจนที่สุด ภูมิสัญลักษณ์เป็นสถานที่สำคัญของเมืองในสายตาของนักท่องเที่ยว ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เสาชิงช้า อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และตึกคิงเพาเวอร์มหานคร

ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ในส่วนนี้สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และดึงดูดนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศไทยที่มีความโดดเด่นหลากหลายด้านโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สามารถสร้างภาพลักษณ์ของกรุงเทพฯ ให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ามากรุงเทพฯ สิ่งสำคัญคือต้องไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และหนึ่งในนั้นที่ไม่ควรพลาดคือต้องไปจุดที่เช็คอินกับสถานที่ที่เป็นภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และจุดสายตาของกรุงเทพฯ ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้รู้จักจุดเช็คอินสำคัญของกรุงเทพฯ รู้จักตำแหน่งที่ตั้ง วิธีการเดินทาง เวลาทำการ และค่าเข้าชม ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ 7 แห่ง วิธีการแต่งกาย ข้อควรระมัดระวังเมื่อเวลาเข้าชมพระบรมมหาราชวังและวัดต่าง ๆ และคำศัพท์เฉพาะด้านการท่องเที่ยว ฉะนั้น การเรียนรู้ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ในด้านนี้ จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนชาวจีน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ 7 แห่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว มีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก การเรียนรู้ภาษาไทยโดยผ่านภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ ทำให้ผู้เรียนชาวจีนได้ความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม การเมือง

การปกครอง เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ล้วนเป็นสาระสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ฉะนั้น จึงมีความสำคัญในการเสริมความรู้ความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ กับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่า ภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ เป็นเรื่องสากล ทุกประเทศก็มีภูมิสัญลักษณ์เป็นประเทศที่โดดเด่น และมีชื่อเสียง เช่น ประเทศจีนและประเทศไทย ประเทศจีนก็มีภูมิสัญลักษณ์ของตน ดังนั้น ภูมิสัญลักษณ์เป็นเรื่องที่เข้าใจไม่ยากสำหรับผู้เรียนชาวจีนเพราะอยู่ใกล้ตัว ผู้วิจัยจึงนำเรื่องนี้มาสร้างออกแบบเนื้อหาให้ผู้เรียนชาวจีนเรียน คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยสะท้อนจากภูมิสัญลักษณ์เรื่องกรุงเทพฯ เป็นเรื่องน่าสนใจสำหรับผู้เรียนชาวจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ 曾俊婷 (2020) ที่ศึกษาวิจัย 上海城市旅游地表分类与空间布局研究 (การวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกประเภทและรูปแบบเชิงพื้นที่ของภูมิสัญลักษณ์ท่องเที่ยวในเมืองเซี่ยงไฮ้) ที่พบว่า ความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์มีหลายด้าน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสถาปัตยกรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจและด้านการท่องเที่ยว ซึ่งภูมิสัญลักษณ์ท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศ

การเรียนภาษาไทยจำเป็นต้องเรียนสังคมและวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชดา ลาภใหญ่ (2559) ได้ศึกษาแนวทางและข้อควรปฏิบัติในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้นักศึกษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า การสอนภาษาไทยให้เกิดประสิทธิผล สิ่งหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามคือการสร้างแบบเรียนควรมีกระบวนการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมไทย และการจัดการเรียนการสอนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติในฐานะภาษาต่างประเทศมิใช่เพียงสอนแค่หลักภาษา แต่รวมถึงการสอนให้เข้าใจสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของคนไทย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สถาปัตยกรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของไทยมีความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนชาวจีนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิ้ง หลิน (2561) เรื่อง หนังสืออ่านประกอบทักษะการอ่านภาษาไทย เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับกรุงเทพฯ สำหรับนักศึกษาจีน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวจีนนั้น การเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกรุงเทพฯ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยให้ผู้เรียนชาวจีนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิเคราะห์ภูมิสัญลักษณ์ของจังหวัดสำคัญใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย เช่น ภูมิสัญลักษณ์ภาคเหนือของไทย ภูมิสัญลักษณ์ภาคใต้ของไทย เป็นต้น
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสำคัญของภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

อื่น เช่น ผู้เรียนชาวเกาหลีใต้ ผู้เรียนชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

ผลการศึกษานี้สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิสัญลักษณ์กรุงเทพฯ จำนวน 7 แห่งให้กับผู้เรียนชาวจีน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสถาปัตยกรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจและด้านการท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวจีนได้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2563). *ย้อนรอย พิธีโล้ชิงช้าในสยาม*. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). ค้นคืนจาก <https://www.mct.gov.cn/>.
- กองประชาสัมพันธ์ ฝ่ายนโยบายและแผน องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). 73 ปี อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรมมพ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). *เที่ยวไทยครีกครั้น เศรษฐกิจไทยคึกคัก กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: กองผลิตอุปกรณ์เผยแพร่ ฝ่ายบริการการตลาด.
- ข่าวโซฮู. (2561). ค้นคืนจาก <https://www.sohu.com/a/23736557799905597>.
- คิง เพาเวอร์ มหานคร. (2565). ค้นคืนจาก <https://kingpowermahanakhon.co.th/th/about-th/>.
- จิ้ง หลิน. (2561). *หนังสืออ่านประกอบทักษะการอ่านภาษาไทยเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับกรุงเทพฯ สำหรับนักศึกษาจีน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ. (2558). *สถาปัตยกรรม ผังเมืองเบื้องต้น พ.ศ. 2558*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทริปปอดไวเซอร์. (2564). ค้นคืนจาก <https://www.tripadvisor.com/News>.
- นวรรตน์ เพชรพวงพิพัฒน์. (2562). *การศึกษาแนวทางการนำเสนอภูมิสัญลักษณ์ในภูมิทัศน์ใหม่ของเมือง : กรณีศึกษาโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ลำน้ำทวนฝั่งขวา จังหวัดยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ประสิทธิ์ชัย สำเภาทอง. (2555). *ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องนำเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. (2549). *พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *ศัพท์ผังเมือง อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- รัชดา ลาภใหญ่. (2559). แนวทางและข้อควรปฏิบัติในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้นักศึกษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12(21), 37-39.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2555). *นิทรรศน์รัตนโกสินทร์ อัญมณีแห่งมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2565). “กรุงเทพมหานคร” ใช้ได้ทั้ง Krung Thep Maha Nakhon และ Bangkok ค้นคืนจาก https://www.orst.go.th/iwfm_list.asp?.

สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว. (2555). *บางกอก บอกเล่า (เรื่อง) วัง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แก้วเจ้าจอม.

高钰琛. (2010). *从埃菲尔铁塔现象看建筑与科学, 艺术之间的关系*. 北京: 北京建筑学报.

柯伟霞. (2016). *城市地标的分类及塑造 以马鞍山市中心城区为例*. 建筑与土木工程. 南京工业大学.

戚盛中. (2012). *泰国民俗文化旅游*. 北京: 北京大学出版社.

王艳平. (2018). *城市旅游标志物的确定及其结构化*. 旅游论坛. 北京: 北京人民出版社.

易朝晖. (2013). *泰国国家概况*. 重庆: 重庆大学出版社.

曾俊婷. (2020). *上海城市旅游地表分类与空间布局研究*. 上海师范大学环境与地理科学学院.

มองพินิจการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน Scrutinize the bullying in Schools and Workplaces

สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์¹ (Asst. Prof. Dr. Sutheera Nimitniwat)

เชียง เกาจิต² (Asst. Prof. Dr. Chieng Pawchit)

นักรบ หมีแสน³ (Asst. Prof. Dr. Nukrob Meesan)

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

Received: February 4, 2022, Revised: March 22, 2022, Accepted: May 5, 2022

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “มองพินิจการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน” มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอภาพรวมและวิเคราะห์เชิงลึกของการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน โดยครอบคลุมถึงประเด็นต่าง ๆ เช่น บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการกลั่นแกล้งกัน บุคลิกภาพที่ต่างกันของผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของการกลั่นแกล้ง รูปแบบวิธีการและผลที่ตามมา รวมถึงเหตุผลซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ประเด็นสำคัญที่พบในการมองพินิจการกลั่นแกล้งกันครั้งนี้ คือ บทบาทของบุคคลในกระบวนการกลั่นแกล้งมีการเปลี่ยนแปลงในบริบทใหม่ ผู้กลั่นแกล้งอาจไม่ใช่บุคคลที่แข็งแกร่งกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้งในขณะเดียวกันผู้ถูกกลั่นแกล้งอาจไม่ใช่บุคคลที่มีข้อบกพร่องในชีวิต และมีหลายเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบ ความต้องการอำนาจ การได้รับสิ่งที่ต้องการ ความอิจฉาริษยา การแก้แค้นเอาคืน และกลุ่มและการกระจายความผิดชอบ

คำสำคัญ : การกลั่นแกล้งกัน การกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน เหตุผลของการกลั่นแกล้งกัน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

Abstract

The article “Scrutinize the Bullying in Schools and Workplaces” aims to present an overview and profound analysis of bullying in schools and workplaces. It covers people involved in the process of bullying situations, different personalities of the bullies and the bullied, analysis of the major characteristics of bullying, bullying patterns and consequences including reasons which drive the bullying behaviors. The prime findings of this research are the following: 1) The roles of people in the bullying process have been modified in new contexts., 2) The bullies may not be sturdier than the bullied; meanwhile the bullied may not be those people having shortcomings in their lives., and 3) Bullying behaviors are driven by different reasons such as learning from some models, power needs, getting compensation and benefits, envy, revenge, groups and the diffusion of responsibility.

Keywords: bullying, bullying in schools and workplaces, reasons of the bullying

บทนำ

การกลั่นแกล้งกันเป็นปัญหาที่แทรกซึมอยู่ในสังคมทั้งในโรงเรียนและในสถานที่ทำงานมาเป็นเวลานาน ข้อมูลจากเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชนที่ได้ลงสำรวจความคิดเห็นเรื่อง “บูลลี่ กลั่นแกล้ง ความรุนแรงในสถานศึกษา” ในปี 2563 พบว่า กลุ่มเด็กอายุ 10-15 ปี ใน 15 โรงเรียน ร้อยละ 91.79 เคยถูกกลั่นแกล้ง ผลกระทบที่ตามมาคือ ร้อยละ 42.86 คิดจะโต้ตอบเอาคืน ร้อยละ 26.33 มีความเครียด ร้อยละ 18.2 ไม่มีสมาธิกับการเรียน ร้อยละ 15.73 ไม่อยากไปโรงเรียน และร้อยละ 13.4 มีอาการซึมเศร้า (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564) และเรื่องราวที่มีการแชร์คลิปกลุ่มนักเรียนหญิงกลั่นแกล้งเพื่อนโดยการสาธน์น้ำ ในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง (อมรินทร์ เทเลวิชั่น, 2564) แสดงให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งกันยังมีอยู่ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์การกลั่นแกล้งกันไม่ได้หมดไปเมื่อบุคคลจบการศึกษาแล้ว แต่ยังปรากฏให้เห็นในบริบทใหม่คือสถานที่ทำงาน โดยรูปแบบการกลั่นแกล้งกันอาจแตกต่างกันไปบ้าง เช่น การใช้คำพูดว่าร้ายเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา พฤติกรรมการทำงาน การขัดขวางการทำงาน การสร้างความโดดเดี่ยวทางสังคม การโจมตีความเป็นส่วนตัว การคุกคามทางวาจา การเผยแพร่ข่าวลือ และการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม (กรมสุขภาพจิต, 2564; พิริยะ กิมาลี, 2563, น. 6; Baillien, & De Witte, 2009, pp. 207-226)

ในสถานการณ์การกลั่นแกล้งกันไม่ว่าที่ใดก็ตามมักมีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ (1) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีเจตนาทำร้าย ทำให้เจ็บปวด เสียหาย สร้างความรู้สึกไม่สบายใจ (2) เกิดขึ้นซ้ำ ๆ บ่อย ๆ หรือเป็นเวลานาน (3) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นอำนาจจริงหรืออำนาจแฝง (4) ผู้ถูกกลั่นแกล้งปกป้องตนเองได้ยากหรือไม่สามารถโต้กลับได้ (5) ผู้กลั่นแกล้งอาจมีเพียงคนเดียวหรือหลายคน อาจเป็นคนที่รู้จักหรือคุ้นเคย (Olweus, 1994, p. 1173; Peterson & Rigby, 1999, pp. 481- 492; Greene, 2000, pp. 72-101) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การกลั่นแกล้งกันเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีเจตนาทำร้าย ทำลาย ทำให้บาดเจ็บต่อร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ ความสัมพันธ์ รวมถึงทรัพย์สิน ด้วยการแสดงพฤติกรรมคุกคาม การกระทำรุนแรงทางร่างกาย วาจา หรือผ่านสื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย อารมณ์ และจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้ง พยายามสร้างปัญหาที่ทำให้เขารู้สึกอึดอัด กลัว และรู้สึกไม่ปลอดภัย

ในบทความนี้ จึงขอนำเสนอองค์ความรู้จากการพิจารณาการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนและสถานที่ทำงาน โดยกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ บทบาทของบุคคลในกระบวนการกลั่นแกล้งกัน บุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันของผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง การวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของการกลั่นแกล้ง รูปแบบการกลั่นแกล้งกันและผลที่ตามมา และเหตุผลและแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

บทบาทของบุคคลในกระบวนการกลั่นแกล้งกัน

การกลั่นแกล้งกันไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยลำพัง เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างผู้กลั่นแกล้งมุ่งตรงสู่ผู้ถูกกลั่นแกล้ง ในหลายเหตุการณ์มีลักษณะเป็นกระบวนการกลุ่ม สังเกตได้จากการติดต่อแพร่ระบาดทางสังคม การควบคุมหรือเข้าขัดขวางพฤติกรรมก้าวร้าวทำได้ยาก มีการกระจายความรับผิดชอบ และมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ที่มีต่อบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย การกลั่นแกล้งกันจัดเป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ที่หมุนวนอยู่ในสังคม จึงมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นี้ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ริเริ่มหรือผู้กลั่นแกล้ง ประกอบด้วย หัวหน้าผู้ลงมือกลั่นแกล้ง ผู้ช่วยหรือผู้ร่วมกลั่นแกล้ง ผู้สนับสนุนหรือผู้เสริมแรง (2) ผู้ถูกกลั่นแกล้ง แบ่งเป็น 2 แบบ คือ ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบยอมจำนน และผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับหรือแบบรุก (3) ผู้ปกป้อง เป็นบุคคลที่ไม่ชอบการกลั่นแกล้ง จึงเข้าช่วยเหลือหรือพยายามช่วยเหลือ และ (4) ผู้ชมหรือผู้เห็นเหตุการณ์ เป็นผู้ที่รับรู้ว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้น แต่เพิกเฉยเลือกที่จะไม่เกี่ยวข้อง (Olweus, n.d.; Smith, 2016 as cited in Analisah & Indartono, 2018, pp. 239-244) แต่ละบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์การกลั่นแกล้งกันจะแสดงบทบาทแตกต่างกัน ดังนี้

บทบาทของผู้กลั่นแกล้ง

ผู้กลั่นแกล้งมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเชิงรุก ได้แก่ การแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น คุกคาม ช่มชู้ ปีบขี้ขี้ และครอบครองวัตถุ สิ่งของ ถ้าผู้อื่นไม่ยินยอมก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแบบโต้กลับ เช่น โกรธ ใช้คำพูดไม่ดี และแสดงการกระทำรุนแรงทางกายหรือวาจาโดยไม่ยั้งคิด โดยพฤติกรรมเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ (Olthof & Goossens, 2008, pp. 24-46; Olthof, Goossens, Vermande, Alea, & Van der Meulen, 2011, pp. 339-359) จากงานวิจัยของ Olthof et al. (2011) พบว่า กลุ่มเด็กที่ได้รับบทบาทเป็นผู้กลั่นแกล้งมักแสดงพฤติกรรมขู่เข็ญ ปีบขี้ขี้ รวมถึงแสดงอำนาจเหนือผู้อื่นมากกว่ากลุ่มเด็กที่ได้รับบทบาทอื่น ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าผู้กลั่นแกล้งมักมีพฤติกรรมชอบแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้กลั่นแกล้งเห็นคุณค่าของการมีอำนาจเหนือผู้อื่น เช่น การเป็นที่รู้จัก สามารถสร้างเครือข่าย มีพลังอำนาจ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ต้องการให้สิ่งนี้อยู่กับตนด้วย

บทบาทของผู้ถูกกลั่นแกล้ง

ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบ่งเป็น 2 แบบและแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่างกัน แบบที่ 1 ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบยอมจำนน เมื่อเขาถูกกลั่นแกล้งมักแสดงความตระหนก วิดกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย นิ่งเงียบ มีแนวโน้มจะถอยหนี และไม่ใช้ความรุนแรง (Griffin & Gross, 2004, pp. 379-400; Carney & Merrell, 2001, p. 367) ตรงกันข้ามกับ แบบที่ 2 ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับหรือแบบรุก เมื่อเขาถูกกลั่นแกล้งจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเชิงรุกและพฤติกรรมก้าวร้าวแบบโต้กลับ (Salimivalli & Nieminen, 2002, pp. 30-44) จึงพบว่า บุคคลกลุ่มนี้มีความวิตกกังวล ไม่ค่อยอยู่นิ่ง อดกลั้นน้อย ก่อแค้นผู้อื่น และเลือกแสดงความก้าวร้าวหรือกลั่นแกล้งผู้อื่นต่อไป จากการวิจัยศึกษาระยะยาวพบว่า ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบยอมจำนน และผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับหรือแบบรุก มักตกเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งต่อไปอีก แต่ผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบยอมจำนนจะมีปัญหาทางการเงิน และปัญหาสังคมสูงกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับหรือแบบ

รูก (Wolke, Copeland, Angold, & Costello, 2013, pp. 1958-1970) ในขณะที่ Olweus (1993, as cited in Griffin & Gross, 2004, pp. 379-400) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ถูกลั่นแกล้งรายงานว่าเขามีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นต่ออีก สอดคล้องกับข้อมูลจากเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน ในปี 2563 ที่รายงานว่า เด็กที่ถูกกลั่นแกล้ง ร้อยละ 42.86 คิดจะโต้ตอบเอาคืน (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564) และ Natvig, Albertson, & Quarnstrom (2001) เสนอแนะว่าผู้ถูกลั่นแกล้งมีความเสี่ยงที่จะเข้าไปพัวพันกับการกลั่นแกล้งผู้อื่นต่อไปเพื่อเป็นการระบายหรือโต้กลับจากที่เขาถูกทำให้เจ็บปวด

บทบาทของผู้เห็นเหตุการณ์

ผู้เห็นเหตุการณ์หรือผู้ชม เป็นบุคคลที่รับรู้ว่าการกลั่นแกล้งกันเกิดขึ้นแล้วและเขาอาจไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น เมื่อพบเห็นการกลั่นแกล้งกัน หลายคนรู้สึกผิดที่ไม่เข้าไปช่วยเหลือ วิตกกังวล สับสน กลัวที่จะเป็นเหยื่อรายต่อไป หรืออาจไม่รู้สึกละเลยเพราะไม่รู้จักกัน (Nittle, 2021; Gordon, 2020; Whitson, 2014) บทบาทของผู้เห็นเหตุการณ์มักมี 2 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นผู้เห็นเหตุการณ์หรือผู้ชมเช่นเดิม โดยแสดงอาการไม่รู้ไม่เห็น ไม่ต้องการเกี่ยวข้อง นั่งเฉยเพราะไม่แน่ใจว่าควรพูดหรือทำอะไร หรือคิดว่ามีผู้เห็นเหตุการณ์หลายคน คนอื่นก็อาจจะเข้ามาช่วยเหลือ แบบที่ 2 เป็นผู้เห็นเหตุการณ์หรือผู้ชมที่เปลี่ยนเป็นผู้ปกป้อง เขาจะเข้าไปปกป้องผู้ถูกลั่นแกล้ง เรียกให้คนอื่นมาช่วย และนำเรื่องราวไปแจ้งกับผู้ที่สามารถช่วยเหลือได้ การตัดสินใจเป็นผู้ชมเช่นเดิมหรือเป็นผู้ปกป้องขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ความคุ้นเคยและมีสายสัมพันธ์อันดีกับผู้ถูกลั่นแกล้ง ความชัดเจนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ความรู้ ความสามารถหรือคุณสมบัติส่วนตัวของผู้เห็นเหตุการณ์ รวมถึงการแบ่งแยกหรือความมีอคติต่อผู้ถูกลั่นแกล้ง (Sokolov, 2017) ผู้เห็นเหตุการณ์บางคนจะเข้าไปช่วยเหลือโดยตรงทั้งการพยายามหยุดการกลั่นแกล้งหรือปลอบประโลมผู้ถูกลั่นแกล้ง ถ้าเขามีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ถูกลั่นแกล้ง แต่เขาจะไม่ช่วยเหลือหรือแจ้งให้คนอื่นทราบถ้าเขาไม่ชอบผู้ถูกลั่นแกล้ง ขณะเข้าช่วยเหลือผู้เห็นเหตุการณ์จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น ถ้าเขาไม่ชอบผู้ถูกลั่นแกล้ง (Trach & Hymel, 2020, pp. 30-37) Salmivalli, Voeten, & Poskiparta (2011) พบอีกว่า การปกป้องผู้ถูกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับความถี่ของการกลั่นแกล้ง จึงเห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวหรือการนิ่งเฉยของผู้เห็นเหตุการณ์เป็นกุญแจสำคัญในเหตุการณ์การกลั่นแกล้งกัน เพราะการตอบสนองของผู้เห็นเหตุการณ์อาจช่วยยับยั้งหรือเติมเชื้อไฟให้การกลั่นแกล้งกันยังคงอยู่ต่อไป (Menesini & Salmivalli, 2017, p. 249)

บุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันของผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกลั่นแกล้ง

ผู้กลั่นแกล้งมักมีลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะเป็นพื้นฐานที่ทำให้เขากลั่นแกล้งผู้อื่น ได้แก่ ความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่นหรือบังคับผู้อื่นให้ตกอยู่ใต้อำนาจ สิ่งนี้อาจไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองสูงหรือต่ำ (Olweus, n.d.) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นต่ำ พอใจที่เห็นผู้อื่นเจ็บปวด ชอบท้าทายแสดงความเป็นปฏิกษัย ชอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ละเมิดกฎระเบียบ ชอบโอ้อวด มีปัญหาการปรับตัว อารมณ์ไม่มั่นคง มีกระบวนการคิดที่สนับสนุนและเชื่อมั่นที่จะใช้ความก้าวร้าว คาดหวังผลบวกจากการแสดงความก้าวร้าว (Toblin, Schwartz, Gorman, & Abou-ezzeddine, 2005, pp. 329-346) ในหลายเหตุการณ์พบว่า ผู้กลั่นแกล้งมีการใช้กลยุทธ์และมีทักษะทางสังคมสูง อาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานจิตใจของผู้กลั่นแกล้งคือการรับรู้ว่ามีอำนาจเหนือจุดอ่อนของผู้อื่น จึงเลือกใช้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ รวมถึงการแสดงความก้าวร้าวรูปแบบต่าง ๆ

ในขณะที่ ผู้ถูกกลั่นแกล้งมักมีลักษณะร่วมหลายประการ ได้แก่ ระบาดระว่างตัว อ่อนไหวง่าย ถอนตัว ง่ายเสียบ วิตกกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย ซึมเศร้า เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีเพื่อนน้อยหรือไม่มีเพื่อน (Cook, Williams, Guerra, Kim, & Sadek, 2010, pp. 65-83) องค์ประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลมีโอกาสนเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง ได้แก่ บุคลิกลักษณะ ความพิการ รูปแบบพฤติกรรม ความแข็งแรงหรืออ่อนแอทางร่างกาย ทักษะคติ ความแตกต่างด้าน เชื้อชาติ เพศสภาพ อายุ และระดับความสามารถ (Menesini & Salmivalli, 2017, pp. 242-246) จะเห็นได้ว่าบาง คนอยู่ในสถานะผู้ถูกกลั่นแกล้งเพราะความอ่อนแอหรือจุดอ่อนจากองค์ประกอบภายในบุคคล แต่บางคนได้รับ ประสพการณ์จากการถูกกลั่นแกล้งซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มีความสุขและซึมเศร้า

วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของการกลั่นแกล้งกัน

จากบุคลิกลักษณะของผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้งข้างต้น ทำให้เกิดคำถามว่าบุคคลที่ลงมือกลั่นแกล้งคือ ผู้ที่แข็งแกร่งกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้งใช่หรือไม่ และผู้ถูกกลั่นแกล้งเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ในชีวิตจริงหรือไม่

1. ผู้กลั่นแกล้งอาจไม่ได้แข็งแกร่งกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้งเสมอไป เพียงแต่เขามีความมุ่งมั่นที่จะควบคุม แสดง อำนาจเหนือผู้อื่น หรือเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้วิธีการมุ่งร้าย แบบต่าง ๆ ความยึดมั่นในอำนาจ การได้ข่มขู่หรือทำร้ายคนอื่นจะช่วยให้เขารู้สึกดีและสบายใจขึ้น แต่การกระทำ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพด้านลบ ได้แก่ การขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ระดับอารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ ความ ร้อนรน และความคิดร้ายที่จะกำจัดผู้อื่น (Slee & Rigby, 1993, pp. 371-373; Cech, Kvintova, & Cakirpaloglu, 2018, pp. 177-178) จากการวิจัยศึกษาระยะยาวยังพบอีกว่า ผู้กลั่นแกล้งมีโอกาสเสี่ยงสูงที่จะมีปัญหาทาง สุขภาพจิต มีความสัมพันธ์ทางสังคมไม่ดี ติดบุหรี่ เสี่ยงหรือกระทำพฤติกรรมผิดกฎหมาย (Wolke, Copeland, Angold, & Costello, 2013, pp. 1958-1970)

2. ผู้ถูกกลั่นแกล้งไม่ใช่คนที่ขาดความสมบูรณ์ในชีวิตเสมอไป ความจริงก็คือผู้ถูกกลั่นแกล้งอาจเป็นใครก็ได้ ตามความเข้าใจโดยทั่วไป เมื่อบุคคลมีจุดบกพร่องอย่างชัดเจน เช่น ตัวเล็ก รูปร่างผิวดำ มีความสามารถน้อย หวาดกลัวง่าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความต้องการพิเศษ หรือสถานะในสังคมต่ำกว่า ย่อมมีโอกาสที่จะถูก กลั่นแกล้งได้ง่าย แต่บุคคลที่มีความสมบูรณ์ในชีวิตก็อาจเป็นเป้าหมายได้ ใน 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 เขาเป็นคนที่ แตกต่างหรือขัดขวางไม่ให้ผู้กลั่นแกล้งได้สิ่งที่ต้องการ เรามักพบเห็นบ่อยครั้งเมื่อมีความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน หรือมีการแข่งขันภายในทีม (พิริยะ กิมาลี, 2563, น. 6) บุคคลที่มีการกระทำ คำพูด หรือการแต่งกายแตกต่างจาก ผู้อื่นก็มักจะถูกมองแบบแปลก ๆ หรือวิพากษ์วิจารณ์ กรณีที่ 2 ผู้กลั่นแกล้งจงใจเลือกบุคคลนั้นเป็นเป้าหมาย เห็นได้ จากกรณีคุณนิภาภรณ์ จิตินันท์หรือชานี ดารา นักร้องชื่อดัง และ คุณฟ้าใส ปวีณสุดา ดรูอื่น มิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ 2019 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่ชื่นชอบในสังคมเป็นเหยื่อของการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ทั้งที่ไม่ได้รู้จัก ผู้นั้นเป็นส่วนตัว (ภุฉิธร ปริยเมธานันต์, 2563; วรธา เจ, 2565) งานวิจัยของ Ouvrein, Vandebosch, & De backer (2017) แสดงให้เห็นทัศนคติของเด็กผู้หญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการวิจารณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงว่า การที่เขา ได้รับข้อความเชิงลบถือเป็นเรื่องปกติ กลุ่มตัวอย่างไม่เชื่อว่าบุคคลเหล่านั้นจะอ่านทุก ๆ ข้อความ สิ่งเหล่านี้อาจไม่ใช่ การกลั่นแกล้งกัน แต่เป็นเรื่องสนุก ๆ ที่ไม่เกิดอันตรายต่อร่างกาย แต่การไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบจากข้อความที่ โจมตีผู้อื่นกลับทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งตำหนิตนเองและมีอาการซึมเศร้า

เมื่อเป้าหมายของการกลั่นแกล้งเป็นความตั้งใจที่จะทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งขายหน้า ทำลายชื่อเสียง ทำอันตรายหรือทำให้เจ็บปวดต่อจิตใจและร่างกายของผู้ถูกกลั่นแกล้ง แล้วการกลั่นแกล้งที่ปรากฏในสังคมมีรูปแบบใด และมีความรุนแรงอย่างไร

รูปแบบการกลั่นแกล้งกันและผลที่ตามมา

นักการศึกษาและนักวิจัยหลายคนได้กล่าวถึงรูปแบบการกลั่นแกล้งไว้อย่างหลากหลาย ผู้เขียนขอนำเสนอ โดยสังเขปดังนี้ (Analisah & Indartono, 2018, p. 323; Baillien & De Witte, 2009, pp. 207-226; Menesini & Salmivalli, 2017, pp. 240-241)

1. การกลั่นแกล้งทางร่างกายและทรัพย์สิน เป็นรูปแบบที่เห็นภาพชัดเจนที่สุด ผู้กลั่นแกล้งจะแสดงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งเจ็บปวด ได้แก่ ปืบบังคับทางร่างกาย ผลัก ตี ชกต่อย เตะ ปืบคอ คูกคาม เป็นต้น รวมถึงขโมยหรือทำลายทรัพย์สินของผู้ถูกกลั่นแกล้ง ผู้กลั่นแกล้งที่แข็งแรงกว่าและมีวุฒิภาวะมากกว่าจะมีลักษณะการกลั่นแกล้งหรือโจมตีที่ซับซ้อนกว่าแม้บางครั้งไม่มีเจตนาให้อีกฝ่ายบาดเจ็บรุนแรง

2. การกลั่นแกล้งกันทางวาจา เป็นรูปแบบที่ใช้โดยทั่วไปมากที่สุดทั้งในเพศชายและเพศหญิง พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ เรียกชื่อเล่นที่ตรงกับลักษณะทางร่างกาย คำว่า สาปแช่ง โห่ร้องตะเบ็งเสียงใส่ ใช้คำหยาบคาย วิพากษ์วิจารณ์ ใช้คำพูดที่ทำให้ขายหน้า ใช้คำพูดใส่ร้ายเชิงชู้สาว เขียนบัตรสนเท่ห์ ซุบซิบนินทา และข่มขู่ให้หวาดกลัว จะเห็นได้ว่าการกลั่นแกล้งทางวาจากระทำได้ไม่ยากทั้งต่อหน้า ในที่สาธารณะและลับหลังผู้ถูกกลั่นแกล้ง

3. การกลั่นแกล้งกันทางความสัมพันธ์หรือทางสังคม เป็นรูปแบบที่ปกป้องตนเองได้ยากที่สุด เพราะเป็นการแสดงพฤติกรรมทางอ้อม โดยการเพิกเฉย เย็นชา ไล่ออกจากกลุ่ม จงใจกีดกัน และมีอคติ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ จ้องมองด้วยแววตาเชิงกร้าว มองด้วยหางตา ถอนหายใจ ไม่พูดด้วย เดินหนี ดูถูก เยาะเย้ย หัวเราะเยาะ ส่งภาษากายที่หยาบคาย และแพร่ข่าวลือหรือความลับ ตัวอย่างที่พบเห็นโดยทั่วไปในสถานที่ทำงาน ได้แก่ หัวหน้าที่หรือผู้มีอำนาจที่มีทักษะทางสังคมสูงพยายามบั่นทอนความคิดดี ๆ ของผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยเชิญชวนคนอื่นให้ต่อต้านเขา ทำให้เขามีภาพลักษณ์ทางลบในสายตาผู้อื่น หรือการกลั่นแกล้งอย่างเปิดเผยโดยตำหนิอย่างรุนแรงในที่สาธารณะเพื่อลดศักดิ์ศรีของผู้ถูกกลั่นแกล้ง และแสดงการไม่ยอมรับหรือคว่ำบาตรผู้ถูกกลั่นแกล้ง

4. การกลั่นแกล้งกันในโลกไซเบอร์ เป็นรูปแบบใหม่ที่กระทำผ่านโลกไซเบอร์หรือโลกออนไลน์ สามารถส่งต่อข้อมูลได้กว้างขวาง รวดเร็วและมีผู้พบเห็นมีจำนวนมาก หากผู้กลั่นแกล้งได้ยากขณะเดียวกันก็ป้องกันตนเองได้ยากเช่นกัน แรงจูงใจในการกลั่นแกล้งมักทำเพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อแก้แค้น พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การปล่อยข่าวลือ ตำหนิหรือใส่ร้ายผู้อื่น การแชร์ข้อมูลหรือภาพที่ไม่เหมาะสมเพื่อทำให้อับอายเสียหาย การใช้เทคโนโลยีติดต่อรูปภาพ การแอบอ้างตัวตนของผู้ถูกกลั่นแกล้งเพื่อใช้สื่อสารกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบว่า มีการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย และมีการลบหรือการบล็อกบุคคลที่ไม่ชอบออกจากกลุ่มบนสังคมออนไลน์ (พลอยพัชชา แก้ววิเศษ, นันทรัตน์ มาตยาบุญ, ลาวัลย์ สมบูรณ์, และศลิษา โกดีย์, 2564, น. 239)

การกลั่นแกล้งกันเป็นอันตรายทั้งต่อผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง รวมถึงผู้เห็นเหตุการณ์ด้วย เมื่อบุคคลคิดหรือกระทำพฤติกรรมใดซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เป็นระยะเวลาหนึ่งจะเป็นการสร้างร่องรอยในสมอง นานวันก็จะกลายเป็นการสร้างนิสัยบางอย่างในบุคคลนั้น (Stoltz, 1997, pp. 79-82) เมื่อผู้กลั่นแกล้งมีความคิดและกระทำการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ หลายครั้งในระยะเวลาหนึ่ง จะเป็นเสมือนการสร้างนิสัยชอบกลั่นแกล้ง รวมทั้งเขาจะมีความชำนาญ

กลั่นแกล้งอย่างรวดเร็ว และเป็นการกลั่นแกล้งที่แนบเนียน ในสถานที่ทำงานพบว่าผู้ปฏิบัติงานมักใช้คำพูดใส่ร้ายลับหลัง ทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งเสียชื่อเสียงมากกว่าการพูดหรือกระทำแบบเผชิญหน้า ขณะเดียวกันก็มีวิธีการแนบเนียนที่จะรวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ เพื่อกลั่นแกล้ง (Nittle, 2021) ในสถานศึกษา เด็กที่ชอบกลั่นแกล้งที่โรงเรียนจะมีนิสัยไม่ค่อยเห็นใจผู้อื่นและนินย้านี้ไปใช้กับคนอื่นซึ่งอาจนำไปสู่อาการโรคจิต การกลั่นแกล้งมีผลทางลบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกับเพิ่มระดับความเครียดให้กับครูผู้สอน (Slee & Rigby, 1993, pp. 371-373; Creemers & Kyriakides, 2012, pp. 88-90) การกลั่นแกล้งกันในโลกโซเชียลทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งมีความเจ็บปวดทางจิตใจ มีปัญหาสุขภาพจิต และทำลายต่อสังคม และสิ่งเหล่านี้ยังส่งผลโดยตรงต่อผู้กลั่นแกล้งและผู้เห็นเหตุการณ์ด้วย นอกจากนี้ การกลั่นแกล้งกันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดฆ่าตัวตาย (Bottin, Bottino, Regina, Correia, & Ribeiro, 2015; Limbana, Khan, Eskander, Emamy, & Jahan, 2020)

สำหรับผู้ถูกกลั่นแกล้ง การได้รับประสบการณ์ทางลบอย่างต่อเนื่อง อาจมีคำถามในใจว่าเพราะเหตุใดตนจึงเป็นเป้าหมาย จนกลายเป็นการตำหนิตนเอง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและภาพพจน์ที่เขามองตนเอง บั่นทอนการเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบ เป็นต้น เหตุของอาการผิดปกติทางสุขภาพจิต และปัญหาอาชญากรรมในสถานที่ทำงาน การกลั่นแกล้งกันเป็นแหล่งที่สร้างความไม่สบายใจ ไม่ปลอดภัย บางครั้งต้องใส่หน้ากากเข้าหากัน มีระดับศีลธรรมต่ำลง ความผูกพันในงานและความพึงพอใจในงานลดลง สถิติไม่มาทำงานหรือการลาออกสูงขึ้น บางคนมีนิสัยการกินที่ผิดปกติ วิตกกังวล เครียด รู้สึกโดดเดี่ยว หลายคนคิดทำร้ายตนเอง คิดฆ่าตัวตาย (พิริยะ กิมาลี, 2563, น. 6; Nittle, 2021) ในสถานศึกษา เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งบ่อย ๆ จะเก็บกด เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ขาดทักษะทางสังคม เด็กวัยรุ่นที่ถูกกลั่นแกล้งจะไม่ค่อยมาเรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ มีความรู้สึกอับอาย ร่างกายอ่อนแอ เกิดภาวะซึมเศร้าจนไม่สามารถเข้าร่วมสังคมได้ และมีความคิดฆ่าตัวตาย (ธัญการ ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง, 2560, น. 221; Holt, Vivolo, Polanin, Holland, De Gue, Matjasko, & Reid, 2015, pp. e496–e509)

เหตุผลและแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกัน



ภาพที่ 1 แสดงเหตุผลและแรงผลักดันในการกลั่นแกล้งกัน

จากภาพที่ 1 เหตุผลและแรงผลักดันในการกลั่นแกล้งกัน แสดงให้เห็นถึงแรงขับเบื้องหลัง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งกัน อันประกอบด้วย การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ความต้องการอำนาจ ซึ่งผู้กลั่นแกล้งต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น การได้รับสิ่งที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน สิ่งของ ชื่อเสียง หรือผลประโยชน์ ความอิจฉาริษยา เป็นความรู้สึกที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นดีกว่าตน การแก้แค้นเอาคืน โดยสร้างความเจ็บปวดให้ผู้อื่นต่อไปอีก และ การยอมรับจากกลุ่มและการกระจายความรับผิดชอบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536, น. 172; Bandura, 1986, p. 47; Baillien, & DE Witte, 2009, pp. 207-226; Fodor, 2009, pp. 426-440; Gordon, 2021; Grille, n.d.; Menesini & Salmivalli, 2017, pp. 240-253; Nittle, 2021; Sockolov, 2017; Salmivalli, Voeten, & Poskiparta, 2011, pp. 668-676)

การกลั่นแกล้งกันอาจเกิดจากสาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุร่วมกัน โดยวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การเรียนรู้ การกลั่นแกล้งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) บุคคลเรียนรู้ผ่านการสังเกตจากตัวแบบ (Bandura, 1986, p.47) หากตัวแบบแสดงพฤติกรรมกลั่นแกล้ง บุคคลจะได้รับความคิดและเรียนรู้รูปแบบการกลั่นแกล้งไปด้วย จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้ปกครองที่มีกลโกงบุทรหลานทางร่างกายหรือใช้ภาษาเหยียดหยามจะกลายเป็นตัวแบบของการกลั่นแกล้งโดยไม่ตั้งใจ พี่น้องร่วมสายโลหิต สื่อที่มีเนื้อหารุนแรง เพื่อนร่วมงาน เพื่อน และครูที่โรงเรียน ก็เป็นตัวแบบของการกลั่นแกล้งได้เช่นกัน ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองกลั่นแกล้งผู้อื่น เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการหรือเมื่อจัดการกับความขัดแย้ง เขาก็จะเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้สิ่งที่ต้องการหรือจัดการกับคนที่ไม่เห็นด้วยกับตนอย่างไร Vissing, Straus, Gelles, & Harrop (1991) พบว่า เด็กที่ได้รับประสบการณ์ความก้าวร้าวทางวาจาที่บ้าน การสาปแช่งหรือการดูถูก มีพฤติกรรมเหลวไหลไม่รับผิดชอบในระดับสูงและแสดงความก้าวร้าวขณะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สำหรับตัวแบบที่บุคคลมักเลียนแบบจะเป็นตัวแบบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเขา หากตัวแบบแสดงพฤติกรรมโจมตีผู้อื่นแล้วได้สิ่งที่ต้องการ เขาก็จะเลียนแบบกระทำตามบ้าง หากการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นธรรม ยอมรับได้ ผู้มีอำนาจเห็นด้วย เขาก็พร้อมจะปรับความคิดและรับเอาทัศนคติที่ดีต่อความรุนแรงมาใช้ รวมทั้งเชื่อว่าการลงโทษรุนแรงเป็นสิ่งที่สมควรได้รับ (Grille, n.d.) แสดงให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้อาจเข้าช่วยผู้กลั่นแกล้ง หรือผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบใดก็ได้

2. ความต้องการอำนาจ ในทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Theory of Needs) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motivation) เป็นความต้องการที่จะมีอิทธิพล ควบคุม หรือมีอำนาจเหนือผู้อื่น บุคคลจึงมักแสดงพฤติกรรมบีบบังคับ กระตือรือร้นที่จะใช้อำนาจเข้าควบคุมผู้อื่นให้กระทำตามความต้องการของตน ชอบโอ้อวด มีความปรารถนาอย่างมากให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญ ต้อนรับ ชื่นชม (Fodor, 2009, pp. 426-440) อำนาจของผู้กลั่นแกล้งอาจได้มาจากมีร่างกายแข็งแรง มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี หรือล่วงรู้ปัญหาหรือจุดอ่อนของผู้อื่น ผู้กลั่นแกล้งจะใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อทำร้ายผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Menesini & Salmivalli, 2017, p. 241) โดยปกติ หากผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงไม่ใช่ผู้กลั่นแกล้ง ย่อมเป็นผู้นำที่แข็งแกร่งที่จะนำทีมงานสู่ความสำเร็จได้ แต่ถ้าปรากฏในผู้กลั่นแกล้งที่มีตำแหน่งทางสังคมสูง มีวาจาเหยียดหยาม มีอิทธิพลมาก หรือบุคคลที่เชื่อว่าสถานะของตนสามารถกลั่นแกล้งคนที่อยู่ระดับต่ำกว่าได้ ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นอาจทำให้เกิดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การกลั่นแกล้งในที่ทำงานจึงมักอยู่ในขอบเขตและดำเนินการภายใต้กฎระเบียบ หรือนโยบายขององค์กรทั้งในรูปแบบที่มองเห็นชัดเจนและรูปแบบที่คลุมเครือ เช่น การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหน้าที่ที่เคยปฏิบัติ มอบหมายให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งทำงาน

หนักเกินไปหรือน้อยเกินไปหรือไม่ทำงานเลย เป็นต้น มองอีกมุมหนึ่งผู้กลั่นแกล้งอาจมีความรู้สึกลึก ๆ ว่าตนขาดอำนาจ ไม่มั่นคง ไม่มีความสำคัญ (Nittle, 2021) เด็กที่ต้องการควบคุมหรือมีอำนาจมักกลั่นแกล้งผู้อื่นเพราะรู้สึกว่าตนไม่มีอำนาจใด ๆ ในชีวิต วิธีการหนึ่งที่จะแสดงว่ามีอำนาจก็คือการกลั่นแกล้งโดยเลือกคนที่มีจุดอ่อนหรืออ่อนแอกว่าเป็นเป้าหมาย (Gordon, 2021) บางคนรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีผู้เห็นความสำคัญ จึงปฏิบัติตนเป็นคนพาลชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น เพื่อให้ได้รับความสนใจและแสดงอำนาจ หัวหน้างานบางคนกลั่นแกล้งลูกน้อง เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจที่ตนเองไม่มีความสามารถ เช่น การไม่ให้เครดิตกับงานของผู้ถูกกลั่นแกล้ง กำหนดวันส่งงานที่ไม่สามารถทำได้ ไม่ให้เข้าประชุมนัดสำคัญ เป็นต้น (Gordon, 2020) เมื่อได้ควบคุมและข่มขู่คนอื่นก็จะช่วยให้เขารู้สึกดีขึ้นเหมือนการปลอมใจตนเอง

3. การได้รับสิ่งที่ต้องการ มนุษย์มีความต้องการหลากหลาย บางคนต้องการเงินทอง สิ่งของ ทรัพย์สิน ความนิยมชมชอบ ความสนใจ อำนาจ หรือผลประโยชน์ เมื่อผู้กลั่นแกล้งต้องการสิ่งเหล่านี้ย่อมหาวิธีการกลั่นแกล้งรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ตนสมปรารถนา หากการกระทำใดได้ผลลัพธ์ที่ดี เขาก็พร้อมที่จะกระทำสิ่งนั้นต่อไปหรือเพิ่มความถี่ ความรุนแรงอีก เพราะผลลัพธ์ที่ดีกลายเป็นการเสริมแรงบวก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536, น. 172) ให้พฤติกรรมกลั่นแกล้งดำเนินต่อไป ในสถานศึกษา การกลั่นแกล้งกันอาจแสดงถึงสถานะทางสังคมเพราะทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น มีอิทธิพลขึ้น สามารถสร้างกฎเกณฑ์บางอย่างได้ ผู้กลั่นแกล้งบางคนกลายเป็นที่นิยมเพราะทำให้เพื่อนรู้สึกสนุก บางคนพยายามเลื่อนระดับทางสังคมให้สูงขึ้นโดยใช้การกลั่นแกล้งรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับความสนใจหรือทำลายสถานะทางสังคมของผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Gordon, 2021) ในสถานที่ทำงาน การกลั่นแกล้งผู้ปฏิบัติงานสามารถหยุดยั้งไม่ให้พนักงานถามถึงการตัดสินใจบางเรื่องได้ (Nittle, 2021) หรือแม้กระทั่งผู้ปฏิบัติงานบางคนก็มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วยการกลั่นแกล้งผู้อื่น จะเห็นได้ว่าผู้กลั่นแกล้งเป็นผู้ที่ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เขาไม่เพียงรู้สึกสบายใจกับสิ่งที่ต้องการ แต่ยังรับรู้ถึงพลังอำนาจในการกลั่นแกล้งครั้งต่อไปด้วย

4. ความอิจฉาริษยา หลายกรณีของการกลั่นแกล้งเกิดจากผู้กลั่นแกล้งเชื่อมั่นว่า สิ่งที่ตนเองกระทำหรือคิดดีที่สุด เมื่อมีผู้โต้แย้งก็จะเปลี่ยนเป็นความโกรธ หรืออาจมาจากมีความรู้สึกอิจฉาริษยา ไม่ต้องการให้ผู้อื่นดีกว่าตน ในสถานที่ทำงาน ผู้ร่วมงานอาจรู้สึกอิจฉาที่ผลงานของคนอื่นดีกว่าหรือโดดเด่นกว่าตน ความสามารถหรือความสำเร็จถูกนำไปเปรียบเทียบกับผู้อื่นจึงทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตนไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง เป้าหมายการกลั่นแกล้งจึงมุ่งตรงไปที่การลดการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ถูกกลั่นแกล้ง กดให้เขาด้อยกว่าตน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการดำรงชีวิตหรือการทำงาน เราจึงพบเห็นเสมอว่า บุคคลที่มีผลงานดีที่ได้รับผลย้อนกลับทางบวกหรือได้รับความใส่ใจจากผู้อื่นกลายเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง ตัวอย่างเช่น การลดคุณค่าของงานและไม่ให้ความสำคัญกับความพยายามของผู้ถูกกลั่นแกล้ง การตั้งรังเอกลสารไว้หรือพิจารณาล่าช้า สร้างกลุ่มต่อต้าน สร้างข้อสังเกตเกี่ยวกับจุดบกพร่องของผู้ถูกกลั่นแกล้ง หลีกเลี่ยงหรือกำหนดให้มีผู้ถูกกลั่นแกล้งในการทำงาน รวมถึงเผยแพร่เรื่องของผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยมีเจตนาร้าย (Baillien, & DE Witte, 2009, pp. 207-226)

5. การแก้แค้นเอาคืน บุคคลที่เคยถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับ อาจมองหาหนทางที่จะแก้แค้นหรือโต้กลับ เพราะเคยถูกกลั่นแกล้งมาก่อน เมื่อถูกกลั่นแกล้งจะเกิดความเจ็บปวดจากความรู้สึกไม่ปลอดภัย วิธีการหนึ่งที่บุคคลเลือกใช้ คือ การลดความรู้สึกเจ็บปวดโดยไปสร้างความเจ็บปวดให้ผู้อื่นต่อ กระบวนการลดความรู้สึกเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้แสดงความรุนแรงออกมา เพราะความเจ็บปวดและความรู้สึกเจ็บใจไม่ว่ามากหรือน้อย ยังคงถูกเก็บกดอยู่ ความโกรธอาจทำให้เขาหันไปกลั่นแกล้งผู้อื่นที่อ่อนแอกว่าด้วยการสร้างความกลัว (Grille, n.d.) และเมื่อผู้กลั่นแกล้ง

ได้กระทำแล้วจะรู้สึกผ่อนคลาย ปลดปล่อยจากประสบการณ์เลวร้ายที่เคยได้รับมา สำหรับผู้ถูกกลั่นแกล้งแบบโต้กลับ อาจมีความเชื่อว่า การกลั่นแกล้งผู้อื่นต่อไปจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันจากการถูกกลั่นแกล้งอีก (Gordon, 2021; Ditch The Label, 2021)

6. กลุ่มและการกระจายความรับผิดชอบ การกลั่นแกล้งกันเป็นปรากฏการณ์ของกลุ่มคน การรวมตัวของบุคคลเป็นสาเหตุที่สนับสนุนการกลั่นแกล้งกัน ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันมีจุดประสงค์เหมือนกัน มีความลำเอียงและทัศนคติคล้ายกัน มีความไม่พอใจ เจ็บใจหรือมีความปรารถนาที่จะสนุกบนความเดือดร้อนของผู้อื่น พฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่แสดงออกโดยกลุ่มคนจะมีการกระจายความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้กลั่นแกล้งจะมีความระมัดระวังตัวน้อย ไม่ค่อยควบคุมระดับความรุนแรง เพราะรู้สึกรู้ว่ามีความคลุมเครือในการระบุตัวต้นผู้กระทำและเป็นการกระจายความรับผิดชอบไม่ใช่การรับผิดชอบส่วนบุคคล (Sokolov, 2017) อาจกล่าวได้ว่า การกลั่นแกล้งที่กระทำโดยกลุ่มบุคคลทำให้ผู้กลั่นแกล้งรู้สึกว่ามีส่วนรับผิดชอบน้อยต่อผลที่เกิดขึ้น ในสถานที่ทำงาน ผู้ปฏิบัติงานบางคนมีเจตนากระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง แต่เพื่อให้ตนเองมีส่วนรับผิดชอบน้อยหรือไม่ต้องรับผิดชอบก็มักบอกกับผู้อื่นว่าต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ลักษณะที่ 2 กลุ่มบุคคลทำให้เกิดแรงกดดันภายในกลุ่ม ผู้กลั่นแกล้งอาจต้องการเพียงให้เพื่อนยอมรับเข้ากับกลุ่มได้โดยไม่มีนัยชอบกลั่นแกล้ง แต่ก็ได้ไม่ได้คำนึงถึงผลที่ตามมา ดังนั้น เขาจะกลั่นแกล้งผู้อื่นเมื่อไปกับกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ การเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์และได้เข้าเป็นพวกเดียวกับผู้กลั่นแกล้ง ยังทำให้เขาไม่ต้องการกลัวว่าจะเป็นเหยื่อรายต่อไปด้วย ในขณะเดียวกัน ปฏิกริยาของเพื่อนจะเป็นข้อมูลย้อนกลับโดยตรงต่อผู้ถูกกลั่นแกล้ง ทำให้การกลั่นแกล้งยังคงดำเนินไป ความถี่ของการกลั่นแกล้งกันจะสูงขึ้นในสถานที่ที่มีการเสริมแรงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและไม่ค่อยปกป้องผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Salmivalli, Voeten, & Poskiparta, 2011, pp. 668–676) อาจกล่าวได้ว่า การกลั่นแกล้งกันเป็นเหมือนการให้รางวัลทางสังคม

บทสรุป

การกลั่นแกล้งกันเป็นพฤติกรรมทางลบที่มีเจตนาทำให้เกิดบาดเจ็บทางอารมณ์ ความรู้สึกหรือทางร่างกายของผู้ถูกกลั่นแกล้งอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยผู้ถูกกลั่นแกล้งปกป้องตนเองได้ยาก การกลั่นแกล้งกันอาจมีเพียงผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้งเท่านั้น หรืออาจมีผู้เห็นเหตุการณ์และมีผู้ปกป้องช่วยเหลือร่วมอยู่ด้วย แต่ละบุคคลจะมีบทบาทแตกต่างกัน บทบาทเหล่านี้ไม่คงที่แน่นอนในบริบทใหม่ โดยทั่วไป ผู้กลั่นแกล้งมักมีแรงจูงใจบางอย่างเป็นตัวผลักดันพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่น ในขณะที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งจะเป็นใครก็ได้ ไม่ว่าเขาจะมีความสมบูรณ์หรือมีข้อบกพร่องในชีวิต ขอเพียงผู้กลั่นแกล้งพบจุดอ่อนและสบโอกาสก็จะกลั่นแกล้งผู้นั้นทันที รูปแบบการกลั่นแกล้งอาจเป็นสิ่งที่มองเห็นชัดเจน เช่น การทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน และการใช้วาจาที่สร้างความเจ็บปวดเสียหาย หรือการกลั่นแกล้งแบบคลุมเครือที่เป็นการทำร้ายโดยทางอ้อมเชิงความสัมพันธ์ รวมถึงการใช้โลกโซเชียลเป็นเครื่องมือทำลายผู้ถูกกลั่นแกล้ง สำหรับมูลเหตุและแรงผลักดันที่กระตุ้นให้เกิดการกลั่นแกล้งกันมาจากการเรียนรู้จากตัวแบบ ความต้องการอำนาจ การได้รับสิ่งที่ต้องการ ความอิจฉาริษยา การแก้แค้นเอาคืน รวมถึงกลุ่มและการกระจายความรับผิดชอบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (19 กุมภาพันธ์ 2564). บูลลี่ (Bully) คืออะไร มีกี่ประเภท วิธีที่จะรับมือจากการโดนบูลลี่. ค้นคืนจาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30612>.
- ฉันทกร ตุดเกื้อ, และมาลี สบายยิ่ง. (2560). รูปแบบ ผลกระทบ และวิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ ของนักศึกษาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 9(2), 220-236.
- พิริยะ กิมาลี. (2563). การศึกษาสาเหตุและผลกระทบเชิงลึกของการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในที่ทำงาน. *วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ (JISB)*, 6(2), 6-19.
- พลอยพัชรา แก้ววิเศษ, นันทรัตน์ มาตยาบุญ, ลาวัลย์ สมบูรณ์, และศลิษา โกดีย์. (2564). พฤติกรรมข่มเหงรังแกบนโลกไซเบอร์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(5), 239-253.
- ภูริฉัตร ปรียมะธานันท์. (14 สิงหาคม 2563). ถูกบูลลี่ “ซานิ-หน้าหนอน” จนเคยคิดสั้น!! เผยมุมมืดเหตุผลที่คนวิจารณ์ “เสพติดศัลยกรรม”. *ผู้จัดการออนไลน์*, ค้นคืนจาก <https://mgronline.com/live/detail/9630000083396>.
- วรธชา, เจ. (11 กุมภาพันธ์ 2565). ‘ฟ้าใส’ รับเคยถูกบูลลี่หนักจนเกือบซึมเศร้า ไม่อยากให้ใครต้องเจอแบบตน. *เดอะ ไทเกอร์ นิวส์*, ค้นคืนจาก <https://thethaiger.com/th/news/528832/>.
- สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.). (10 มีนาคม 2564). เพราะการ ‘บูลลี่’ ไม่ใช่แค่เรื่องเด็ก ๆ. ค้นคืนจาก <https://research.eef.or.th/bullying-in-thailand/>.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2536). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรินทร์ เทเลวิชั่น. (19 มีนาคม 2564). โผล่อีก! คลิป นร.หญิงโรงเรียนดัง สาตน้ำ บูลลี่ เพื่อนตั้งแต่ ม.1 เผยครูให้ปิดข่าว. *อมรินทร์ทีวี*, ค้นคืนจาก <https://www.amarintv.com/news/detail/71493>.
- Analisah, C. D. C., & Indartono, S. (2018). Ecological Theory: Preventing Student Bullying To Promote Culture of Peace. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 323, 239-244.
- Baillien, E., & De Witte, H. (2009). The Relationship between the occurrence of conflicts in the work unit, the conflict management styles in the work unit and workplace bullying. *Psychologica Belgica*, 49(4), 207-226.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice –Hall.
- Bottin, S. M. B., Bottino, C. M. C., Regina, C. G., Correia, A. V. L., & Ribeiro, W. S. (2015). Cyberbullying and adolescent mental health: systematic review. *Cadernos de Saude Publica*, 31, 463-475. DOI: 10.1590/0102-311x00036114.

- Carney, A. G., & Merrell, K. W. (2001). Bullying in schools: Perspective on understanding and preventing an international problem. *School Psychology International*, 22(3), 364-382.
- Cech, T., Kvintova, J., Cakirpaloglu, S. D. (2018). Causes of bullying in the workplace among primary school teachers of your paper. *Global Journal of Guidance and Counseling in Schools Current Perspectives*, 8(3), 173-181.
- Cook, C., Williams, K. R., Guerra, N. G., Kim, T., & Sadek, S. (2010). Predictors of bullying and victimization in childhood and adolescence: A meta-analytic investigation. *School Psychology Quarterly*, 25, 65-83.
- Creemers, B. P. M., & Kyriakides, L. (2012). *Improving Quality in Education*. NY: Routledge.
- Ditch The Label. (2021). Why do people bully? The Scientific Reasons. [cited 2021 Oct 14]. Retrieved from <https://www.ditchthelabel.org/why-do-people-bully/>.
- Fodor, E. M. (2009). Power motivation. In Leary, M. R., & Hoyle, R. H. (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior*. New York: The Guilford Press.
- Gordon, S. (2020). 8 Facts About Bullying Everyone Should Know. [cited 2021 Oct 20]. Retrieved from: <https://www.verywellfamily.com/facts-about-bullying-everyone-should-know-460492>.
- Gordon, S. (2021). 8 Reasons Why Teens Bully Others. [cited 2021 Oct 20]. Retrieved from: <https://www.verywellfamily.com/reasons-why-teens-bully-others-460532>.
- Greene, M. B. (2000). Bullying and harassment in schools. In Moser, R. S., & Frantz, C. E. (Eds.), *Shocking violence: Youth perpetrators and victims—A multidisciplinary perspective*. Charles C Thomas.
- Griffin, R. S., & Gross, A. M. (2004). Childhood bullying: Current empirical findings and future directions for research. *Aggression and Violent Behavior*, 9(4), 379-400. DOI: [org/10.1016/S1359-1789\(03\)00033-8](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(03)00033-8).
- Grille, R. (n.d.). Natural Born Bullies. [cited 2021 Feb 4]. Retrieved from: https://www.naturalchild.org/articles/robin_grille/natural_born_bullies.html.
- Holt, M. K., Vivolo, K. A. M., Polanin, J. R., Holland, K. M., De Gue, S., Matjasko, J. L., & Reid, G. (2015). Bullying and suicidal ideation and behaviors: A meta-analysis. *Pediatrics*, 135, e496-e509.
- Limbana, T., Khan, F., Eskander, N., Emamy, M., & Jahan, N. (2020). The Association of Bullying and Suicidality: Does it Affect the Pediatric Population?. *Cureus*, 12(8), e9691. DOI: [10.7759/cureus.9691](https://doi.org/10.7759/cureus.9691).

- Menesini, E., Salmivalli, C. (2017). Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions. *Psychology Health and Medicine*, 22(1), 240-253. DOI: 10.1080/13548506.2017.1279740.
- Natvig, G. K., Albertson, G. & Quarnstrom, U. (2001). School-related stress experience as a risk factor for bullying behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(5), 561-575.
- Nittle, N. (2021). Why Do People Bully? [cited 2021 Oct 2]. Retrieved from: <https://www.verywellmind.com/why-do-people-bully-5187244>.
- Olthof, T., & Goossens, F. A. (2008). Bullying and the need to belong: Early adolescents' bullying related behavior and the acceptance they desire and receive from particular classmates. *Social Development*, 17, 24-46.
- Olthof, Goossens, F. A., Vermande, M. M., Aleva, E. A., & Van der Meulen, M. (2011). Bullying as strategic behavior: Relations with desired and acquired dominance in the peer group. *Journal of School Psychology*, 49, 339-359.
- Olweus, D. A. (1994). Annotation: Bullying at school: Basic facts and effects of a school based intervention program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35(7), 1171-1190.
- Olweus, (n.d.). Bullying in Schools: Facts and Intervention. [cited 2021 Sep 9]. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/228654357_Bullying_in_Schools_facts_and_intervention.
- Ouvrein, G., Vandebosch, H., De backer, C. J. (2017). Celebrity critiquing: hot or not? Teen girls' attitudes on and responses to the practice of negative celebrity critiquing. *Celebrity Studies*, 8(3), 461-476.
- Peterson, L., & Rigby, K. (1999). Countering bullying at an Australian secondary school with students as helpers. *Journal of Adolescence*, 22, 481-492.
- Salimivalli, C., & Nieminen, E. (2002). Proactive and reactive aggression among school bullies, victims, and bully-victims. *Aggressive Behavior*, 28, 30-44.
- Salimivalli, Voeten, M., & Poskiparta, E. (2011). Bystanders matter: Associations between reinforcing, defending, and the frequency of bullying behavior in classrooms. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 40, 668-676.
- Slee, P.T., & Rigby, K. (1993). The relationship of Eysenck's personality factors and self-esteem to bully-victim behaviour in Australian schoolboys. *Personality and Individual Differences*, 14(2), 371-373.
- Sockolov, E. (2017). Diffusion of Responsibility-Definition and example. [cited 2022 Jan 5]. Retrieved from: <https://onemindtherapy.com/social-psychology/diffusion-of-responsibility/>.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity Quotient Turning Obstacles into Opportunity*. NY: John Wiley & Sons.

- Toblin, R. L., Schwartz, D., Gorman, A. H., & Abou-ezzeddine, T. (2005). Social-cognitive and behavioral attributes of aggressive victims of bullying. *Journal of Applied Developmental Psychology, 26*, 329–346.
- Trach, J., & Hymel, S. (2020). Bystanders' affect toward bully and victim as predictors of helping and non-helping behavior. *Scand J Psychol, 61*(1), 30-37. DOI: 10.1111/sjop.12516.
- Vissing, Y. M., Straus, M. A., Gelles, R. J., & Harrop, J. W. (1991). Verbal aggression by parents and psychosocial problems of children. *Child Abuse and Neglect, 15*(3), 223-238.
- Whitson, S. (2014). 6 Reasons Why Bystanders Choose Not to Intervene to Stop Bullying. [cited 2022 Jan 5]. Retrieved from: https://www.huffpost.com/entry/six-reasons-why-bystander_b_4295181.
- Wolke, D., Copeland, W. E., Angold, A., & Costello, E. J. (2013). Impact of Bullying in Childhood on Adult Health, Wealth, Crime and Social Outcomes. *Psychol Sci, 24*(10), 1958–1970. DOI: 10.1177/0956797613481608.

คำแนะนำในการส่งต้นฉบับวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์

เรียนท่านผู้ที่จะส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ ขอเรียนเชิญท่านผู้สนใจส่งบทความที่มีเนื้อหาทางศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ บทความของท่านต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ในระหว่างการรอพิจารณาจากวารสารอื่น และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานแก้ไขต้นฉบับตามเกณฑ์

ประเภทของบทความที่รับ

วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ แบ่งเนื้อหาของวารสารออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์ต้องไม่เกิน 1 ปี) เรื่องละประมาณ 10 - 15 หน้ากระดาษ ขนาด A4
2. บทความทางวิชาการ เรื่องละประมาณ 10 - 15 หน้ากระดาษ ขนาด A4

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ด้วย Microsoft Word ตัวอักษร TH SarabunPsk ขนาดตัวอักษร 15 พอยต์ (Point) ใช้กระดาษขนาด A4
2. การใช้ภาษาอังกฤษ ควรใช้เฉพาะคำที่ยังไม่มีคำแปลเป็นภาษาไทย หรือแปลแล้วยังไม่มีความหมายชัดเจน ให้เขียนภาษาไทยทับศัพท์และวงเล็บภาษาอังกฤษกำกับ
3. บทความที่เป็นรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ให้พิมพ์เรียงลำดับดังนี้
 - 3.1 ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 3.2 ชื่อผู้ทำวิจัย (Author) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอีเมลที่ติดต่อได้
 - 3.3 หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 3.4 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ภาษาละไม่เกิน 250 คำ
 - 3.5 คำสำคัญ (Keywords) ระบุดำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ เพียง 2-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 3.6 บทนำ (Introduction)
 - 3.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)
 - 3.8 วิธีดำเนินงานวิจัย (Method)
 - 3.9 ผลการวิจัย (Result)
 - 3.10 การอภิปรายผล (Discussion) และข้อเสนอแนะ
 - 3.11 องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย
 - 3.12 การอ้างอิง (Citation) และบรรณานุกรม (References) ใช้ระบบ APA 6 ให้เรียงตามลำดับอักษรไทย ก่อนอังกฤษ
4. บทความวิชาการ ให้พิมพ์เรียงลำดับดังนี้
 - 4.1 ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 4.2 ชื่อผู้เขียน (Author) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- 4.3 หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด (Affiliation) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4.4 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ภาษาละไม่เกิน 250 คำ
- 4.5 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ เพียง 2-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4.6 บทนำ (Introduction)
- 4.7 เนื้อหา (Body of Knowledge)
- 4.8 บทสรุป (Conclusions)
- 4.9 การอ้างอิง (Citation) และบรรณานุกรม (References) ใช้ระบบ APA 6 ให้เรียงตามลำดับอักษรไทย
ก่อนอังกฤษ

ตัวอย่าง การจัดหน้ากระดาษ

1.3 หน้า

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

18 pt

14 pt

ชื่อผู้เขียนภาษาไทย(ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ)
หน่วยงานที่สังกัดภาษาไทย
หน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษ

1 หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

15 pt

1 หน้า

.....ไม่เกิน 250 คำ.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:

Abstract

.....ไม่เกิน 250 คำ.....

.....

.....

.....

Keyword:

1 หน้า

1.3 ชื่อ



บทนำ

.....

.....

.....

.....

.....

1 ชื่อ



(การอ้างอิง ดูการลงรายการในเอกสาร Citation APA 6)

1 ชื่อ



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

.....

.....

.....

.....

วิธีดำเนินงานวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 ชื่อ



1.3 ข้อ



ผลการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

1 ข้อ



การอภิปรายผล

.....

.....

.....

.....

1 ข้อ



ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 ข้อ



$$\left\{ \begin{array}{l} \end{array} \right.$$
[illegible][illegible]
$$\left\{ \begin{array}{l} \end{array} \right.$$

การอ้างอิง

รายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์นี้ใช้ตามรูปแบบ APA การอ้างอิงแบบนามปี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหา ดังตัวอย่างเช่น
- ธีรโชติ เกิดแก้ว (2547, น. 55) หรือ (ธีรโชติ เกิดแก้ว, 2547 น. 55)
- Ruth Benedict (1995, p. 23) หรือ (Ruth Benedict, 1995 p. 23)

2. รายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

ธีรโชติ เกิดแก้ว. (2547). *พระพุทธศาสนากับปัญหาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สีสตะวันออก.

Ruth Benedict. (1995). *Pattern of Culture*. New York: St. Martin's Press.

หมายเหตุ: คู่มือการเขียนรายงานและการอ้างอิงได้ใน URL: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/larhcu/index>

ข้อบังคับ

1. กรณีบทความที่เป็นบทความวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาจะต้องผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนและต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษารับรองมาด้วย จึงจะได้รับพิจารณาจากกองบรรณาธิการเพื่อเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป
2. ผู้ที่จะตีพิมพ์บทความลงในวารสารศิลปศาสตร์จะต้องอ้างอิงข้อความจากบทความในวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียนอย่างน้อย 1 รายการ โดยสืบค้นได้จากวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ออนไลน์

การส่งต้นฉบับ

ส่งไฟล์ข้อมูลบทความผ่านระบบออนไลน์ Thai Journals Online (Thaijo) ได้ที่ URL: [Liberal Arts Review \(tci-thaijo.org\)](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/larhcu/index) สำหรับบทความที่ผ่านการพิจารณาและเกณฑ์การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะได้รับตีพิมพ์ลงในวารสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป

ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์

สำหรับผู้ที่จะตีพิมพ์บทความลงในวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์นั้นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความเรื่องละ **4,500 บาท** เพื่อเป็นค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพิจารณาคุณภาพทางวิชาการของบทความและค่าดำเนินการอื่น ๆ โดยสามารถจ่ายได้ตามช่องทางต่อไปนี้

การชำระเงิน

- ☐ เช็คขีดคร่อม ส่งจ่ายในนามมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ธนาคาร..... สาขา.....
เลขที่..... ลงวันที่.....
- ☐ โอนเงินผ่านบัญชีธนาคารธนาชาติ สาขามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชื่อบัญชีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ บัญชีออมทรัพย์ เลขบัญชี 168-2-00999-7 กรณีโอนเงินกรุณาส่งแฟกซ์ใบโอนเงินมาพร้อมลงรายมือชื่อกำกับด้วย กรณีที่สมัครเป็นสมาชิกวารสารให้ส่งมาพร้อมกับใบสมัครสมาชิกด้วย ที่โทรสาร 0-2312-6417 หรือ ส่งมายังกองบรรณาธิการ วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 18/18 ถนนเทพรัตน (บางนา-ตราด) กิโลเมตรที่ 18 ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10540
- ☐ ชำระเงินสดที่สำนักงานเลขานุการคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงศ์พิชรา กวินกุลเศรษฐ์
หัวหน้ากองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์

**แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์**

เรียน บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล)

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

- ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ☐ อาจารย์
☐ ดร. ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้สะดวก)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ประเภทของบทความ

- ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

บทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และข้าพเจ้าจะไม่นำบทความนี้ส่งไปเพื่อพิจารณา
ลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความต้นฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการศิลปศาสตร์
ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

.....ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

(.....)

วันที่

แบบรับรองบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์

เรียน บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ อาจารย์ ☐ ดร.

ชื่อ – สกุล

สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัด.....

.....

.....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อ)

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

.....

ของนักศึกษา/นิสิต ชื่อ –สกุล

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

.....ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่